S. ŞATROV

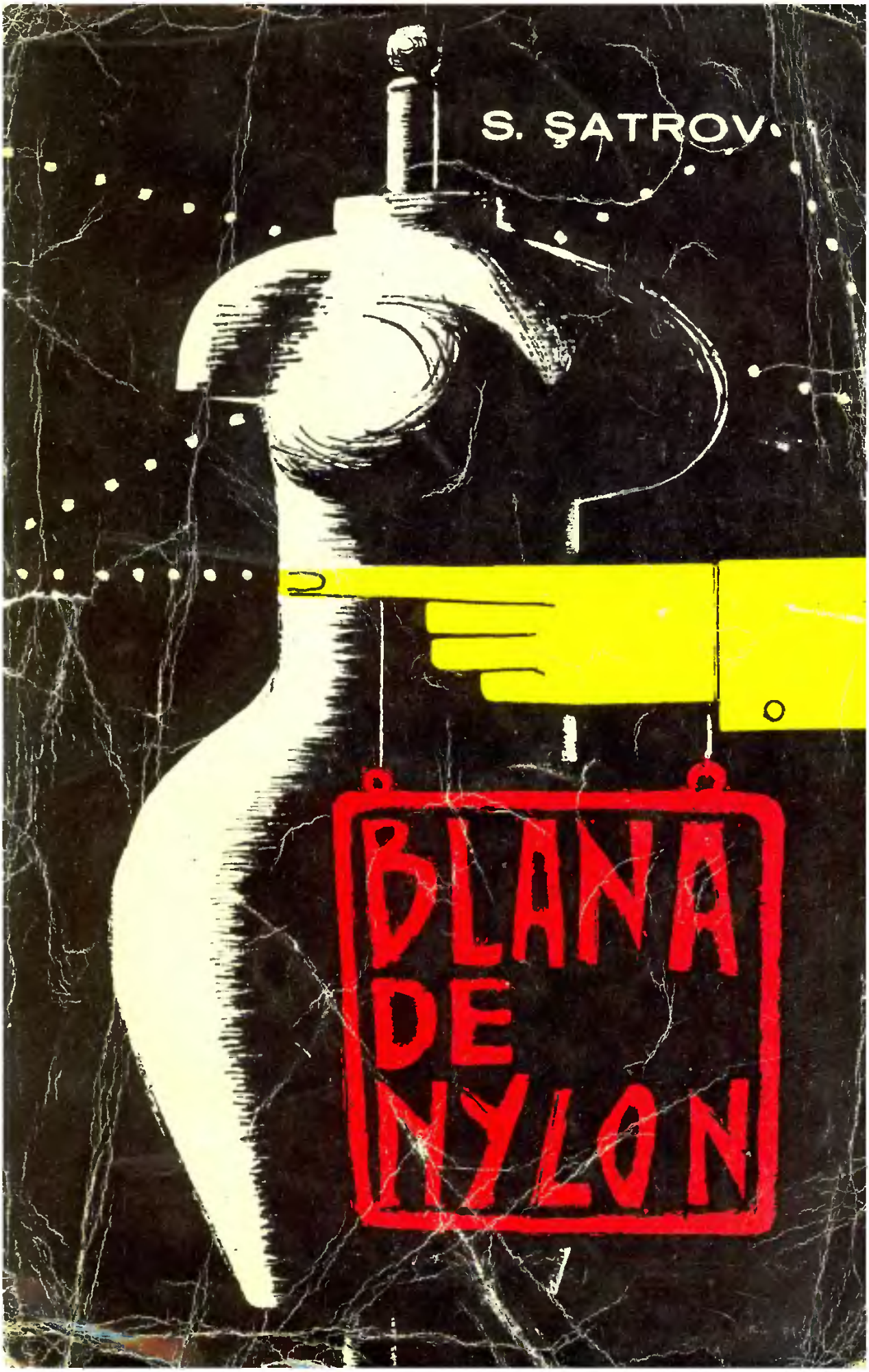

BLANA DE NYLON

S. ŞATROV — BLANA DE NYLON

Traducere de N. Dragoş şi H. Rorlich
Coperta şi ilustraţiile de Cik Damadian

С. Шатров
НЕЙЛОНОВАЯ ШУБКА
Советский Писатель
Москва 1962

S. ŞATROV

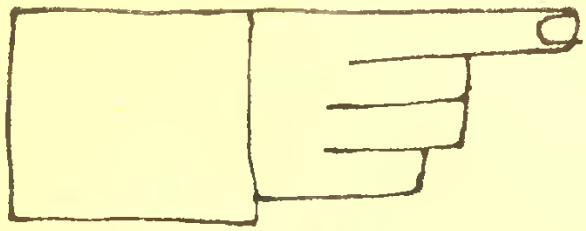

BLANA DE NYLON

Povestiri adevărate despre proprietarii ecesteia şi alte personaje tot atît de interesante.

EDITURA PENTRU LITERATURĂ UNIVERSALĂ
Bucureşti 1963

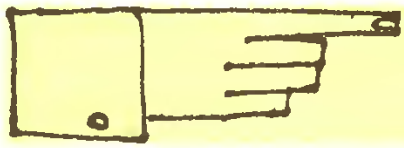

POVESTIRE DESPRE NEUROCHIRURGUL MOTOVILIN

CAPITOLUL I

Regina mărfurilor de larg consum. O greşeală a profesorului. Magazinul de consignaţie din paleolitic şi mersul civilizaţiei. Venea — Muzicantul şi ajutoarea sa.

În ajunul plecării la Moscova profesorul Motovilin îi cumpără soţiei sale o blană : o blană de nylon de culoarea razelor argintii ale lunii. Vînzătorul de la magazinul universal cu mărfuri din străinătate îi spuse profesorului, împachetînd blana :

— *Monsieur !* Doamna dumneavoastră va primi un dar minunat ! Este un obiect cu adevărat sintetic. Elegantele forme şi linii ale mantoului se îmbină admirabil cu cea mai gingaşă dintre culori. Blana este uşoară ca un fulg şi călduroasă ca un furnal. Ea îi va încălzi doamnei nu numai sufletul, ci şi inima.

— Blănurile nu încălzesc, replică profesorul, care era adeptul preciziunii. Ele doar păstrează căldura corpului omenesc. Cel puţin, aşa susţine fizica.

— O, da, desigur ! Aveţi dreptate, *monsieur !* se grăbi să aprobe vînzătorul.

Era un om binecrescut. Ştia că niciodată cumpărătorul nu trebuie contrazis, mai ales după ce marfa i-a fost vîndută.

Şase ore mai tîrziu profesorul se afla la Moscova. Îi înmînă soţiei cadoul. Dar, vai ! Prima probă nu fu de loc îmbucurătoare ! „Razele argintii ale lunii“ atîrnau pur şi simplu pe trupul miniatural al Ninei

Mihailovna, ca un halat larg de carnaval pe o sperietoare de ciori.

— Ce greşeală ! spuse profesorul sincer întristat.

Motovilin avea printre colegii săi, chirurgi, reputaţia unei neîntrecute precizii a mîinii şi a ochiului. Bisturiul său nu se înşela nici măcar cu o zecime de centimetru. Iar acum profesorul greşise cu cel puţin două măsuri.

— Cum de m-am înşelat ? se întrebă el. Mi se părea că eşti cu mult mai înaltă !

Soţia lui Motovilin suportă lovitura destul de uşor. Hainele nu constituiau unicul sens al vieţii ei. Spuse :

— Face oare să te amărăşti atît, Egoruşka ? Astea-s fleacuri, crede-mă ! Paltonul meu de postav este încă destul de arătos. Şi, pe lîngă asta, ştii că mă despart greu de lucrurile vechi cu care m-am obişnuit !

— Să uiţi statura, talia şi dimensiunea cutiei toracice a propriei tale soţii ! Asta parcă aduce a scleroză ! se îngrijoră doctorul.

— Nu le-ai ştiut nici în tinereţe, îi aminti cu blîndeţe soţia. Şi crede-mă, nu mă supăr. Nu-i şade bine unui bărbat să se preocupe de... cîrpe. Nu-mi plac bărbaţii care au cultul zdrenţelor.

— Nevastă-mea este o femeie sfîntă şi demnă ! exclamă profesorul. Cuvintele acestea erau maxima favorită a lui Léonard Ménétrier, stăpînul ospătăriei *Regina Pédauque*. Profesorul îl preţuia pe Anatole France şi adeseori cita cu glas tare gîndurile şi aforismele eroilor acestuia.

În prima duminică, soţii Motovilin duseră blana de nylon la Consignaţie. În ziua aceea, la ghişeul cu tăbliţa :

— Primirea obiectelor —

erau de serviciu doi : un tînăr mic de statură, de vreo treizeci de ani, într-o jachetă pufoasă de lînă, şi o brunetă cu un corp superb, ale cărui forme luxuriante erau cu greu cuprinse de rochia de o croială severă din moar negru. Rochia pîrîia ameninţător ori de cîte ori pose-

soarea întindea mîna după un obiect care, în treacăt fie spus, conform regulamentului, nu trebuia să fie prea vechi, purtat, murdar, peticit, întors sau dat la curăţat.

Tînărul, cunoscut în cercurile comerciale largi ale Consignaţiei sub porecla *Venea-muzicantul*, luă cu nepăsare blana şi-o azvîrli pe o tejghea lată de stejar, lustruită de obiectele ce treceau peste ea. Faţa preţuitorului luă dintr-o dată un aer plictisit, scîrbit, de parcă ar fi spus : „Poftim ! Din nou oamenii mă obligă să-mi pierd vremea cu nişte cîrpe. Mi-e lehamite !"

Nici examinarea fugară a blănii artificiale nu-i aduse preţuitorului vreo uşurare morală. Oftă şi aruncă în sus blana. Descriind un cerc prin aer, blana se lăsă lin pe tejghea cu căptuşeala în sus. Veniamin Pavlovici luă un bisturiu, desfăcu puţin căptuşeala şi privi înăuntru :

— M-da, se poate primi, spuse el fără entuziasm. Strînse blana în rulou şi o împinse sub tejghea ca pe o bucată de pînză de sac ordinară.

— Scrie, Matilda Semeonovna !

Bruneta se întinse să ia chitanţierul, iar rochia începu să pîrîie de parcă s-ar fi încercat rezistenţa materialului.

Venea-muzicantul îşi aprinse o ţigară *Kazbek* şi începu să dicteze :

— Blană de nylon. Măsura : cincizeci. Import. Uzată — zece la sută.

— Dar este absolut nouă ! interveni timid soţia profesorului.

— Neîmbrăcată ? zîmbi ironic Venea, arătîndu-şi dinţii. Avea nişte dinţi superbi ; mici, regulaţi şi mulţi, parcă mai mulţi decît s-ar cuveni să fie într-o gură normală.

— Dar nu vedeţi şi dumneavoastră ? se miră profesorul.

— Dumneata ce crezi despre asta, Matilda Semeonovna ?

— Ce să cred ? ! N-am întîlnit încă un deponent care să recunoască cinstit că a adus un lucru purtat.

— Sper că nu mă bănuiţi că mint ! spuse profesorul, înroşindu-se.

— Ferească sfîntul ! interveni repede Venea, temîndu-se ca jocul să nu meargă prea departe. Cuvîntul clientului este lege pentru mine ! Matilda Semeonovna, fii atît de bună : taie cuvîntul *purtat* şi scrie *nouă*. Şi pune preţul — două mii.

— Doar atît ? se miră Nina Mihailovna.

— Scăzîndu-se şapte procente pentru comision, veţi primi în mînă o mie opt sute şaizeci !

— Nu-i prea puţin, Egoruşka ? întrebă soţia profesorului.

— Aici, cetăţeni, este o organizaţie de stat, spuse cu demnitate Venea. S-ar putea ca la piaţa Tişinski [1] talalii-speculanţi să vă dea mai mult. Eu, însă, nu pot !

— Vă-nţeleg ! spuse repezit profesorul.

— Şi, dacă vreţi să ştiţi, nici nu face mai mult. Nu e nici karakül, nici vulpe argintie, şi, să-mi fie cu iertare, nici măcar o prăpădită blană de iepure. Asta nu-i decît nylon. Ce, asta-i blană ?

— Dar ce poate fi ? întrebă curioasă soţia profesorului.

— Nimic ! Dacă blana se fabrică din petrol, din rumeguş de lemn, din fum, atunci nu mai e blană. Dracu ştie ce mai e !

— Văd că sînteţi conservatorist ! spuse zîmbind indulgent profesorul.

— Numiţi-mă cum vreţi, însă eu apreciez acea blană pentru care s-a cheltuit muncă. Să luăm un mantou de veveriţă. Asta da ! Veverita trebuie vînată. Încercaţi să umblaţi după ea prin tundră !...

— Prin taiga, îl corectă profesorul.

— Tot aia e ! Nu-i nici o plăcere să umbli prin tundră — şi nici prin taiga. Încercaţi să mergeţi prin taiga pe un ger de cincizeci de grade. Găsiţi veverita. Împuş-

[1] Talcioc.

caţi-o în ochi. Apoi mai găsiţi una. Şi încă una, apoi alta... Faceţi socoteala : cîte veveriţe trebuiesc împuşcate pentru un mantou ca lumea ! Cît timp ! Cîte eforturi !

— Comparaţia dumitale dintre veveriţă şi nylon nu-i bună, obiectă profesorul. La mijlocul secolului trecut se cheltuiau pentru a face o căruţă mai mult timp şi mai multe forţe decît sînt necesare astăzi pentru fabricarea unei motociclete. De aici nu putem trage concluzia că o căruţă e mai bună...

— Dar ştiţi că nylonul dumneavoastră la un ger de cincisprezece grade nu mai este bun decît de azvîrlit la gunoi ?

— Aud acest lucru pentru prima oară ! mărturisi profesorul.

— În afară de asta nylonul nu are aspect de blană naturală, ci este o imitaţie arbitrară a acesteia.

Lui Venea-muzicantul îi plăcea să facă paradă de tot felul de termeni de specialitate, cu care îşi îmbogăţise vocabularul la cursurile pentru ridicarea calificării. El intuise că terminologia ştiinţifică poate nu numai să transmită pe calea cea mai scurtă diverse cunoştinţe unui alt cap, dar poate foarte bine să camufleze propriile-i gînduri cînd e necesar.

— Imitaţia arbitrară are o mare importanţă, lămuri Venea.

— Pesemne de aceea şi preţuiţi blana de nylon mai ieftin, înţelese profesorul.

— Eu nu preţuiesc nimic. Asta au făcut-o pentru mine alţii, oameni inteligenţi.

Şi Veniamin Pavlovici scoase de sub tejghea un volum gros, scris cu petite.

Profesorul privi cu respect cartea voluminoasă în care cu greu îşi afla locul pomelnicul vestmintelor omeneşti.

— Într-o consignaţie din paleolitic, registrul de preţuri ar fi fost foarte redus ca dimensiuni, rosti el îngîndurat. Într-un asemenea registru ar fi fost scris un singur obiect : blana ursului din caverne. Astăzi, însă, ca

să descrii şi să preţuieşti îmbrăcămintea omului contemporan este absolut necesar un volum care să cuprindă mii de denumiri. Ce părere aveţi, ce demonstrează toate astea ?

— Că noi nu intenţionăm să ne înşelăm clienţii, interveni Matilda Semeonovna.

— Minimalizaţi problema, zîmbi profesorul. Faptul acesta demonstrează mersul înainte al civilizaţiei omenirii, însoţit de o uimitoare creştere a bunurilor materiale.

— Fireşte, se grăbi să fie de acord Venea. Civilizaţia progresează, merge într-adevăr înainte. Nu poţi ţine pasul cu ea. Ei, cum aţi hotărît ? O daţi cu două ?

— Putem să ne mai gîndim ? întrebă timid soţia profesorului.

— Doamne-Dumnezeule ! strigă Matilda Semeonovna, iar pe faţa-i durdulie se aşternu o expresie de suferinţă. Ce mai vor şi oamenii ăştia ? Preţu-i cît se poate de bun ! Dar trebuie neapărat să se pricopsească dumnealor ! Să vîndă de trei ori mai scump, pe sub mînă...

— N-o ascultaţi, spuse Venea. Este o femeie nervoasă, activistă pe tărîm obştesc, redactoră a gazetei noastre de perete *Glasul achizitorului.* O doare nespus orice nedreptate. V-aş fi oferit mai mult, da', credeţi-mă, nu pot trece peste preţurile fixate.

— Treci, urcă-l, imediat te trezeşti pe banca acuzaţilor, îl avertiză Matilda Semeonovna...

— Să nu vă faceţi o impresie proastă despre noi, se rugă soţia profesorului. Am vrut doar să ne sfătuim...

— De ce oare aleargă oamenii atît ca să se pricopsească ? întrebă pe un ton tragic Matilda Semeonovna. Aş mai înţelege să facă speculă o biată femeie de serviciu ! Familie numeroasă, salariu mic ! Dar oamenii cu stare ? În apartamentul nostru locuieşte şi un actor de la estradă. Aproape în fiecare lună pleacă în străinătate. Aduce de-acolo tot felul de boarfe şi le comercializează în dreapta şi-n stînga...

— Nu-i e pic de ruşine, spuse Venea.

— Şi cum nu se teme de opinia publică ?

— Lăcomia, explică Venea.

— Soţul dumneavoastră este un intelectual. Vă lasă inima să-l trimiteţi la talcioc ? întrebă Matilda Semeonovna cu vizibile accente de reprobare.

— Cum de v-aţi putut gîndi la aşa ceva ? ! se indignă Nina Mihailovna.

— Fie ce-o fi : îmi asum orice risc şi mai dau două sute ! exclamă Venea-muzicantul într-un acces de mărinimie.

— Vezi, poate te alegi cu o mustrare, îl preveni Matilda Semeonovna.

— Fie ! Chiar şi cu acest risc ! declară Venea, plin de abnegaţie. Profesorul se fîstîci.

— Nu, de ce, interveni el. Nu vreau de loc să vă provoc neplăceri. Eliberaţi-mi, vă rog, chitanţa pentru două mii !

Şi, după ce îndeplinirăformele necesare, soţii Motovilin părăsiră magazinul.

— Am citit undeva despre drama unei chelneriţe, spuse profesorul cînd ieşiră în stradă. În fiecare zi vedea oameni mestecînd. Opt ore pe zi doar maxilare mestecînd ! Sub ochii ei se mestecau sute de kilograme de mîncare ! Şi a început să nu mai poată suporta mîncarea, să-i urască pe clienţi ! Mi-am amintit această întîmplare cînd a început să vorbească femeia aceea de la magazin. Cîtă amărăciune sinceră se ascundea în cuvintele ei ! Ea, pesemne, a prins o ură de moarte pe cei care vin să vîndă tot felul de obiecte.

— Groaznică muncă ! recunoscu soţia profesorului.

— Cumplită ! Duelul zilnic cu lăcomia omenească nu se poate să nu-ţi macine nervii.

— Cînd se va vinde blana să le trimiţi o scrisoare de mulţumire, propuse soţia.

— Neapărat, promise soţul. Au nevoie de un sprijin moral !

În timpul acesta înapoia ghişeului de placaj avea loc următorul schimb de impresii :

— Ai mai pomenit aşa ceva ? întrebă, strîmbîndu-se de rîs, Matilda Semeonovna. Să dai din mînă o podoabă ca asta cu două mii ?

— E nebun ! spuse Venea. Sigur, nu-i în toate minţile.

— E prea „intelectual", spuse compătimitor Matilda Semeonovna.

— E un intelectual nebun şi scrupulos, preciză Venea.

— Ştii că ai umor ! pufni în rîs Matilda Semeonovna, scuturîndu-se toată.

— Ce te tot zvîrcoleşti acolo ? o întrebă Venea.

— Cînd ai vorbit de gazeta de perete am crezut că leşin.

— Şi de ce, mă rog, n-ai putea fi redactor ? Nu te ajută intelectul ?

— Ia mai lasă-mă-n pace ! gemu Matilda Semeonovna printre lacrimi, hohotind încă multă vreme pe scăunelul ei.

— Matildocika, spuse Venea, rîsul este semnul sănătăţii morale. Dar, după cum ştii, dacă nu eşti autor de texte satirice pentru estradă, nu poţi trăi numai cu rîsul. Apucă-te de treabă. Anunţă clienţii la telefon.

La magazinul de consignaţie unde era director Veniamin Pavlovici Gurianov domnea un sistem special de vînzare a mărfurilor. Cele mai puţin solicitate erau vîndute conform normelor stabilite. Venea şi Matilda vindeau însă lucrurile la modă fără a mai apela la vînzători. Diferenţa dintre preţul încasat de magazin şi cel cu care se vindea în realitate marfa, nimerea întotdeauna în buzunarele lor fără fund.

Venea-muzicantul şi devotata-i ajutoare îşi făcuseră o clientelă vastă. Convorbirile telefonice se desfăşurau după un cod ingenios. Şi de data aceasta, Matilda Semeonovna formă un număr şi începu să şoptească cu pasiune în receptor :

— Mila Arkadievna ? Am primit o carte încîntătoare. Coperta e de o nemaiîntîlnită frumuseţe. Ce culoare ? Nici nu ştiu cum să v-o descriu. V-aţi plimbat vreodată la lumina lunii ? Aţi văzut cum străluceşte apa rîului tremurînd sub razele ei ? Da, da ! De culoarea argintie a razelor lunii ! Poftim ? Nu vă stă bine

culoarea asta ? Mă faceţi să mor de rîs ! Se potriveşte oricui...

— Nu mai pierde vremea cu ea ! ordonă Venea. Telefonează-i mai bine lui Isidor Andrianovici. Va alerga într-un suflet cînd o să afle. Va uita chiar să-şi pună pălăria !

Matilda Semeonovna formă alt număr.

— Dacă nu vindem blana cu 4 miişoare poţi să mă consideri un mare idiot ! declară solemn Venea-muzicantul.

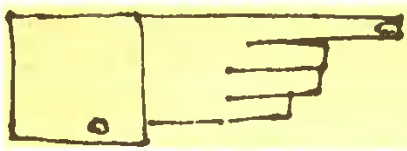

POVESTIRE DESPRE PROSPERUL STOMATOLOG

CAPITOLUL II

Stomatologul cu cabinet particular. Victima celofibrei. Zeitatea nichelată. Fumul conservat. Manevre de importanţă locală.

Glaşa, femeia de serviciu a lui Isidor Andrianovici, o femeie de vreo patruzeci de ani, cu o faţă turtită şi grasă ca o clătită, nu se putea obişnui în nici un chip cu soneriile. Îi otrăveau zilele. Dimineaţa — zbîrnîitul ceasului deşteptător. Apoi venea rîndul soneriei de la intrare şi, imediat, urma, isteric, telefonul. Seara, cînd se reîntorceau tinerii locatari ai apartamentului comun, telefonul suna în neştire. Şi asta o înfuria la culme pe Glaşa, iar către miezul nopţii spumega de furie, nu alta. De altfel şi ziua ea tuna şi fulgera, plină de indignare. Nimeni în afară de ea nu se apropia de telefon. Cam jumătate din ceasurile unei zile de lucru şi le petrecea alergînd de la telefon la uşa de intrare, şi de la uşa de intrare la telefon.

Pacienţii se întreceau să dea năvală la dentistul particular Isidor Andrianovici Badeev. Veneau ca scrumbiile, în bancuri. Cîteodată, văzîndu-i, Glaşei i se părea că tot oraşul se chinuia în dureri de măsele. Alergînd să deschidă uşa, Glaşa îl potopea pe viitorul pacient cu tot felul de blesteme şi ocări, dintre care cele mai nevinovate sunau astfel : „Sări-ţi-ar maxilarele !“, „Muşcare-ai ţărîna cu dinţii !“, „Dar-ar infecţia în gingiile tale !“

La Isidor Andrianovici se tratau mai ales cei veniţi în delegaţie. Intrau în goană mare şi începeau :

— Doctore, ajută-mă ! Mîine trebuie să ţin un referat la colegiu !

— M-da, dar la colegiu n-o să te caute nimeni la dinţi ! făcea spirite doctorul.

Scotea apoi fără grabă din dulăpiorul de cristal instrumentele de tortură. Îşi sufleca mîneca halatului, oferind privirilor pacientului o mînă păroasă, zdravănă de ciocănar.

La Badeev se mai tratau şi bătrînele cu drepturi de asigurare materială la bătrîneţe, îmbrăcate în mantile îndoliate de pe vremea *Torgsin* [1]-ului, cu pantofi de lastic. Nici pe scaunul special, bătrînele nu-şi scoteau pălăriile de vară, cu bucheţele de flori artificiale pline de praf. Prăfuite ca şi pălăriile, bătrînele nu aveau încredere în policlinică. Dentiştii de acolo nu aveau bărbiţe dichisite şi ascuţite de muşchetar, nici inel pe degetul mic şi nici maniere impunătoare.

Curtoazia lui Isidor Andrianovici faţă de bătrîne era ireproşabilă. Uneori, le spunea cu o uşoară umbră de reproş în glas :

— Nu, drăguţo. Aşa n-o să meargă treaba. Prea ai strîns maxilarele. Le-ai închis ca pe un seif. Fii rezonabilă, dragă !

Pacienta descleşta cu teamă maxilarele şi, imediat, se auzeau gemetele ei, plînsul subţire de bătrînă, întrerupt doar de glasul duios al lui Badeev.

— Curaj, draga mea ! Nu te crampona atîta de rădăcinile dumitale !

Seara, Glaşa scotea afară reziduurile industriei stomatologice : dinţi extraşi, coroane ce şi-au trăit traiul, bucăţele de gips, tampoane de vată îmbibate de sînge.

— Măcelarul ! se indigna portăreasa Habibulina. Un asemenea individ îl jupoaie pe om de viu şi-şi mai aprinde şi o ţigară cînd o face !

[1] Torgovlea s inostranţami — Oficiul pentru comerţul cu străinătatea.

— Curat măcelar ! se declara de acord Glaşa. Am să mă lipsesc de banii dumnealui şi o să mă-ntorc la Timofeevka !

— Întoarce-te ! o sfătuia portăreasa. Ce chilipir ai găsit la măcelarul ăsta ?

— Nu pot să sufăr casa lor ! Cît e ziulica de lungă, tot întoarce pe dos fălcile oamenilor.

— S.S.-ist, decreta portăreasa.

— Curat S.S.-ist ! aproba Glaşa. Toată ziua nu auzi decît gemetele bărbaţilor şi urletele babelor. Ţi se rupe inima. Crede-mă ! În zece ani tot n-am izbutit să mă obişnuiesc cu asta !

— Nici să nu te obişnuieşti ! Pentru ce-ţi cheltuieşti la ei sănătatea ? Las-o pe madama lui să mai pună mîna pe cîrpa de praf.

— Ea să pună mîna ? Lungeşte-mi, doamne, zilele, s-o văd şi p-asta ! Nu, nu mai stau la ei. N-am nevoie de cadourile lor. Mai bine mă duc la fabrica *Baburin*. O să am halat alb, şi-o să lucrez la secţia de ambalat bomboane.

— Lasă-i negreşit ! spunea portăreasa. Îţi iroseşti viaţa degeaba la ei.

— Să ştii că plec. Scap eu de ei. M-au chemat şi la un lacto-bar ca ospătăriţă. Şi apoi la cofetărie. Pînă şi la Zidul morţii m-au chemat.

— Ce zid mai e şi ăsta ?

— În parc. La pavilionul *Curse pe zid vertical* se caută un paznic.

În fiecare dimineaţă, cînd pleca după tîrguieli, Glaşa cerceta cu atenţie şi răbdare anunţurile-oferte de serviciu. Ele înflăcărau imaginaţia răzbunătoare a Glaşei. De cîte ori nu şi-a închipuit ea scena plecării din casa Badeevilor, plină de un dulce dramatism ! Iat-o, apărînd impunătoare în sufragerie la ora ceaiului.

— Cu bine, dragi stăpîni, spune ea. Care va să zică, plec la Timofeevka. (Uneori, în funcţie de anunţurile *Biroului de plasare*, viitorul loc de muncă se schimba şi fraza Glaşei suna astfel : „Plec de la dumneavoastră, dragi stăpîni, la depoul de tramvaie, la magazinul *Legume şi fructe*“.

Şi atunci ţine-te plînsete, ţipete. Stăpîna leşină. Isidor Andrianovici îşi scutură cu durere bărbuţa-i îngrijită şi o imploră în numele tuturor sfinţilor să nu-i părăsească. Glaşa zvîrle pe masă contractul şi iese iute din cameră.

Era doar o închipuire amăgitoare ca un miraj. De casa blestemată a Badeevilor o legau pe Glaşa lucrurile. Le strîngea cum strînge un numismat monezile rare. În trei valize de lemn păstra cupoane de stambă, de celofibră, postav şi mătase artificială. Sub un strat de naftalină se aflau diferite bluze de lînă, fuste şi lenjerie. Asemeni unui colecţionar, ea nu se atingea şi nu se folosea de comorile ei. Din valize, lucrurile izbuteau să-i încălzească inima şi trupul.

Iar Isidor Andrianovici se pricepea de minune să aţîţe patima Glaşei. La fiecare sărbătoare i se oferea cîte un cadou. Şi cupoanele ieftine de celofibră, căzute parcă din cer, o legau pe Glaşa de casa Badeevilor mai tare decît frînghiile de Manila. Era o robie dulce. O robie din cîrpe, dar care o lega de nădejde!

De altfel, şi Isidor Andrianovici era un prizonier, un rob ; sufletul lui era robit de o splendidă *Volga*, bej. Chiar din prima clipă cînd şi-a făcut loc sub ferestrele locuinţei sale, stomatologul şi-a pierdut ca prin farmec liniştea şi somnul.

Nimănui nu-i era permis să se apropie de zeitatea nichelată a lui Isidor Andrianovici, căreia acesta i se ruga în solemnitatea singurătăţii, aducîndu-i, după cum se va vedea, numeroase jertfe! Sta ore întregi sub maşină înşurubînd mereu piuliţele şi strîngînd arcurile. Stomatologul nu obosea să spele, să cureţe, să şteargă şi să ungă pe frumoasa cea bej. Ar fi fost în stare chiar să lingă noroiul de pe cauciucuri.

Isidor Andrianovici se îngrozea la gîndul că şi-ar fi putut pierde zeitatea. Pretutindeni vedea numai hoţi de automobile. Cu o curiozitate bolnăvicioasă, el sorbea toate poveştile de-a dreptul cumplite din viaţa plină de nelinişti a posesorilor de automobile. Lua cunoştinţă de folclorul penal-automobilistic, care avea darul să-ţi îngheţe sufletul. Cîte nu se mai întîmplă pe lumea asta! Unuia i s-a furat o *Volgă* nou-nouţă, în vreme ce

nefericitul schimba banii ca să poată bea un pahar de sirop de răchiţele.

Un altul şi-a ascuns *Moskviciul* într-un garaj de construcţie proprie, ferecat cu şapte lacăte. Într-o dimineaţă, a venit să-şi vadă comoara. Şi — ah, ce groaznic ! Lacătele erau la loc, maşina — nu ! S-a dovedit că noaptea o macara a ridicat în aer garajul, iar blestemaţii de răufăcători au răpit în linişte *Moskviciul*.

Un al treilea şi-a ţinut toată iarna *Pobeda* sub o prelată. Primăvara a desfăcut prelata. Şi ce să vezi ? În locul celei vişinii a găsit o *Pobedă* albastră, pe margini cu pătrăţelele de şah ale taximetrelor.

— Ce rost avea să schimbe hoţii maşina ? a întrebat stomatologul, auzindu-şi dinţii clănţănind de groază.

— Cît de naiv eşti ! Miliţia judiciară căuta taximetrul furat, în timp ce răufăcătorii vindeau în linişte *Pobeda* vişinie !

Isidor Andrianovici era recunoscut drept un om întreprinzător, de acţiune. El a luat din timp o mulţime de măsuri. De volan a prins două lacăte iscusit meşterite de un ursar reprofilat, acum vînzător de jucării pentru pomul de iarnă. Un mecanic speculant i-a instalat un foarte complicat sistem de blocare. Era de ajuns ca în cabina maşinii sale să pătrundă un hoţ, pentru ca imediat să înceapă să urle claxonul ; să urle fără încetare cu toată forţa gîtlejului său metalic. Răufăcătorul nu putea porni maşina, fiindcă la pornire avea un secret. Chiar de ar fi izbutit, să zicem, să mişte maşina din loc, s-ar fi bucurat prea devreme. Pe hoţ l-ar fi aşteptat o altă surpriză. Maşina mergea în salturi, oprindu-se după fiecare doi metri, ca un cal împiedicat. Şi mai avea şi un alt secret... Într-un cuvînt, proprietarului însuşi, ca să deschidă sistemul de blocare, să descuie toate lacătele secrete, să înlăture toate celelalte piedici şi să poată ieşi cu maşina din curte îi trebuiau nu mai puţin de două ore. Dar toate astea nu-i părură lui Isidor Andrianovici de ajuns.

Într-o noapte de insomnie, cînd, stînd culcat în pat, trăgea neliniştit cu urechea la toate foşnetele ce răzbăteau din curte, i-a venit o idee întru totul originală. Va instala în cabină o capcană ! Nu apucă să se lumineze

bine de ziuă că stomatologul se şi îndreptă spre o asociaţie vînătorească. Aici, în schimbul a trei plombe deveni proprietarul unei capcane de prins lupi, jderi şi rîşi.

Chiţcăind de fericire, Isidor Andrianovici camuflă capcana în maşină. Şi nu-i fu dat să aştepte prea mult oportuna intervenţie a capcanei. Într-o zi, grăbit fiind, uită pentru cîteva clipe de fioroasa capcană, timp suficient ca singur să-şi bage în ea propriul picior. Capcana îşi făcu prompt şi pe deplin datoria. Isidor Andrianovici începu să urle cu un glas care parcă nu mai era al său. S-au strîns în fugă familia şi vecinii. Cu greu l-au eliberat pe stomatolog din prizonieratul metalic.

Înzdrăvenindu-se, după traumatismul suferit, Isidor Andrianovici nu încetă să caute neobosit alte diferite contramăsuri. Ce-ar fi dacă ar instala, bunăoară, în cabină o cutie fumigenă, care să înceapă să lucreze îndată ce răufăcătorul ar da drumul la motor ? Fumul negru care va ieşi din interiorul maşinii, în valuri, ar atrage atenţia trecătorilor şi organelor de pază.

Consiliul de familie a aprobat şi această idee. Stomatologul porni în căutarea unui pirotehnician care să pună în aplicare ideea cu fumul conservat.

Pentru a verifica sistemul de blocare, în stare de perfectă funcţionare, făcea din cînd în cînd manevre de importanţă locală.

Rolul vrăjmaşului convenţional îi revenea Glaşei. Avea sarcina să pătrundă în maşină în cel mai scurt timp posibil. Badeev urmărea emoţionat experienţa cu cronometrul în mînă.

Dar toate exerciţiile şi toate măsurile de apărare nu-i aduceau lui Isidor Andrianovici liniştea mult rîvnită. Teama continua să-l chinuie. Noaptea avea interminabile insomnii, sărea mereu din pat să se convingă că maşina e la locul ei. Chiar şi în toiul zilei, în orele de consultaţie, aproape în fiecare minut îşi arunca privirile pe fereastră. Iată, şi acum Isidor Andrianovici priveşte la frumoasa-i bej, ţinînd în mînă acul stomatologic. În vremea asta, bătrînica cu miros de naftalină, căreia-i venise rîndul, se tot chircea în scaun, cu gura larg deschisă, fără a izbuti să priceapă de ce se foieşte

doctorul. Nici telefonul pe care i-l dădu Consignaţia nu l-a scos din starea de contemplaţie.

Şi nici Glaşa n-a reacţionat la acest telefon. Stătea în bucătărie cu mîinile strînse sub şorţ. Mişcînd monoton şi în tăcere buzele, făurea îndrăzneţe planuri de răzbunare.

„Care va să zică, plec de la voi, dragii mei stăpîni", îşi tot repeta în gînd fraza-i sacramentală. Nici apelurile următoare ale telefonului nu avură nici un efect asupra Glaşei. „Plec la *Zidul morţii*", continuă ea să tot mormăie. Numai cînd telefonul începu să se înece isteric, Glaşa părăsi fără grabă taburetul şi porni spre coridor.

— Fi-v-ar să vă fie ! spuse ea tare, neluîndu-i în seamă pe pacienţii care-şi aşteptau rîndul.

— M-de ! spuse ea în receptor cu un glas scîrbos de birocrat.

— Cu Isidor Andrianovici, se auzi ca un murmur la celălalt capăt al firului.

— Da' cine-ntreabă ?... M-de... Să văd dacă o fi acasă. Glaşa băgă capul pe uşa cabinetului.

— Vă caută Matilda Semeonovna. Zice că e ceva urgent. Sînteţi acasă sau... ce să-i spun ?

Isidor Andrianovici începu să-şi scoată halatul. Bătrînica se porni pe oftat.

— Iartă-mă, drăguţă ! se scuză el. Caz de forţă majoră ! Sînt chemat pentru o consultaţie urgentă la o policlinică specială. Închide-ţi guriţa pînă mîine.

Îşi ceru iertare şi de la ceilalţi pacienţi şi se grăbi să ajungă la Consignaţia.

Venea-muzicantul îl întîmpină ca pe un vechi şi bun cunoscut.

— Doctore, eşti un om fericit. Ai o baftă fantastică !

— Desigur ! Azi am ocazia s-o văd din nou pe scumpa noastră Matilda Semeonovna.

— Vai, lăsaţi ! se foi pe scaunul ei vînzătoarea. Sînteţi un mare meşter la complimente !

— Aţi citit azi în ziare despre un şofer ? îşi continuă gîndul Venea. A cumpărat numai patru bilete la tragerea în bani şi obiecte şi a cîştigat un ceas de mînă *Zaria*, un patefon, o motocicletă şi un frigider *Sever*.

— De mi-ar fi mers mie aşa, m-aş fi împuşcat pe loc, spuse stomatologul.

— Dumneavoastră v-a mers mai bine ca şoferului. Uitaţi, o blană ca-n poveşti — regina mărfurilor de larg consum din străinătate ! Şi, spunînd cuvintele acestea, Venea zvîrli pe tejghea nylonul argintiu.

— Vrei să mi-o faci cadou ? Să mi-o dai pe gratis ?

— Dacă nu chiar pe gratis, atunci aproape pe degeaba !

Isidor Andrianovici cercetă blana cu atenţie. O pipăi şi chiar o mirosi. Studie emblema fabricii care înfăţişa un pinguin regal, ţinînd în plisc o bucată de nylon. Apoi, stomatologul o rugă pe Matilda Semeonovna să-şi arunce pe umeri blana şi să defileze prin faţa lui. În sfîrşit, începu tîrgul. Ambele părţi făceau dovada unor reale şi surprinzătoare talente oratorice, apelînd la o impresionantă risipă de erudiţie. Venea-muzicantul înălţa în slăvi frumuseţea, calităţile de a apăra de vînt, precum şi calităţile de termoizolator ale nylonului. Isidor Andrianovici aprecia însă cu mai multă căldură blănurile

prelucrate de oaie, de vulpe argintie, de jder şi chiar de veveriţă.

— În condiţiile de azi a purta un mantou din blană de veveriţă este cam acelaşi lucru cu a merge în vizită într-o căruţă, argumentă în favoarea nylonului Venea, cu un dispreţ vădit faţă de alte blănuri, uitînd evident că abia cu o oră în urmă lăuda cu entuziasm tocmai blana de veveriţă.

După o lungă tocmeală, urîtă şi întrucîtva furtunoasă, stomatologul şi Venea-muzicantul au bătut palma.

Vizita la Consignaţia l-a costat pe Isidor Andrianovici exact patru mii de ruble. Stomatologul s-a despărţit de bani nu fără un oarecare regret. Era puţin indispus. Pungaşul de Venea i-a suflat precis o mie în plus. Prea uşor vin banii la un asemenea tip. Stomatologul îi cîştigă mai greu ! Încearcă numai să smulgi din gura unei bătrîne o mie de ruble ! Iar acest tînăr afacerist ciuguleşte grăunţe de aur, ba mai face şi pe nebunul !

Venea îi întinse mantoul învelit cu grijă într-o hîrtie, şi zîmbi, dezvăluind un şir de dinţi sănătoşi şi regulaţi.

„Ce filfizon !“ gîndi stomatologul. Nici o extracţie ! Ai să-mi încapi tu odată pe mînă ! Ce-ai să te mai zvîrcoleşti în scaun !

CAPITOLUL III

Logodnicul din Leningrad. Dă-mi fata-napoi ! Microinfarct

Isidor Andrianovici nu-şi iubea soţia, rudele, pe Glaşa, vecinii, colegii, foştii colegi de şcoală, concetăţenii — într-un cuvînt pe nimeni din cei care-l înconjurau. Nici unul din cei două miliarde nouă sute de milioane de locuitori ai planetei noastre nu era demn de dragostea stomatologului, cu o mică excepţie — fiica sa. Pe ea o adora. Pentru ea avea cele mai mişcătoare, cele mai gingaşe sentimente părinteşti. Pentru ea a şi cumpărat blana de nylon.

Acum Isidor Andrianovici aştepta cuprins de o explicabilă emoţie sosirea Nastenkăi lui. Parcă nu de mult intrase la institut. Parcă abia ieri plecase la studii, la Leningrad. Şi deodată — iată ! Fiica lui — geolog,

fiica lui — mireasă ! Ce fericire că se reîntoarce la Moscova !

Să-şi readucă iar copilul drag la Moscova n-a fost chiar aşa simplu. Însă lui Isidor Andrianovici i-a mers din plin. Soarta i l-a azvîrlit orbeşte în scaunul dentar chiar pe preşedintele comisiei de repartizări, care se zvîrcolea de durere. Trimis în delegaţie la Moscova, preşedintele vedea negru înaintea ochilor. Şi atunci stomatologul s-a întrecut pe sine. A extras cu artă dintele cariat, a plombat alţi doi şi pe toţi i-a curăţat de piatră. A recondiţionat dantura preşedintelui, aducînd-o într-o stare atît de ideală încît, dacă acesta şi-ar fi manifestat dorinţa să mestece o bucată de oţel, ar fi făcut-o cu cel mai mare succes. O dată cu dintele Isidor Andrianovici reuşi să smulgă pacientului şi promisiunea ca fiica sa să fie repartizată la Moscova.

Nastenka sosi spre seară. Deşi era tîrziu, în locuinţa sumbră şi întunecată a Badeevilor se aprinseră lumini vesele. După tradiţionalele îmbrăţişări, sărutări şi întrebări puse pe nerăsuflate, stomatologul primi întîia lovitură.

— Tată, trebuie să-ţi comunic o noutate foarte importantă, spuse Nastenka. Privindu-i fericirea sinceră ce i se citea pe faţă, Isidor Andrianovici simţi cum i se strînge inima.

— Nu trebuie să te sperii, tăticule ! se grăbi Nastenka să adauge. E un băiat minunat. Îl iubesc pe Vladik de mult, de şase luni.

— Care băiat ? Care Vladik ? se înspăimîntă şi mai tare stomatologul.

— Vladik e logodnicul meu !

Se aşternu o tăcere rău prevestitoare. Isidor Andrianovici apucă marginea mesei cu mîna-i păroasă. Mîna de fier a dentistului începu să tremure într-un chip ruşinos.

— Bine, spuse el. Mulţumesc.

Raisa Feodorovna, soţia stomatologului, începu, pentru orice eventualitate, să plîngă.

— N-ai putut să mai aştepţi ? întrebă Isidor Andrianovici cu glas pierdut, fără expresie. N-ai mai putut răbda ?

— Dar m-am îndrăgostit de el...

— Te-ai îndrăgostit! Mai aveai timp să te îndrăgosteşti încă de zeci de mii de ori.

— Mai bucură-te de libertate, fata mea! Nu-ţi băga de pe acum capul în jug! începu să bocească Raisa Feodorovna. Bucură-te de viaţă, dragă.

— E aşa de tinerică dumneaei! îi ţinu isonul Glaşa.

— De ce atîta grabă? N-aveai unde sta? N-aveai ce mînca? Ajunseseşi fată bătrînă? striga Isidor Andrianovici.

— O fi bogat! spuse cu înţeles Glaşa.

— Cum de nu ţi-e ruşine, Glaşa! se înroşi Nastenka. E student ca şi mine.

— Student? Înţeleg. O pereche de pantaloni, o manta găurită de ploaie şi o pereche de pantofi pentru toate împrejurările, spuse stomatologul cu evident sarcasm. Ceva mai bun nici nu poţi îndrăzni să-ţi doreşti!

Lui Isidor Andrianovici nu-i fu dat să-şi prelungească zbuciumul. Se auzi soneria şi Glaşa, drăcuind ca de obicei, se îndreptă să deschidă. În cameră intră un tînăr înalt şi stîngaci, îmbrăcat într-un trenci uzat şi bine spălat de toate ploile leningrădene.

— E Vladik al meu, îl prezentă Nastenka, emanînd din adîncurile fiinţei sale valuri de iubire şi lumină.

Faţa tînărului, simpatică şi urîtă, exprima cel mai înalt grad de stînjeneală în timp ce-şi ştergea ochelarii aburiţi. Stomatologul cu greu se ridică de pe scaun. Dădu din cap cu indiferenţă şi, în acelaşi timp, i se adresă Glaşei:

— Consultaţiile de astă-seară se suspendă.

— Dar cei cu dureri mari? întrebă Glaşa, dovedind astfel vastele ei cunoştinţe în materie de stomatologie.

— Ce dureri? insinuă Isidor Andrianovici cu un ton de dramatică ironie. Şi cum rămîne cu durerea mea? Ce medic mi-o va alina? Ştii cumva, Glaşa?

Porni spre cabinet abia tîrîndu-şi picioarele.

— Să mă mai gîndesc, Nastenka, hotărî el din uşă.

Stomatologul se gîndi exact o săptămînă. Viaţa Badeevilor se scurgea, după toate aparenţele, normal. Bătrînele prăfuite gemeau în scaunul dentar. Isidor Andrianovici îşi număra bancnotele ferfeniţite de atîtea

mîini prin cîte trecuseră. Glaşa continua să blesteme. Într-o seară veni din nou Vladik. Demonstrativ, stomatologul se retrase în cabinetul său. Ieşi abia după o oră. Tremura tot.

— Au furat-o, îi spuse lui Vladik. Au luat-o !

Vladik se fîstîci tot.

— Credeţi-mă, Isidor Andrianovici, începu el. Eu...

— Unica fericire, singura bucurie, mi-au furat-o...

— Tăticule, nu m-a furat nimeni ! exclamă Nastenka.

— Maşina mi-au furat-o ! răcni stomatologul şi, ducînd mîna la inimă, se prăbuşi pe divan.

După două săptămîni, Glaşa îi dădu portăresei un amplu şi documentat raport despre cele întîmplate în casa dentistului.

— Aşadar, a căzut pe divan şi nu s-a mai ridicat de-acolo !

— Se preface, diagnostică portăreasa.

— S-au strîns medicii cu duiumul. Un mic infarct, spun.

— O să dea ortu' popii ?

— Nu, a început să umble.

— Ţi-am spus : se preface. Dar Nastenka ce zice ?

— Pleacă. „Nu vrem, tată, să locuim la Moscova. Nu ne trebuie apartamentul vostru."

— Sigur, nu le e la îndemînă...

— Îhî, nu le convine. Pleacă în Siberia. Cică, acolo-i locul cel mai potrivit pentru Vladik al ei. Cică acolo o să poată el să se desfăşoare, că aici n-are unde.

— Tînăr, tînăr da' îi plac gologanii !

— Păi cum altfel ! Şi, cică, ea trebuie să trăiască în Siberia. Să caute pietre prin tundră. „Acolo, tată, zice, munca îmi va aduce satisfacţii, aici — nu !"

— Pesemne că-şi caută şi ea paraua. Iar el, parlagiul, ce face ?

— Nu mă-ntreba ! Cum a auzit de pietre i-a şi pierit graiul. Stă şi dă din urechi.

— Suferă, prin urmare.

— Ah, ce mai suferă ! Îi tot spune : ai aici şi locuinţă, şi căldură, şi lumină. Şi părinţii îi ai lîngă tine ! Eşti bogată, ce mai vrei ? ! Dar ea tot nu, şi nu !

— Vor să stea separat...

— Unde mai pui că şi eu îi spun : cum o să poţi, Nastenka, trăi în tundră ? Poate acolo nici nu sînt magazine de textile. Nici n-aude măcar.

— O ţine pe-a ei...

— La urmă Isidor Andrianovici a scos blana, de o frumuseţe de nedescris, cum spunea. Nastenka a refuzat.

— A refuzat, care va să zică ?

— „Mulţumesc, tată, a spus, dar o asemenea blană nu mi-e de folos în tundră. Nu poate fi purtată în tundră !"

— Ei, dacă nu ia ea un lucru ca ăsta, înseamnă că totu-i limpede, conchise Habibulina.

A mai trecut o săptămînă. Nastenka cu Vladik au plecat în Siberia. Isidor Andrianovici s-a sculat din pat. Maşina nu s-a mai găsit. Blana a dus-o la Consignaţia.

Venea-muzicantul l-a întîmpinat pe stomatolog fără prea mare protocol. Nici măcar nu s-a arătat prea mirat. Cu o prefăcută nepăsare a întins minunea de nylon pe tejghea.

— Nu te mai osteni. Poţi să n-o mai studiezi. Nici n-a fost îmbrăcată, spuse Isidor Andrianovici.

— Nu o studiez, ci mă gîndesc, răspunse Venea.

— Dumneata, va să zică, mai cumulezi şi funcţia de gînditor, remarcă stomatologul.

Venea lăsă să-i treacă pe lîngă urechi ironia lipsită de tact.

— Mă gîndesc, spuse el, cam la cît să preţuiască această marfă străină de larg consum.

— Pierderea memoriei este primul simptom al sclerozei, îi comunică stomatologul. Oare ai uitat că ţi-am plătit-o cu patru mii de ruble ?

— Niciodată nu uit nimic, îi atrase atenţia Venea. Doar că viaţa îşi urmează cursul. Din păcate, situaţia s-a schimbat. Matilda Semeonovna, cîte blănuri de nylon ni s-au adus ieri pentru vînzare ?

— Şaisprezece ! minţi preţuitoarea fără să clipească măcar.

— Vedeţi ? Din străinătate a sosit un ansamblu de cîntece şi dansuri. Actriţele au început să-şi vîndă blănurile. Au aflat că nylonul de import nu rezistă la gerurile noastre.

— E îngrozitor ! oftă stomatologul. Şi ce-mi propui ?

— Putem să o preţuim doar la trei mii cinci sute de ruble.

— Nu ţi-e frică de dumnezeu, Venea ? Crezi că basmul dumitale cu ansamblul de cîntece şi dansuri face cinci sute de ruble ? Nu-i cumva prea scump ?

— Ce basm ? ! E pură realitate ! întări Venea.

— Ascultă, dragule ! începu grav stomatologul. Viaţa mi-a dat o lovitură cruntă. Mi-au furat maşina. Mi-au furat fiica. Am un grav traumatism moral. Dar încă nu-s nebun. Nu-s copt încă pentru salonul Nr. 6.[1] Sînt normal.

— Nu pricep cum de te poţi frămînta pentru nişte amărîte de cinci sute !

[1] Aluzie la nuvela cu acelaşi nume a scriitorului rus A. P. Cehov, în care este vorba de un ospiciu de nebuni.

— Mă frămînt întotdeauna cînd cineva vrea să-mi ia din bani. Asta-i firea mea. Împachetaţi-mi blana şi să încheiem discuţia asta prostească.

— Doamne, ce principial sînteţi ! exclamă Matilda Semeonovna, adresînd stomatologului unul dintre cele mai cuceritoare zîmbete.

— Bine, încheie Venea. N-o să stricăm prietenia pentru nişte bani. Nu sînt supărat pe dumneata. Vorba unui proverb oriental : „Mai bine o palmă de la un prieten decît pîine de la un duşman". Matilda Semeonovna, eliberează chitanţă pentru patru mii de ruble.

— Rişti, Veniamin Pavlovici, spuse pentru orice eventualitate Maria Semeonovna. Poţi avea neplăceri din cauza acestei blăni.

— O, da ! El riscă, rîse Isidor Andrianovici. Riscă să mai cîştige încă vreo cîteva sute de ruble.

— Nu mai vorbiţi aşa, se foi pe scăunel preţuitoarea. Aici e doar o organizaţie de stat.

După plecarea stomatologului, Venea dosi repede blana sub tejghea. Matilda Semeonovna începu să-şi cheme la telefon clientela, anunţînd sosirea unei noi cărţi într-o graţioasă copertă de culoarea razelor argintii ale lunii.

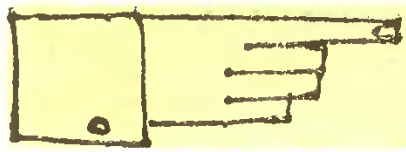

POVESTIRE DESPRE INGA FEDOROVNA, FRUMOASA PARAZITĂ

CAPITOLUL IV

Avocatul Sugoneaev, specialist în Drept civil. *Preţul Galaxiei. Începutul tragediei.* Arivederci !

Vasili Petrovici Sugoneaev era, în felul lui, o notorietate în probleme de consultaţii juridice. În domeniul jurisdicţiei privitoare la spaţiul locativ era considerat chiar maestru. Cunoştea pe de rost toate legile care aveau vreo cît de mică legătură cu această atît de delicată chestiune. Unde mai pui că era al naibii de bun de gură. Nici cei mai severi judecători, nici asesorii populari nu puteau să reziste în faţa binecunoscutei sale logici de fier şi a patosului pe deplin cetăţenesc al discursurilor sale.

Vasili Petrovici putea foarte uşor să-ţi cîştige pe cale juridică un anumit spaţiu locativ. El putea să împartă un apartament şi să mai scoată şi spaţiu în plus, să transforme un spaţiu locuibil într-unul nelocuibil şi invers. Să pună la punct pe cîte un proprietar şi să-i dea peste nas unui chiriaş care a întrecut măsura. El putea orice.

Sugoneaev era un maestru al delimitărilor locative. Aşa se denumeau în jargonul profesional al unor avocaţi neînţelegerile iscate de delimitări, de lipsa de spaţiu locuibil, de supraaglomeraţie. Vasili Petrovici era un adevărat arbitru al certurilor pentru holuri comune şi al încăierărilor pentru bucătărie. Şi îi mergea de minune.

Nevastă-sa, Inga Fedorovna, trecea drept una dintre cele mai elegante soţii de avocat. Era o blondă strălucitoare, cu buze cărnoase, şi arăta cu mult mai tînără decît era în realitate. Se credea irezistibilă. Vasili Petrovici îi ştia de frică. El trecuse de cincizeci de ani. Vorba poetului: „Adierea rece a bătrîneţii îl atinsese cu aripa sa". Inima îl cam supăra, încheieturile îi cam trosneau, iar dimineaţa, cînd se scula, avea un gust amar în gură de parcă ar fi mestecat noaptea întreagă cîlţi muiaţi în solidol. Iar pe fundalul acestor neplăcute simptome, soţia îi apărea de două ori mai tînără, mai încîntătoare şi mai rîvnită de alţi bărbaţi.

Inga Fedorovna şi sora ei mai mare, Miliţa, aţîţau în avocat focul unei pătimaşe neîncrederi şi al unor chinuitoare îndoieli. Aluziile lor că pe zi ce trece scad acţiunile lui Vasili Petrovici erau dintre cele mai directe, iar el suferea şi se înrăia văzînd cu ochii. Situaţia se complică, e drept, şi datorită faptului că în ultimul timp cîştigul lui Sugoneaev scăzuse brusc. Afacerile sale intraseră într-o conjunctură cu totul nefavorabilă. Vremurile lucrau împotriva avocatului.

Zilnic, de pe uriaşa bandă rulantă a construcţiilor coborau monumentale clădiri. Spre noile blocuri veneau din toate părţile camioane. Zgomotosul trib al noilor locatari cu bufetele-n spate invada apartamentele luminoase, cu ferestrele cît o jumătate de perete. Soarele avea cale liberă în asemenea locuinţe. Noii locatari erau sincer fericiţi. Ei nu voiau să se judece.

Posesorul uneia dintre cele mai agere minţi în probleme de consultaţii juridice, avocatul Tarabrin, îi spusese odată lui Vasili Petrovici:

— Acum moscoviţii pot fi împărţiţi în trei categorii: în cei care a) au primit locuinţe, b) care aşteaptă repartiţia şi c) care nu speră să obţină ei înşişi, dar ştiu că vor primi vecinii. Aceşti oameni sînt pierduţi pe vecie pentru afacerile cu delimitări locative. Este un proces ireversibil, Sugoneaev. Sfatul meu: recalifică-te pînă nu este prea tîrziu. Schimbă-ţi spada avocăţească cu un plug.

— Mai bine cu un coif! glumi prosteşte Sugoneaev şi adăugă: Eu am încă clienţi, berechet!

— Eşti un naiv, constatase Tarabrin. Sînt cu mult mai în vîrstă ca dumneata. Sub ochii mei au dispărut în nefiinţă minunate specialităţi avocăţeşti. Ce maeştri aveam, de pildă, înainte în probleme de divorţuri! Regi! Nu i-ai mai apucat! Sau bănoasele procese cu societăţile de asigurare! Posibilităţi grandioase — mină de aur, nu alta! Clienţii intentează o acţiune *Salamandrei*. *Salamandra* refuză să plătească, *Salamandra* consideră că însuşi clientul şi-a dat foc casei. Cîţi incendiatori de ăştia au fost şi toţi, absolut toţi, au avut nevoie de avocaţi. Dar procesele de succesiune? Doamne-Dumnezeule! Astea erau un adevărat Klondyke [1] avocăţesc! Minele diamantifere ale Guianei! Şi pe toate astea le-a înghiţit Letha![2]

— Bine, dar atunci a izbucnit revoluţia!

— Şi acum ce se petrece în ţară? Revoluţia spaţiului locativ! În actualul plan septenal ţara se va îmbogăţi cu atîtea case noi, încît cu ele s-ar putea înălţa mai mult de zece oraşe ca Moscova. Şi doar capitala noastră s-a construit timp de mai bine de opt sute de ani. Ţine minte cuvintele mele, Sugoneaev: „Curînd de tot avocatul specializat în delimitări de spaţii va deveni o raritate de muzeu, întocmai ca şi birjarul de lux!"

Asemenea cuvîntări răsunau din ce în ce mai frecvent în biroul de consultaţii juridice. Cîştigurile au scăzut nu numai la Sugoneaev, ci şi la alţi avocaţi. Cu tribunalele populare concurau tot mai mult judecăţile obşteşti. A scăzut şi numărul celor care veneau pentru consultaţii juridice gratuite.

Dar Inga Fedorovna nu lua în consideraţie această realitate. Ea făurea planuri măreţe de reînnoire a mobilierului cuibului familial, elaborînd, în acelaşi timp, un vast program de împrospătare zilnică a garderobei personale. Sugoneaev se împotrivea cu disperare. În lupta aceasta înverşunată preponderenţa numerică nu

[1] Ţinut bogat în aur din Alaska.

[2] În lb. greacă — uitare. În mitologie — rîul uitării.

era de partea lui Sugoneaev. Pe Inga Fedorovna o susţinea Miliţa.

Miliţa Fedorovna petrecea zile-ntregi în faţa ferestrei. Contabiliza cu scrupulozitate tot ce cumpărau locatarii imobilului cu patru etaje. Înregistra absolut toate cumpărăturile, începînd cu un lighean emailat şi terminînd cu garniturile de mobilă, pentru a le putea aduce apoi la cunoştinţa opiniei publice din curte.

Seara, cînd Vasili Petrovici visa să se odihnească, începeau discuţiile nesuferite despre cei care reuşeau uşor în viaţă, despre prosperitatea materială a altora. Miliţa Fedorovna, mişcîndu-şi dantura falsă, prost fixată, o punea la curent pe sora sa mai tînără cu noile achiziţii ale vecinilor. Sentinţe de genul: „Ştiu să trăiască unii oameni!", „Noi nu vom trăi niciodată aşa", „Totuşi obţin oamenii", „Noi niciodată n-o să putem obţine", „Există doar soţi!" şi altele îi însoţeau întotdeauna informaţiile.

Într-o zi, avocatul care clocotea de mînie izbucni:

— Cînd o să am linişte în casa asta?! strigă el.

— Dar cine te deranjează? Nu mai am voie să discut cu propria mea soră?

După o scurtă pauză se făcu din nou auzit clănţănitul protezei ce-i juca în gură şi Miliţa Fedorovna se pregăti pentru o nouă lovitură.

— Încă o noutate! spuse ea. Samorodovii s-au făcut cinefili. Şi-au cumpărat un aparat german de filmat cu film îngust şi au turnat un film splendid din viaţa lor. Au filmat călătoria prin Crimeia şi Caucaz în întregime. Au filmat totul. Pînă şi cum se suie în maşină, şi cum conduce Serghei Feodorovici, şi cum iau micul dejun la o staţie-auto, şi cum frig şaşlîkul în defileul de la poalele muntelui Gagra, cum spală strugurii *Izabella* în Marea Neagră, cum dejunează la Ialta, Suhumi, Aluşta, cum iau cina pe malul lacului Riţa... În fine, un film plin de conţinut. L-am vizionat cu un deosebit interes.

— Oamenii nu-şi mai încap în piele de bine, ofta Inga Fedorovna. Nouă n-o să ni se întîmple aşa ceva...

— Punct, Inga ! se ruga avocatul.

— Virgulă, obiecta Miliţa.

— Aşa se-ntîmplă întotdeauna în viaţă, continua Inga Fedorovna. Unii aruncă banii în dreapta şi-n stînga, în timp ce alţii n-au ce îmbrăca, n-au cu ce să-şi acopere trupul.

— Cine n-are cu ce să-şi acopere trupul ? întrebă avocatul, tremurînd ca un motor sub presiune.

— Te interesează mult ?

— Da, foarte !

— Nu discuta cu el, Inga. Îţi mai spune şi o grosolănie.

— Nu, vreau să ştiu : cine n-are cu ce-şi acoperi trupul ?

— Cît e de înjositor ! oftă Inga Fedorovna cu glasul Violetei murind de oftică.

— Ce-i înjositor ?

— Te implor, nu-i răspunde ! Înghite şi taci ! spuse sora vîrstnică şi pe obraz i se rostogolea o lacrimă.

— Plîngi ? Scumpa mea surioară, buna mea surioară, suspină Inga Fedorovna. Şi şterse cu degetul ei mic lacrima ce se prelingea pe faţa brăzdată de riduri şi tăbăcită de creme a sorei mai mari.

— Comediante ! izbucni avocatul.

Din două salturi fu lîngă dulapul cu rochii.

— Comediante ! Cine-i sărac lipit pămîntului aici ? ţipă Sugoneaev de răsună întreg apartamentul.

Spiritul dreptăţii ne cere să arătăm că dulapul lung şi-ncăpător cît un vagon de marfă era plin pînă la refuz cu toaletele Ingăi Fedorovna. Înghesuit şi umilit, atîrna într-un colţ singurul costum de zile mari al lui Sugoneaev.

Surorile nu-l învredniciră pe Vasili Petrovici nici măcar cu o privire. Miliţa Fedorovna luă din dulăpiorul cu medicamente sticluţa cu validol. Lăsă să cadă cîteva picături din doctorie pe o bucată de zahăr şi o întinse sorei. Validolul a redat-o pe cea tînără vieţii.

— N-am nici măcar palton de iarnă, şoptea Inga Fedorovna.

— Şi cu ce ai să umbli ? se arăta plină de compătimire Miliţa Fedorovna.

— Nu ştiu...

— Ia-l pe-al meu ! propuse cu mărinimie sora vîrstnică.

Pe avocat îl cuprinse furia. Începu să tremure.

— Dar ăsta ce-i ? urlă el ameninţător, smulgînd un palton din cuier. E cîrpă ? Anteriu ? Zdreanţă ? Am dat pe el, anul trecut, trei mii de ruble, ai uitat ?

Surorile nici nu catadicsiră să-i răspundă.

— Dacă ai şti cum mă sufoc uneori în casa asta, spuse cea tînără.

— Ţi se face silă, adăugă cea vîrstnică.

— Şi silă, şi mă sufoc... n-am aer de loc...

— Lipseşte atmosfera, preciză cea vîrstnică.

— În fiecare zi ţi se calcă-n picioare propriul tău eu, intelectul tău.

— Oh, oh ! Ţineţi-mă ! se amuză avocatul. Intelectul vostru ! Vino-ţi în fire ! Ce intelect ? Doar eşti o toantă ! Înlăuntrul tău nu e nimic, nimic ! Eşti goală ca o cutie de conserve aruncată la gunoi.

— Aşa-mi face în fiecare zi ! spuse cea tînără.

— În fiecare ceas, completă sora mai mare.

— Încă puţin şi-mi pierd aici concepţiile, personalitatea.

— Concepţii ! Doamne ! Dar ce concepţii ai tu ? Dulapul cu boarfe — astea-s concepţiile tale. Pentru un asemenea dulap tu m-ai vinde pe mine, familia, dragostea ! Pentru două, cumpăr de la tine întregul sistem solar, galaxia, Calea laptelui ! Pentru trei dula...

Avocatul nu mai apucă să-şi termine pledoaria. Inga Fedorovna se ridică plină de demnitate de pe sofa. Se apropie în tăcere de şifonier şi începu să se dezbrace. Îşi smulse rochia şi rămase doar în combinezon. Trupul ei, cu sînii frumos conturaţi, încă zvelt şi bine păstrat în ciuda anilor, mai era încă foarte atrăgător. Avocatul oftă fără voie. Inga Fedorovna îşi acoperi, pudică, decolteul cu palma. Cu mîna dreaptă îşi scoase ciorapii şi încălţă pantofii pe piciorul gol.

Sugoneaev aştepta nedumerit desfăşurarea evenimentelor. În casa lor scandalurile aveau întotdeauna un deznodămînt inedit. Inga Fedorovna dovedea în această privinţă o rară inventivitate. Dar finalul de azi nu avea chiar de loc asemănare cu cele din trecut. Între timp Inga Fedorovna alese din şifonier dintre cele patru pardesie de vară şi toamnă pe cel mai prost şi-l îmbrăcă peste combinezon. Îşi încheie nasturii pînă sub bărbie şi, legănîndu-şi uşor şoldurile, porni spre ieşire.

— Să mergem ! porunci ea sorei mai mari, fără să-şi întoarcă măcar capul.

— Ai înnebunit ? ! strigă avocatul.

— Să mergem ! repetă Inga Fedorovna. Să-i lăsăm acestui burtăverde şifonierul, cîrpele şi reproşurile sale.

Surorile ieşiră.

Vasili Petrovici ezită puţin. Cînd alergă pe palier, surorile erau la etajul I. Avocatul se plecă peste balustradă şi strigă în urma lor :

— *Arivederci !* Drum bun !

CAPITOLUL V

Libertatea neașteptată. Alo, alo, steluța mea. *Inima blestemată. Din nou blana de nylon.*

Vasili Petrovici reveni în camera sa. „A plecat... Principalul e să nu intru în panică, gîndea el. Să fiu indiferent, să mă țin tare. Să tac mîlc, să nu dau nici un semn de viață. Ai murit, auzi? Ești mort pentru ea, pentru fasoanele ei. Pantofii puși pe piciorul gol — un truc ordinar. Paltonul peste combinezon — o figură ieftină. Doi bani nu face. Principalul e să nu mă las, să nu mă predau. Va veni! Ca o mielușea va veni. N-are unde să se ducă!"

Avocatul așează cu grijă în dulap rochia și ciorapii. Se liniști. I se făcu foame. Încuie casa și, ca în vremurile de demult, senine, fără griji, ale tinereții sale, porni să mănînce un șașlîk. Bău un păhărel de votcă tare, mîncă preparatul dogorîtor ca un vulcan și un pui rumenit la frigare. Se înveseli. Neavînd ce face, se urcă în tramvaiul fluvial și porni spre Parcul de cultură și odihnă.

Aici se dădu în *Roata dracului*, lovi cu ciocanul să-și încerce puterile și mîncă rulouri cu cremă de vanilie.

Se întoarse acasă seara tîrziu. În cameră era liniște. Domnea o atmosferă neobișnuit de plăcută. Sentimentul libertății puse iar stăpînire pe întreaga lui ființă cu o putere cu totul nouă. Fără să țină cont de opreliștile din trecut, mîncă fără pîine o bucată de șuncă grasă și se trînti în pat fără să se mai spele pe picioare. Așeză lampa de birou pe scăunelul finlandez, lăcuit, și începu să citească.

Adormi repede fără să stingă lumina. Avu un vis minunat. Se făcea că nu mai e avocat specializat în delimitări de spațiu locativ, ci om de știință. Iar pentru lucrarea științifică *Numele și numele după tată în epoca matriarhatului* îi fusese conferit titlul de doctor. Făcuse descoperirea că în acele îndepărtate timpuri numele nu se dădeau după tată, ci după mamă. Bărbații purtau nume ca Stepan Marusievici, Ivan Kate-

vici, Ilia Nataşevici. Această descoperire îi adusese avocatului o faimă mondială. Şaisprezece Academii îl aleseseră membru de onoare. Colegii britanici îi înmînară o mantie de hermină. Soţia i-a luat-o însă numaidecît să-şi facă o blană. Acest gest nu-l duse la dezolare pe Sugoneaev. Zîmbea prin somn.

Dimineaţa se sculă proaspăt ca un nou-născut, scos din cristelniţă. Umblă în indispensabili prin cameră, fluierînd marşul din filmul *Circul*. „Ei, drăcie, nu-i chiar aşa de rău, gîndi el. Se poate trăi !"

Îşi luă micul dejun la cafeneaua comsomolistă. Îl servi o ospătăriţă nostimă şi foarte tînără. Îl servi cu atenţie deosebită şi refuză bacşişul. Din nou îşi aminti de soţie. Somnoroasă şi supărată, ea se scula dimineaţa din pat ca să-i zvîrle furioasă gustarea pe masă. Îl servea cu ochii pe jumătate închişi, de parcă îi era teamă să nu-i fugă somnul. Apoi cădea din nou în pat, iar cînd avocatul pleca la serviciu, auzea în urma sa sforăitul ei ca de birjar.

La biroul de consultaţii, Vasili Petrovici veni mai devreme ca de obicei. Dădu cîteva sfaturi gratuite şi preluă un proces interesant în legătură cu construcţia samavolnică a unui mezanin.

Avocatul luă prînzul la restaurantul *Elbrus*, specializat în prepararea şaşlîkului. De data asta mîncă o porţie uriaşă de şaşlîk şi bău trei păhărele mari de coniac. De la *Elbrus*, fără să stea pe gînduri, se duse la cinema. Rula un film inspirat din viaţa unui tenor străin. Frumosul tenor schimba des costumele, se îndrăgostea foarte uşor şi, din cînd în cînd, suferea moraliceşte. Cu toate că aveau unele insuccese şi unele şocuri sufleteşti, toţi eroii erau veseli peste măsură. Se distrau, cîntau şi dansau într-o vilă luxoasă, cu podeaua din dale albe şi negre, atît de curate şi strălucitoare încît te puteai privi în ele ca-ntr-o oglindă. Erau îmbrăcaţi după ultima modă, şi, deşi exista lumină electrică, cinau la lumina lumînărilor. Şi toţi erau frumoşi, sătui şi galanţi. Doar o singură dată un oarecare gentleman, se-nţelege tot frumos, l-a lovit în falcă pe frumosul tenor, astfel încît acesta din urmă

s-a trezit în celălalt capăt al sălii. Tenorul însă s-a ridicat de îndată de jos tot atît de frumos ca mai înainte; păru-i era pieptănat cu grijă, cravata în ordine, batista albă era la locul ei în buzunarul de la piept al hainei. După ce s-a ridicat de jos, tenorul s-a apropiat de frumosul gentleman, i-a îndepărtat cu degetul mic o scamă de pe reverul hainei, şi, deodată, i-a ars una peste gură de l-a zvîrlit peste o masă din apropiere.

Cu toate astea, orice s-ar spune, era un film minunat. Ţi-era mai mare dragul să-l vezi!... „Alo, alo, eu te iubesc... Alo, alo, eu ţie-ţi cînt!" Şi melodia era minunată: „Alo, alo, cu mine-ntr-una-i steluţa mea".

În sală s-a făcut lumină. Avocatul s-a ridicat de la locul său. Muzica şi coniacul îl ameţiseră grozav.

„Alo, alo, steluţa mea!" Veni acasă cu taxiul şi se tolăni pe divan... „Alo, alo, cu mine-ntr-una-i..."

Vasili Petrovici se trezi tîrziu, seara. Coniacul şi ditai şaşlîkul îşi făcuseră datoria nefastă. Arsuri cumplite îl sfîrtecau lăuntric. „N-ar fi trebuit să mănînci sosul de usturoi, îşi spuse el. Doar ştii că nu ai voie! Şi nici coniacul nu trebuia să-l bei!" Începu să caute bicarbonatul. „Nici şaşlîkul nu trebuia să-l înfuleci, idiot nenorocit!" Bicarbonatul nu era nicăieri. Se întinse din nou pe divan. Şi deodată de durere simţi cum i se strînge inima. Sări drept în picioare şi începu să caute febril validolul.

Înghiţi o tabletă, se aşeză pe scaun şi îşi pipăi pulsul. „Cu pulsul am dat-o dracului", constată trist avocatul.

În noaptea aceea, Vasili Petrovici dormi prost. Dimineaţa abia îşi putu veni în fire. Nu se mai duse la cafenea. Mestecă un pesmet şi bău cîteva înghiţituri de ceai prost opărit. La serviciu, Sugoneaev se simţi moleşit, zdrobit, de parcă pe el l-ar fi snopit în bătaie frumosul gentleman. Seara i se făcu şi mai rău. Îl durea inima. Durerea o resimţea sub omoplaţi. Îl durea şi mîna. „Aşa te poţi trezi direct în mormînt", îşi spuse cu regret avocatul! Îşi aminti de soţia, grijulie şi plină de duioşie, în zilele cînd era bolnav.

— Inga, Inguşonok, şopti Sugoneaev şi, întorcîndu-se cu faţa spre perete, începu să plîngă.

În noaptea aceea, avocatul a tras o spaimă grozavă. Dimineaţa îl privi din oglindă o faţă speriată. Sub ochi îi atîrnau pungi mari. Semnele bătrîneţii ! Faţa îi era alb-cenuşie, sub ochi avea cearcăne galbene. „Nu, cu un astfel de relief n-o mai duci mult !“, îşi spuse avocatul şi ridică receptorul.

Telefonă soţiei.

— Inga, Inguşonok ! chemă el tînguitor.

Soţia nu-i răspunse. Ea îi întinse Miliţei receptorul

— Ce ţi s-a mai întîmplat ? întrebă sora mai mare.

— Mă simt foarte rău !

— Îi e rău, îi transmise sora mai mare celei mai mici. Nu te simţi bine din punct de vedere moral ? îl întrebă apoi Miliţa pe avocat.

— Şi moral şi fizic !

— Aşa-ţi trebuie, afemeiat nenorocit ! spuse sora mai mare cu glas răzbunător.

„De ce afemeiat ?“ gîndi Sugoneaev, dar nu avu curajul să protesteze. Întreaga lui fiinţă era însetată de linişte.

După o jumătate de oră sosi Inga Fedorovna. Nici un reproş nu rostiră buzele ei bine conturate cu ruj. Spuse doar :

— Vezi că e rău fără mine ?

— Foarte rău ! consimţi avocatul.

— Nu poţi trăi fără mine ! hotărî Inga.

— Nu pot ! Nu pot de loc !

— Fără mine o să mori !

— Fără doar şi poate că oi da ortu' popii.

Inga Fedorovna aerisi camera. Întinse pe divan un cearceaf bine scrobit, fără nici o cută. Îl obligă pe Vasili Petrovici să se bărbierească şi-i dădu să bea un ceai aromat. Cînd se culcă, împrospătat de plăcut mirositorul *Chypre,* se întîmplă minunea. Junghiul necruţător dispăru ca prin farmec şi inima începu să bată ritmic şi egal.

— Aşază-te, scumpa mea ! o rugă avocatul.

Inga Fedorovna acceptă să se aşeze pe divan. El îi mîngîie mîna.

— Draga mea, Inguşenţia ! şopti dulce Sugoneaev.

— N-o să mă mai jigneşti niciodată ? întrebă Inga.

Avocatul îşi lăsă capul pe pieptul falnic al soţiei sale.

Sună telefonul. Inga Fedorovna ridică receptorul. Se auzi glasul Matildei Semeonovna.

Povestea despre minunea de nylon a impresionat-o adînc pe soţia avocatului. Furtuna emoţională ce se dezlănţui în sufletul Ingăi Fedorovna se reflectă cu o deosebită forţă plastică şi pe faţa ei. Ea exprima cînd încîntarea, cînd bucuria, cînd regretul, cînd speranţa, cînd tristeţea.

— Nu, nu pot ! spuse în sfîrşit Inga Fedorovna. Îmi doresc la nebunie aşa ceva, dar nu pot. N-avem bani. Mulţumesc.

Epuizată, aşeză receptorul.

— Cu cine ai vorbit ? se interesă Vasili Petrovici.

— Lasă, nu-i nimic... A sunat Matilda aceea de la Consignaţie. Îmi oferea o blană de nylon. Ocazie rară. Dar n-avem bani.

— Cît ?

— Doar cinci mii. Aproape gratis...

— Dar e pe măsura ta ?

— Pe măsura mea, oftă Inga Fedorovna. Nu vreau însă să te ruinez.

— Ia blana ! spuse avocatul, cu inima înmuiată.

Inga Fedorovna îl pecetlui pe soţ cu o sărutare ameţitoare şi cinematografică.

— Nu, nu pot, spuse ea. Trebuie să trăim cumpătat.

— Mînca-i-ar cîinii de bani ! zise avocatul. Tot n-o să-i duc cu mine-n mormînt.

Inga Fedorovna îşi răsplăti soţul pentru caracterul lui hotărît cu încă o sărutare prelungă şi porni spre casa de economii.

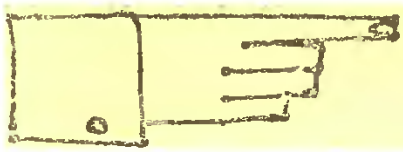

POVESTIRE DESPRE RENUMITUL CRESCĂTOR DE PORCI, AFANASI KORJ

CAPITOLUL VI

Cariera maiorului. Întîlnirea cu Glaşa. Discuţii despre mărfuri textile.

Lista posesorilor blănii de nylon ar fi incompletă dacă n-am pomeni şi numele lui Afanasi Korj. Ofiţerului Korj i se prezisese o carieră strălucită, deşi, după cum s-a constatat ulterior, soarta nu i-a adus în sacul său de campanie nici bastonul de mareşal, nici tresele de general. Korj a fost demobilizat din armată cu gradul de maior şi a plecat în Timofeevka natală. S-a odihnit o lună şi a tot căutat să observe şi să afle cum merg treburile în colhoz. Apoi, pe neaşteptate, şi-a exprimat dorinţa de a deveni crescător de porci. La Timofeevka o asemenea hotărîre nu avu darul să uimească pe nimeni. În schimb, îl ului pe domnul Holman, corespondentul special al unui săptămînal ilustrat din Germania Federală. Holman era nedumerit. El judeca după sine, după propriu-i calapod. „De exemplu, gîndea el, oare la noi în ţară, un ofiţer al Bundeswehr-ului ar putea deveni de bunăvoie crescător de porci ? Desigur, nu ! O asemenea pată în biografie ar reprezenta spulberarea tuturor speranţelor, a reputaţiei, distrugerea carierei.

Şi cînd te gîndeşti, în ţara bolşevicilor se susţine că ascensiunea lui Afanasi Korj a început tocmai din clipa în care a anunţat despre recordul obţinut în creşterea greutăţii porcinelor la fermă."

Hans Holman nu a fost indus în eroare. Afanasi Korj, devenind maestru în îngrăşarea porcilor, a ajuns să fie apreciat în întreaga Uniune. Despre el scriau ziarele, la radio i se dedicau emisiuni speciale ; după el alergau operatorii de la studioul de filme documentare.

La Moscova, Korj sosi pentru a participa la Expoziţia realizărilor economiei naţionale. Împreună cu alte exponate ferma colhozului din Timofeevka a trimis şi pe puternicul Iahont, unul din vlăstarele patrupede ale renumitului crescător de animale. În treacăt fie spus, Iahont a tulburat şi el imaginaţia ziaristului din R.F.G. Încheindu-şi treburile la expoziţie, Afanasi Korj hotărî să mai rămînă cîteva zile în capitală, să meargă la teatru, să viziteze galeriile Tretiakov, să cumpere cîte ceva.

Şi astfel, scăpat de tot felul de reporteri curioşi, renumitul crescător de porci ieşi din hotelul *Moscova,* coborî în metrou şi, ieşind la suprafaţă, o porni pe strada Gorki. Lîngă *Malîi Gnezdnikovski* se pomeni nas în nas cu mătuşa Glaşa.

— Facă-se voia ta, doamne ! exclamă femeia, care, încă mai lucra la stomatolog. Să fie oare Afanasi, fiul tuşei Korjiha ?

— El, în persoană !

— Ce-ai mai crescut !

— Cam, întări crescătorul de porci.

Mătuşa Glaşa lasă să-i pice o lacrimă. Şi nu uită, aşa cum se obişnuieşte în asemenea ocazii, să-şi amintească cum, odată Afonka, aflîndu-se în braţele ei, i-a stricat, din motive de vîrstă, o rochie nouă din marchizet.

— Rochia o pot plăti ! spuse rîzînd Korj.

— Ai s-o cumperi, pe naiba ! Pot să aştept mult şi bine ! glumi Glaşa. Doar tu tot după textile ai venit.

— Nu chiar după textile.

— Ce tot spui ? La Timofeevka lipsesc mărfuri din astea. Ştiu eu foarte bine.

— Cine ţi-a spus ?

— Vorbeau oamenii.

— Avem textile berechet !

— Ei, chiar berechet ?

— Zău, aşa...

— Minţi !

— De ce să mint ?

— Eşti membru de partid şi de aia faci agitaţie. Vrei să mă ademeneşti să intru în colhoz.

— Cum adică să te „ademenesc" ?

— Vrei să mă atragi, adică. Să mi se drămuiască munca după numărul de beţişoare de pe răboj.

— Mătuşă Glaşa, cînd ai şters-o din colhoz ?

— Să tot fie vreo zece ani...

— Ai rămas în urmă, mătuşă. Astăzi oamenii cer ei înşişi să intre în colhoz. Pe cel ce se reîntoarce mai întîi îl discutăm.

— Chiar aşa, cu discuţii ?

— Ştii cît cîştigă astăzi un colhoznic ? La Timofeevka s-au schimbat toate.

— Chiar aşa, s-au schimbat, spui ?

— Nu mai recunoşti Timofeevka.

— Chiar n-o mai recunosc, zici ?

— Unde lucrezi aici, mătuşă Glaşa ?

— La un parlagiu, sări-i-ar măselele cu rădăcini cu tot.

— Cît îţi plăteşte ?

— Trei sute de ruble, crăpa-i-ar maxilarele. De sărbători îmi mai dă stăpîna cîte-o „textilă", spuse Glaşa şi ochii prinseră a-i străluci ca la o maniacă, nişte madipolon, nişte stambă prăpădită de unsprezece ruble metrul ; se mai întîmplă să-mi dea şi nişte eponj.

— Curios om eşti ! Ce chilipir mai e şi ăsta ? Mulgătoarele noastre nu primesc niciodată mai puţin de o mie cinci sute.

— Na, că te-am şi crezut !

— O ştii pe fata văduvei Solodka ? Din cîştigul de la fermă şi-a cumpărat un *Moskvici.*

— Dar avion nu şi-a luat ?

— Jur, cum spunea un prieten de-al meu, un ucrainean : „Să mă lovească trăsnetul şi să mă ardă fulgerul !"

— Dar Fedea Akundin nu şi-a luat încă maşină ? se interesă Glaşa aproape în şoaptă.

Ochii i s-au înnegurat. Feodor Akundin era vechea dragoste a mătuşii Glaşa. La timpul său el a respins-o cu perfidie. De atunci spinul dragostei rămăsese înfipt pe vecie în inima preacredincioasă a Glaşei.

— Fedea a călcat strîmb, spuse Korj. Îi creşte burta ca o cocoaşă. Într-un cuvînt e un parazit.

— Aşa, care va să zică, un parazit ?

— Un trîntor ! Ar fi trebuit să muncească în colhoz, iar el taie frunze la cîini.

— Eşti om de partid ! repetă Glaşa. Pe toţi vrei să-i recrutezi pentru colhoz.

— Nu-s în partid, spuse Korj.

— Totuna, nu mă prinzi în colhoz. Mi-e bine şi la stăpîn, spuse Glaşa şi, cu o rară inconsecvenţă, adăugă : Facă-i-se în fiece dinte o carie cît o scorbură ! Smulgă-i-s-ar toţi dinţii fără narcoză !

Fără să fi reuşit s-o convingă pe consăteanca sa, Afanasi Korj îşi luă rămas bun, nu înainte însă de a afla la care dintre magazinele din Moscova e mai bine să-i cumpere un cadou nevestei. Această întrebare nevinovată o convinse definitiv pe Glaşa că în sat nu-s magazine cu articole de textile, că Afanasi a venit în capitală după ceva celofibră şi că ea a făcut foarte bine că nu s-a lăsat prinsă în mrejele muncii lui de agitaţie.

— Nu ţi-a mers, nu m-ai recrutat ! spuse ea. Bine, nu-s supărată pe tine. Treci pe la Consignaţie. De acolo, stăpînul meu cumpără cele mai bune lucruri, rupe-i-ar dracii de pe lumea ailaltă toate coroanele.

Şi Afanasi Korj se îndreptă spre Consignaţie.

CAPITOLUL VII

De la A şi pînă la sfîrşitul alfabetului. Au trăit oare pe pămînt veronezii ? ! Se poartă oare la ţară uşkuinici[1] ? *Blana îşi schimbă stăpînul.*

Poetul-traducător Alexandr Sebastianov trecea în rîndul rubedeniilor şi al cunoscuţilor drept un om căruia îi reuşea orice. Niciodată nu ducea lipsă de nimic. Trăia

[1] Corsari.

ca pasărea cerului fără griji, fără trudă. Numele său apărea nepermis de des în paginile periodicelor. Traducea din limbile

avară,
bulgară,
dungană,
greacă,
maghiară şi aşa mai departe

pînă la sfîrşitul alfabetului.

Sebastianov nu ştia nici să vorbească, nici să scrie sau să citească în vreuna din aceste limbi. Habar n-avea de ele ! De altfel, în domeniul limbii ruse cunoştinţele lui se limitau la cursul mediu şi acesta incomplet. Pe traducătorul poliglot îl salvau traducerile literale, aptitudinile sale de versificator, precum şi un formidabil tupeu.

În redacţii era iubit de toţi secretarii literari. Cu toţi cincizeci de ani ai săi, Sebastianov făcea pe flăcăul simpatic, bun, apropiat, deschis la suflet, mereu vesel, avînd întotdeauna rezerve inepuizabile de anecdote proaspete, cîte o glumă uşoară sau cîte un cancan literar. Era un neîntrecut maestru în a povesti. Povestea mult mai bine decît scria. Era ascultat cu mult interes de către bieţii secretari literari obosiţi de tot felul de scribişori.

Colegii de breaslă afirmau că Sebastianov, asemenea unui tanc, avea o uimitoare putere de pătrundere. El trecea cu uşurinţă peste toate şanţurile redacţionale, peste sîrmele ghimpate şi obstacolele anticar aşezate în calea afaceriştilor literari.

Numai o dată, din cauza unei greşeli de tipar, dintr-o traducere literală, poetul intră la apă. El înaintă redacţiei unei reviste departamentale nişte versuri cu adnotarea : „Traducere din limba veroneză".

Secretarul de redacţie s-a interesat ce popor vorbeşte limba veroneză.

— Cum, nu ştiţi ? a răspuns Sebastianov, în doi peri. De veacuri limba veroneză o vorbesc veronezii.

— Aud asta pentru prima oară ! Poate este vorba de irochezi, a spus secretarul, amintindu-şi că în copilărie citise despre aceşti indieni războinici în cărţile lui Fenimore Cooper.

— Irochezii sînt cu totul altceva, a protestat cu aplomb Sebastianov. Irochezii nu sînt nici măcar ramura etnică a veronezilor.

— Dar cine-s ăştia ?

— Cum „cine" ?

— Ei, pe unde locuiesc veronezii dumitale ?

— De ce ai mei ? încercă să scape Sebastianov cu o glumă. Sînt ai mei, tot aşa cum sînt şi ai dumitale.

— Să nu ne ciondănim, spuse sec secretarul.

„Ticăloşii de traducători, se gîndi alarmat Sebastianov, mi-au dat un text tradus mecanic şi eu, pare-se, am încurcat-o rău de tot."

— Ei, şi pe unde trăiesc veronezii ? îşi repetă întrebarea pedantul secretar, simţind că ceva nu e în regulă.

— Se ştie unde, spuse Sebastianov de parcă s-ar fi aruncat într-o apă rece ca gheaţa de pe o trambulină ridicată la o înălţime de o sută de metri. Unde să trăiască ? În Honduras. Şi adăugă cu disperare : Şi în insula Paştelui. Numai că acolo au rămas foarte puţini. Conchistadorii spanioli i-au decimat. Ce canalii !

Secretarul de redacţie nu se încrezu în soarta tragică a veronezilor. Această problemă fu înaintată grupului de verificare. Grupul a luat legătura cu Societatea de geografie, care a comunicat că în ultimii treizeci de milioane de ani veronezii n-au trăit pe globul pămîntesc.

Povestea începu să miroasă a scandal. Strîns cu uşa poliglotul transformă totul într-o glumă. Ceru iertare redacţiei pentru mistificarea fără rea intenţie.

Povestea cu veronezii muri între zidurile revistei. Traducătorul continua să prospere, alimentînd pe a sa Kira Stepanovna cu necesarele bilete de bancă. Banii se cheltuiau pentru menţinerea decorului familiar şi pentru „utilarea cu cîrpe" a consoartei poetului.

În raidurile ei obişnuite prin magazine, Kira Stepanovna îl lua şi pe soţ. El îndeplinea rolul de consilier comercial şi de consultant în probleme de modă, la care se pricepea mai bine decît la versuri.

La magazinul de consignaţie Sebastianov şi Kira Stepanovna erau de-ai casei. De astă dată ei au sosit chemaţi telefonic de Matilda Semeonovna.

— De-aţi şti ce v-am pregătit ! O să vă lingeţi degetele ! spuse Venea-muzicantul, scoţînd de sub tejghea blana de nylon.

— Doamne, ce splendoare ! exclamă soţia poliglotului, neputîndu-şi reţine emoţiile estetice.

— Şic modern ! zvîrli din colţul ei Matilda Semeonovna.

— O blană epocală ! confirmă Venea.

— E aspectuoasă ! aprobă şi Sebastianov.

Kira Stepanovna tremura de nerăbdare din tot corpul, lat şi scund, cu picioare masive şi puţin strîmbe. Ochişorii ei, iuţi şi aşa, alergau pe nylon cu atîta jind, încît, psiholog desăvîrşit, Venea hotărî pe loc să mai adauge cîteva sute la preţ.

Afanasi Korj se oprise în uşa despărţiturii de placaj chiar în clipa în care soţia poetului încerca să tragă pe umerii ei de atlet minunea argintie.

Supersolidul nylon începu să pîrîie din toate cusăturile.

— Scoate-o, porunci Sebastianov. Se vede cît de colo că ţi-e mică.

— Dar poate că va merge ! spuse cu oarecare speranţă Kira Stepanovna, încercînd să petreacă poalele mantoului.

— Nu, mai bine scoate-o ! răspunse soţul, temîndu-se să nu fie nevoit să plătească pentru lucrul stricat.

— Dar dacă am da drumul puţin la spate ? mai încercă Kira Stepanovna, abia reţinîndu-şi lacrimile.

Poetul se lăsă într-un genunchi, ridică o poală şi declară cu competenţă :

— N-are rezervă.

— Ca şi cum aş scoate-o cu piele cu tot ! rosti întristată la culme Kira Stepanovna, scoţînd blana.

— Gîndeşte-te numai, Matildocika, ce ghinion pe capul meu ! Avem bani disponibili. Soţul meu a primit onorariul pentru nişte traduceri din limbile kara-kalpakă, tuvină şi hindi.

— Se vede că soarta e împotrivă ! spuse Venea şi, tocmai cînd vru să ascundă blana sub tejghea, se auzi vocea lui Korj.

— Ian prietene, arată-mi şi mie ce ai acolo !

Venea-muzicantul ridică mirat capul. Ocupat fiind cu Kira Stepanovna nu observase apariţia lui Korj.

— N-o să vă convină blana, spuse Venea.

— De-mi convine sau nu, asta oi vedea ! răspunse Korj.

Venea îl cercetă pe Afanasi Korj şi după haina albastră, cam strîmtă, de şeviot, după pantalonii largi, după huţulca cu cusături meşteşugite şi, în sfîrşit, după culoarea arămie a feţei, a gîtului, a mîinilor bronzate de soare, îşi zise fără greş că noul-venit era de la ţară.

— Sînteţi din provincie ? se interesă Venea cu falsă amabilitate.

— De la colhoz, confirmă Korj, neluîndu-şi ochii de la blană.

— Pentru ce aveţi nevoie de un astfel de mantou ? se interesă maliţios Matilda Semeonovna, făcîndu-i cu ochiul lui Sebastianov.

— Cum, pentru ce? Pentru purtat!

— Asemenea lucruri elegante nu se prea poartă la țară.

— Și după dumneata ce crezi că se poartă?

— Sumane, podiovce[1], scurte vătuite...

— Broboade, își aminti poetul.

— *Uşkuinici*[2], adăugă „culta" Kira Stepanovna.

— Dar șiștare nu se poartă? întrebă Korj.

— Lăsați ironiile, spuse Matilda Semeonovna. Șiștarele sînt niște copăi unde se toarnă laptele. Știm noi. Jachetele scurte pluşate sînt foarte la modă acolo.

— Ce plăcut e să întîlnești la oraș oameni care cunosc așa de amănunțit viața din colhoz! spuse Korj, începînd să se înfurie.

— Vreți să spuneți că m-am rupt de realitate? întrebă Sebastianov pe un ton arțăgos.

— Să nu ne ciondănim, spuse Venea împăciuitor. Eu cred că reprezentantului intelectualității sătești i se va părea prea scump acest mantou.

— Și cîte carboave face?

— Cinci mii!

— Tare! spuse Korj.

— Dumneata credeai că face o sută-două? se agită pe taburelul ei Matilda Semeonovna.

— Piperat preț, nimic de zis! repetă Korj.

— Tovarăşe colhoznic, ascultă-mi sfatul, continuă Matilda Semeonovna. Du-te la bazarul Tișinski și acolo poți să-i cumperi soției, la o tarabă, un palton de lînă groasă de vreo trei sute de ruble. Ieftin și bun!

— Mulțumesc, i-o tăie Korj. Și eu care tocmai îmi spuneam că e timpul ca nevastă-mea să poarte un astfel de mantou.

Venea se uită cu atenție la profilul lui Korj și i se păru că l-a mai văzut undeva pe acest om. „Dar unde?" își chinui memoria reponsabilul magazinului.

— Mi-ați explicat foarte bine totul, da' la Tișinski nu mă duc, hotărî Korj.

[1] Haină bărbătească lungă, cu încrețituri la talie.

[2] Autorul ia în derîdere pe cei ce întrebuințează anumite cuvinte, fără să le cunoască adevăratul sens.

— Asta-i treaba dumitale ! conchise Matilda Semeonovna.

— Dacă vreţi, pot să vă vînd pentru soţia dumneavoastră un palton la modă ! interveni în discuţie Kira Stepanovna. L-am purtat doar un sezon.

— Are o linie de mare efect, spuse poetul. Jos este uşor *cloche*, mînecile chimono...

— Chimono, începe să devină interesant, constată Korj.

— N-are nici o pată, e aproape nou...

— Soţia mea poartă foarte bine lucrurile, se grăbi să adauge poetul.

— Ce plăcut e să întîlneşti oameni săritori ! spuse Korj.

— Întotdeauna sîntem fericiţi să ajutăm pe oricine, se agită soţia poetului, presimţind o afacere bună.

— Sîntem bucuroşi să ajutăm pe un reprezentant al ţărănimii colhoznice, preciză poetul...

— Mulţumesc pentru ajutor ! încheie Korj, făcînd o plecăciune, apoi spuse pe neaşteptate : „Împachetaţi mantoul !"

— Nu-i greu de-mpachetat. Dar ai bani de-ajuns ? se interesă cu răutate vînzătoarea.

— Unde-i casa ? întrebă Korj scurt, aşezînd pe tejghea un porthart îndesat, care a văzut multe la viaţa lui.

— Ia priviţi numai ce se petrece pe lumea asta ! strigă Matilda Semeonovna. Mai întîi dragii de colhoznici scot de pe noi şapte piei pentru lapte, iar pe urmă îşi umplu lăzile cu nylon !

— Interesantă teză ! dădu din cap Korj. Contribuie la prietenia dintre sat şi oraş. E plăcut să vezi la tejghea o doamnă cu un nivel politic atît de ridicat.

— Eu sînt aia cu nivelul scăzut ? ! Cum vă place acest lector de cunoştinţe ştiinţifice şi politice ?! se indignă Matilda Semeonovna, lovindu-se cu mîinile peste coapse. Veniamin Pavlovici, tovarăşe Gurianov, ce înseamnă toate astea ? Aici este doar biroul de primire a obiectelor... Dacă are zor să-i cumpere nevesti-si un mantou, n-are decît să aştepte pînă îl vom da spre vînzare, pe tejghea !

— Tovarăşe Gurianov, spuse Korj încet şi cu accente de mînie, explică-i cucoanei dumitale că trebuie să-şi ţie gura. Gura nu trebuie lăsată fără supraveghere. Şi mai explică-i că nu-mi plac scandalurile, fiţele, obrăznicia şi comerţul ca la piaţa mare. Explică-i, şi cît mai repede !

— Da, da ! începu deodată să se agite Venea. Iertaţi-ne ! Aveţi dreptate. În ceea ce priveşte educaţia ei, există unele lipsuri. Ştiţi, sarcini multe. Îi dă bătaie cu planul... Unde mai pui că este o înfocată activistă pe tărîm obştesc. Nu-i ajunge timpul pentru şlefuirea concepţiilor... Achitaţi, vă rog. Casa e pe stînga !...

Korj părăsi despărţitura de placaj.

— Ce, am halucinaţii auditive la ambele urechi ? chiţăi Matilda Semeonovna.

— Ssst ! făcu Venea, ducînd degetul la buze. Nu ţipa, nu eşti în autobuz !

Cînd Korj se întoarse în despărţitura de placaj, blana îl aştepta gata împachetată.

— S-o poarte cu plăcere soţia dumneavoastră, spuse Venea. Sper că porcii dumneavoastră sînt pe deplin

sănătoşi. Le priește porumbul la îngrăşat ! Sperăm că în curînd veţi mai bucura ţara cu un nou record.

Korj îşi luă pachetul şi ieşi din magazin.

— Ce obrăznicie ! continua să clocotească Matilda Semeonovna. Nu-i place profilul meu moral ! Şi dumneata eşti bine, Veniamin Pavlovici ! I-ai vîndut unui mitocan un lucru minunat ! Te-ai speriat atît de tare, de parcă era colonel de la OBHSS [1].

Venea zîmbi condescendent.

— Norocul dumitale, Matildocika, o dojeni el blînd, este că eu am o bună memorie vizuală. Îl cunoşti pe omul acesta ? Este renumitul crescător de porci ! Nu demult portretul lui a apărut în *Pravda*. Dumneata ştii portretele cui le publică *Pravda* pe prima pagină ?... Dacă Afanasi Korj ne-ar fi reclamat am fi zburat imediat de aici...

— Mare lucru ! Pe mine m-a reclamat odată un dirijor de jazz şi nu s-a întîmplat nimic !

— Scumpă Matildocika, eu ţi-am spus de mult că trebuie să-ţi ridici nivelul ideologic. Frecventează măcar cercul de politică curentă !

— Nu te lega de mine ! Învăţătura nu se prinde de capul meu. Cum începe lectorul să vorbească despre ceva ştiinţific mă şi apucă somnul...

— Cu ce cadre trebuie să lucrez !... se tîngui Venea. Eşti o femeie total incultă. Kaptar, omul zăpezilor !

— Fugi de aici ! protestă Matildocika. Ce om al zăpezilor ? Doar sînt brunetă !

— Nici Kaptarii nu sînt blonzi ! răspunse supărat Venea.

În clipa asta în despărţitură năvăli Inga Fedorovna.

— Am venit la timp ? ! ţipă ea încă de la uşă.

În despărţitura de placaj se făcu linişte.

— De ce tăceţi ? Matildocika ! Veniamin Pavlovici !

— Sărmana Ingocika, oftă Matilda Semeonovna. De veneai cu zece minute mai devreme...

[1] Secţia de luptă împotriva delapidărilor avutului obştesc.

— Nu mai aveţi blana ? Spuneţi, n-o mai lungiţi ! Văd după ochi că n-o mai aveţi.

— Am făcut tot ce-am putut ! o înştiinţă Venea rezervat.

— Aţi vîndut-o ? exclamă agitată la culme Inga Fedorovna. Nu m-am aşteptat de la voi la o asemenea trădare !

— Împrejurările au fost mai puternice decît noi, spuse sentenţios Venea.

— Oamenii cumsecade nu procedează aşa ! N-aţi putut aştepta zece minute ? ! Este necinstit ! Nu-i frumos ! Nu vă voi ierta niciodată asta !

— Inguşka, ştii cît te iubesc, spuse Matilda Semeonovna. Pentru dumneata sînt gata să fac mai mult decît pentru propria-mi mamă. Dar n-am apucat să zic nici pîs cînd acest crescător de porci a şi înhăţat mantoul !...

— Care crescător ? se miră Inga Fedorovna.

— Cel mai renumit !

— Gîndiţi-vă numai la ce se petrece în sfera circulaţiei mărfurilor. Inga Fedorovna poartă palton din stofă „bouclé", iar nevasta unui oarecare Korj, din Belaia Kriniţa sau Ciornaia Balka va face pe nebuna în nylon de import ! spuse Venea.

— Unde-i dreptatea ? întrebă retoric Matilda Semeonovna.

— Îi trebuie nevesti-si o asemenea blană, cum îi trebuie vacii semiconductori, le ţinu isonul şi traducătorul poliglot.

— N-ai ce-i face ; astea-s pocinoagele circulaţiei mărfurilor ! parcă se scuză Venea.

Se lăsă o tăcere grea, de mormînt.

— Dacă aţi şti cîte neplăceri am avut în ultima lună ! se plînse Inga Fedorovna. Soţul meu a avut un grav atac de inimă, boiangeria mi-a stricat taiorul, şi acum istoria asta cu blana. Nu-mi mai rezistă nervii.

— Trebuie să ştii să te stăpîneşti, o sfătui Matilda Semeonovna. La urma urmei sănătatea este mai scumpă decît orice !

Kira Stepanovna, care tăcuse pînă atunci, o sfătui cu o bunăvoinţă de-a dreptul mişcătoare ;

— Eu nu vă cunosc, draga mea. Dar împărtăşesc întru totul durerea dumneavoastră. Vreţi să vă dau un sfat prietenesc ? Sînteţi o femeie tînără, fermecătoare...

— În ultimul timp arăt foarte prost, se întristă soţia avocatului, aruncîndu-i o privire lui Sebastianov.

Traducătorul-poliglot zvîrli o privire de răspuns asupra sînilor falnici ai Ingăi Fedorovna şi, ridicîndu-şi pălăria, zise :

— Arătaţi întocmai ca Silvana Pampanini !

— Auziţi ce spune un bărbat, continuă Kira Stepanovna, de astă dată fără un entuziasm deosebit. În consecinţă, un oarecare crescător de porci din provincie va rezista oare în faţa farmecelor dumneavoastră ? Rugaţi-l cum trebuie şi o să vă cedeze mantoul.

— Unde să-l caut ? întrebă soţia avocatului.

— E clar unde : la hotelul *Moscova,* spuse Sebastianov.

Ridicînd cu un gest majestos mîna, Inga Fedorovna spuse cu o fermecătoare hotărîre :

— Am pornit !

— Am pornit împotriva voastră ! prinse din zbor traducătorul-poliglot. Păzea, crescători de porci !

CAPITOLUL VIII

Arsenalul cuceririlor de-o clipă. Inga Fedorovna schimbă tactica. Victorie ! Reflexiunile lui Afanasi Korj.

În aceeaşi zi Inga Fedorovna îl găsi pe Korj la hotel. Era îmbrăcată într-o ameţitoare rochie de culoarea caisei necoapte, cu un asemenea decolteu, încît Korj — un om nu prea timid de felul său — îşi întoarse delicat privirea şi se gîndi : „E lipicioasă muierea ca siropul !“

— Afanasi Tarasovici ! Am venit cu o chestiune personală, spuse Inga Fedorovna, şi te rog să nu te superi pe mine şi să nu fii rău. Îl gratifică pe Korj cu

un zîmbet care în arsenalul cuceririlor de-o clipă îl avea trecut la numărul unu.

— Nu-s supărăcios, o încredinţă crescătorul de porci.

— Ştii că eşti simpatic ?! răspunse Inga Fedorovna, împuşcîndu-l pe Korj cu o privire, care ar fi trebuit să spuie cam aşa : „De unde ai venit omule simpatic şi fermecător ?!"

— Vă ascult, luaţi loc. Fiţi *laskavi* [1], cum spun ucrainenii.

— *Laskavi.* Ce cuvînt frumos ! Mai spuneţi ceva în ucraineană.

— *Iaki garna molodiţa, to garno i podvitsia* [2], spuse galant crescătorul de porci.

— Am înţeles ! Dumneata eşti, după cîte văd, şi un periculos meşter la complimente. Inga Fedorovna îl ameninţă cu degetul şi lansă zîmbetul numărul doi din acelaşi arsenal.

— Atunci, cu ce începem ? întrebă Korj.

— Cu o rugăminte, mică, mică. Aţi fost la Consignaţie ? Nu negaţi.

— Recunosc, am fost.

— Şi ce-aţi făcut acolo ?

— Am cumpărat o blană.

— Puteţi fi galant, pînă la sfîrşit galant ? întrebă Inga Fedorovna, apropiindu-şi, într-un gest intim, lăcuitele unghişoare argintii de mîna grea şi arsă de soare a crescătorului de porci.

— Mă voi strădui, răspunse evaziv crescătorul de porci, neînţelegînd unde bate „cucoana".

— Cedaţi-mi blana !

— Pentru asta aţi venit ?

— Nu sînteţi mulţumit ? întrebă Inga Fedorovna, lansînd zîmbetul numărul trei. Oare nu mi-o veţi ceda ?

[1] Amabilă (în lb. ucraineană).

[2] Cînd fata e frumoasă foc, cu foc o şi priveşti.

— Bănuiesc că nu !

— Eşti rău, spuse Inga Fedorovna, însoţindu-şi cuvintele de condamnare de o privire peste măsură de gîngaşă.

Trebuie remarcat în paranteză că şi după cincisprezece ani de viaţă conjugală, această privire îl făcea să palpite pe avocatul Sugoneaev. Dar asupra lui Korj ea nu produse efectul scontat.

— Nu eşti un om practic, spuse Inga Fedorovna. Toţi bărbaţii sînt îngrozitor de nepractici. Cine poartă la ţară nylon ?! Soţia o să te certe, şi o să aibă dreptate !

— Şi de ce la ţară nu poţi purta nylon ?

— Ştii că ai haz ? spuse Inga Fedorovna. Nu mă contrazice !

— Eu nu vă contrazic.

— Cu femeile nu trebuie să discuţi în contradictoriu !

Zîmbetul numărul patru, combinat cu o privire provocatoare, care l-au împins pe strămoşul nostru Adam să întindă mîna spre fructul oprit, pe regele Ludovic al XV-lea să îndeplinească, fără a crîcni măcar, cele mai aiurite dorinţi şi capricii ale marchizei Jeanne Antoinette de Pompadour, nu l-au impresionat pe Afanasi Korj. Crescătorul de porci rămase netulburat. Deşi Inga Fedorovna era convinsă că e irezistibilă, intui că nu va putea străpunge blindajul lui de apărare. Jeanne Antoinette nu va trece pe aici. Nici Lolita Tores. Va trebui să schimbe tactica. Ea spuse :

— Cedaţi-mi-o prietenește. Este un lucru foarte important pentru mine !

— Ce anume este important ? întrebă sec Korj.

— Mantoul este important. Puteţi să rîdeţi de mine, dar o astfel de blană este un vechi vis al meu. Grozav doresc să fie a mea.

— Nu pot, spuse Korj. Aş fi bucuros să vă fiu de folos, dar nu pot...

— Te rog, Afanasi Tarasovici ! Nu eşti un om rău, văd asta după ochi. Eşti bun !

— Înţelegeţi, este un dar pentru nevastă !

— Sînt destule alte daruri tot atît de frumoase. Cumpăraţi-i un altul. Am să vă ajut.

— Nici nu ştiu ce să mai spun... răspunse Korj, făcînd cu mîinile un gest de dezorientare totală.

— Afanasi Tarasovici, nu mă refuzaţi ! Sînteţi inteligent, simplu, un om dintr-o bucată. Buzele Ingăi Fedorovna începură să tremure.

— Liniştiţi-vă, se fîstîci Korj, temîndu-se că vizitatoarea va începe să plîngă.

— Sînteţi voinic, puternic, nu veţi refuza o femeie. Eu ştiu, sînteţi Korj cel drept, cel bun !

Minunaţii ochi ai Ingăi Fedorovna se umplură de lacrimi. Pieptul falnic al Sugoneaevei începu să tresalte de şocurile emise în regiunea epicentrului cardiac.

Crescătorul de porci se fîstîci.

— Ce vă costă să-mi cedaţi blana ? Pentru ce aveţi nevoie de ea ? Ai tot ce vrei : glorie, cinstire, renume ! Viaţa a fost atît de darnică cu dumneata ! Nu mă refuza, Korj !

— Înţelegeţi, nu-i frumos faţă de soţie...

— Dragule, bunule Korj, n-ai să regreţi gestul dumitale. Te rog, te implor. Dacă vrei am să cad în genunchi în faţa dumitale ! Doamne, ce tot spun ? Ce înjosire ! Desigur că nu ai să vrei să mă laşi să mă înjosesc atîta...

„De unde mi-o fi căzut pe cap şi cuconiţa asta ?!“ gîndi cu disperare Korj.

— Te implor pentru ultima oară, om fără suflet ! Ce vrei să faci cu mine ?...

Inga Fedorovna începu să se lase în genunchi. Korj o prinse.

— Lasă-mă, lasă-mă, şopti Inga Fedorovna. Dumneata ai dorit asta...

— Se poate să te omori în halul ăsta pentru un lucru, pentru o cîrpă ? Murdări-l-ar muştele de mantou ! Ptiu ! Luaţi-l, pentru numele lui Dumnezeu, numai nu vă mai rupeţi inima în bucăţi !...

...O oră mai tîrziu, Inga Fedorovna se afla în camera ei, în faţa triplei oglinzi, şi-i prezenta soţului achiziţia făcută.

Blana îi venea de minune. Inga Fedorovna nu arătase încă niciodată atît de luxoasă, atît de elegantă. Era culmea, zenitul, apogeul ! O clipă, soţia avocatului se

gîndi cu mîhnire că mai sus nici nu se va mai putea ridica.

— Cum de ai reuşit să smulgi comoara asta ? întrebă avocatul, admirîndu-şi frumuseţea de soţie.

— N-a fost prea greu, răspunse ea cu nepăsare. Renumitul Korj s-a topit ca o lumînare după prima mea privire. Voi, bărbaţii, sînteţi toţi la fel. Toţi sînteţi nişte bucăţele bune !

— Sper că el... nu şi-a permis nimic din ceea ce ar fi în contradicţie cu noţiunile mele despre moralitate ? întrebă avocatul, privindu-şi consoarta drept în ochi.

— Şi chiar dacă şi-ar fi permis... Îl vei provoca la duel ? Ai să scrii o reclamaţie împotriva lui la sovietul sătesc ?

— Inguşonok !

— Nu te mai perpeli, prostuţule ! Cu mine nimeni nu-şi poate permite nimic. Sînt educată după vechile principii. Căminul este ceva sfînt pentru mine, şi ea

făcu cîţiva paşi în faţa soţului, mişcîndu-şi şoldurile, aidoma unei stele a ecranului, de primă mînă.

În acest timp Korj se afla în camera sa de hotel şi se gîndea din ce aluat dospit sînt făcute asemenea cuconiţe de la noi care, pentru o cîrpă, sînt gata să o pornească prin praf şi noroi fără a lua seama la drum, întocmai cum merge cîinele după căruţă.

Fie că au fost aduse de un vînt străin, fie că sînt un lăstar al unor vechi şi putrede rădăcini...

Fără să găsească un răspuns la problema ce-l frămînta, crescătorul de porci îl pomeni pe dracu şi o porni spre restaurant să mănînce o farfurie de borş şi să bea o duşcă bună de votcă, ca să spele reziduurile neplăcute, lăsate de vizita ciudatei musafire.

CAPITOLUL IX

Reacţia în lanţ. Pe ruinele fumegînde. Printre creaţiile lui Jacob, Fischer şi Schmidt. Depresiune morală.

Cititorul a observat desigur că blana de nylon n-a fost încă purtată de nimeni. Ea era numai cumpărată. Nu şi-a purtat cumpărătura nici Inga Fedorovna. Pentru asta au existat motive temeinice. Familia avocatului Sugoneaev fu lovită de o catastrofă.

Vasili Petrovici nu-şi calculase bine forţele. El credea cu naivitate că blana de nylon va potoli pentru cîtva timp apetitul soţiei.

Avocatul tînjea după odihnă. Bugetul său suferise o cruntă lovitură şi necesita o cît mai rapidă înzdrăvenire. El amintea de bugetele acelor state mici, înhămate la carul războinic al N.A.T.O.-ului. Cu ultima leţcaie ele cumpără tancuri, avioane şi rachete costisitoare, ca să-şi înzestreze armatele. Pe scurt, avocatul stătea prost cu bugetul.

Sugoneaev nu avu timpul necesar să-şi revină. Cumpărarea blănii atrase după sine şi alte cheltuieli. Inguşonok avu nevoie şi de o pălărie nouă. Dar pălăria reprezenta doar o parte din ansamblu, unul din componentele sale. Ansamblul (după cum demonstrează re-

vistele de modă şi sfaturile gratuite ale croitoreselor, publicate în paginile ziarelor de seară) se compune de obicei din pantofi, mănuşi, fără a mai pune la socoteală şi podoabele corespunzătoare. Dar pantofii noi cereau şi o rochie nouă. Iar rochia... Într-un cuvînt, toate acestea erau fără sfîrşit. Începu iminenta reacţie în lanţ. Bugetul nefericitului Sugoneaev sări în aer.

Şezînd pe ruinele fumegînde, avocatul chibzuia chinuit cum să-şi refacă bunăstarea din trecut. Viitorul nu-i prevestea înflorirea.

Atmosfera din casă se încinse peste măsură. Inguşonok se răzvrătea pe faţă. Avocatul bănuia nu fără temei că într-o bună zi ea va schimba ruinele fumegînde cu o locuinţă mai confortabilă. După o luptă istovitoare cu propria-i conştiinţă avocatul se hotărî la o maşinaţie urîtă. Începu să încaseze onorariile de la clienţii săi, ocolind casa biroului de consultaţii juridice. Aceasta îi permise lui Sugoneaev să se mai menţină cîteva luni, iar nesăţioasei sale soţii să-şi cumpere o rochie foarte originală din lînă cu păr lung de un centimetru.

Deznodămîntul se produse pe neaşteptate. Secretarului biroului de consultaţii juridice îi căzu în mînă o scrisoare adresată lui Sugoneaev. În această scrisoare, clientul îl anunţa că i-a trimis onorariul la post-restant.

Colegii jurişti l-au tras pe Sugoneaev la răspundere. Cazul se dezbătu într-o adunare generală. Patosul oratoric se ridica în valuri. Avocaţii s-au arătat mai maeştri în rolul de acuzatori decît în cel de apărători. Sugoneaev fu ostracizat. Avocaţii îl izgoniră din biroul de consultaţii juridice.

Sugoneaev veni acasă într-o stare de totală şi jalnică istovire.

— Cu mine s-a sfîrşit, spuse el. Valul venit din larg m-a ridicat pe creastă şi m-a izbit de debarcader. Mi-e ruptă şira spinării !

Nici în cele mai tragice clipe, Sugoneaev nu uita să plaseze cu eleganţă cîte o expresie metaforică.

— Eu nu mai exist ! continuă el. De azi înainte sînt un nimic.

— Pentru ce ai făcut asta ? întrebă Inga Fedorovna cu o splendidă naivitate.

— Şi tu, Brutus ? spuse cu reproş avocatul.

— Eu nu-s Brutus, spuse Inguşka. Eu nu sînt decît o femeie tînără. Vreau să trăiesc. M-am săturat să tot duc o viaţă de zbucium, de sărăcie lucie...

— Eşti săracă cu duhul ! îi răspunse avocatul. M-ai ruinat şi-o să mă părăseşti.

Avocatul simţi că din acel moment nici un fel de sentimente sau cuvinte, fie ele şi cele mai frumoase, nu o vor mai putea reţine pe Inga Fedorovna.

— Eşti o muiere ticăloasă ! Iată cine eşti ! spuse avocatul şi se trînti pe divan cu faţa în jos.

Exact după o lună, Inga Fedorovna îl părăsi. Bătrînul Palaşov, cunoscut printre avocaţi ca afemeiat şi specialist în materie de procese civile, făcu o pasiune pentru ea.

Totul începu din clipa vizitării locuinţei acestuia. Palaşov vru să-i facă cunoştinţă Ingăi Fedorovna cu mobila sa de stil vechi, cu operele lui Jacob, Fischer şi Schmidt. Greoi, dînd semne de ramolisment, avocatul îi arătă Inguşkăi comorile sale. În sufragerie se aflau mobile tipice stilului Renaissance : scaune lucrate meşteşugit, un bufet cu bordură, cu semicoloane şi o masivă ornamentaţie, reprezentînd animale fantastice. În crestături praful stătea de două degete.

— Lipseşte gospodina, suspină Palaşov, şi urechile lui mari, atîrnînd ca la un baset, acoperite de un puf cărunt, se bălăbăneau în toate părţile.

Bătrînul Palaşov dădea a înţelege că în afara creaţiilor fabricanţilor Jacob, Fischer şi Schmidt mai are şi altele pe care le-a pregătit pentru fiinţa iubită.

Inga Fedorovna rămase la Palaşov. Îi dărui trei luni de dragoste atît de înflăcărată, încît bătrînul porni în călătorie spre acele tărîmuri îndepărtate, unde omului nu-i mai trebuie nici un fel de mobilă.

Jacob şi celelalte bunuri au trecut în proprietatea fostei soţii, deoarece Palaşov, pradă fierbinţelii amorului, nu a mai apucat să facă ordine în treburile sale matrimoniale.

Inga Fedorovna a fost nevoită să părăsească casa. Închirie undeva un colţişor. Veniră zile grele. Cu toată rara ei frumuseţe, cu tot farmecul ei uimitor, cu toată

ştiinţa ei de a face fericit pe omul ce-i era aproape, cu toate darurile ei naturale şi calităţile dobîndite nu se găseau amatori care să-i asigure existenţa.

— Ce s-a întîmplat cu bărbaţii ? o întreba ea pe Klaşa, proprietara camerei unde avea colţişorul.

— După război au devenit cam anormali, răspundea Klaşa, ca s-o liniştească cumva pe locatară. Trăiesc doar pentru ei. Egoişti... ce mai...

— Poate că eu m-am urîţit.

— Eşti frumoasă ca o cadră ! Bună de pictat !

Au mai trecut cîteva luni. Inga Fedorovna a început să vîndă din conţinutul garderobei sale. Fiecare drum la Consignaţie era însoţit de hohote de plîns, ca şi cum s-ar fi despărţit nu de o jachetă sau de o fustă, ci de o fiinţă nespus de iubită şi scumpă.

— Mai bine ai merge să lucrezi undeva, Inga Fedorovna, a sfătuit-o o dată Klaşa.

— Da, da, să lucrez. Neapărat o voi face după anul nou, răspundea Inga Fedorovna, sperînd în taină că în cel mai scurt timp îşi va găsi un însoţitor demn de ea. În această grea perioadă de depresiune morală ea o întîlni pe proroaca Taisia Barabanova, credincioasa adeptă a lui Serafim, capul sectei penticostale.

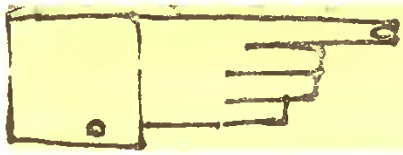

PÓVESTIRE DESPRE SFÍNTUL SERAFIM PENTICOSTALUL

CAPITOLUL X

Viaţa sfîntului Serafim. Cîteva cuvinte despre papi. Spirtul din pneuri. În subzistenţa statului.

Autorul a citit peste o sută de Vieţi ale sfinţilor, canonizaţi de biserica ortodoxă şi de cea catolică, înainte de a-i face cunoştinţă cititorului cu viaţa sfîntului Serafim-penticostalul. A mai cercetat şi biografiile unor dreptcredincioşi musulmani, ţadici iudei şi ale altor asemenea bărbaţi, peste care s-a revărsat harul Domnului. Şi, spre marea sa uimire, autorul a constatat că o mare parte dintre sfinţi şi-au început cariera pornind de la tot felul de fapte urîte, departe de a ne captiva, ca : jafuri, furturi, violuri etc. Dacă, din întîmplare, Dumnezeu are şi un serviciu de cadre, atunci nu s-ar putea spune că există prea mari deosebiri între dosarele sfinţilor şi dosarele aflate la o mare secţie de poliţie.

După cît se pare, o bogată cartotecă a fost înfiinţată cu dosarele papilor de la Roma — „locţiitorii lui Dumnezeu pe pămînt", sau aşa-zişii „vice-dominus" cum se mai obişnuieşte a fi numiţi. Mulţi delicvenţi de drept penal s-au aflat printre sfinţiile lor.

Papa Sergiu al III-lea e cunoscut ca asasin. Se ştie doar că sfînta sa carieră, locţiitorul lui Hristos şi-a început-o strangulîndu-şi predecesorii. Cînd nu era ocupat cu sfintele predici, papa Sixt al IV-lea viola băieţi fără prihană.

Pe preaiubita-i măicuţă, papa Ioan al XII-lea şi-a ucis-o în închisoare.

Este binecunoscută fantezia cu care a fost dăruit de cer sadicul papă Urban al VI-lea. Din mila lui au fost cusuţi în saci cinci cardinali şi din porunca lui au fost fără milă azvîrliţi de vii în mare.

Fireşte, fratele Serafim nu se putea lăuda cu o biografie de criminal atît de bogată ca Borgia — papa Alexandru al VI-lea. Dar nu putem avea nici o pretenţie de la dînsul, căci fratele Serafim oricum nu e papă. Fratele Serafim, de fapt Sanka Buhvostov, s-a născut în anul 1935, la Timofeevka.

În anii adolescenţei, Sanka nu a manifestat nici un fel de rîvnă religioasă deosebită. Niciodată în tăcerea nopţilor nu a avut viziuni miraculoase. Nu auzea nici glasuri îngereşti, care, după cum se ştie, sînt folosite pe scară largă de Sfîntul Duh pentru a vesti celor aleşi viitoarele măsuri ce le va lua Dumnezeu. Sanka nu vedea nici un fel de minuni şi semne profilactice. Nici un copac uscat nu înflorea sub ochii lui şi nici mană cerească sau alte produse făinoase din înalturi dinainte-i nu cădeau. Cînd părăsea nisipul fierbinte al plajei îndreptîndu-se să-şi cufunde trupul muritor în undele albăstrii, marea în două nu se despica în faţa sa. Pietrele nu strigau la cer, icoanele nici nu sîngerau, nici nu se reînnoiau.

Pe scurt, nimic nu putea dezvălui dorinţa Duhului sfînt de a atrage asupra-i atenţia lui Sanka. Pentru a-i da şi diavolului ce-i al diavolului, nici el, cu uneltirile sale banale, nu-l plictisea pe Sanka.

Am putea spune că Sanka Buhvostov creştea ca un flăcău normal dacă nu am lua seama la un mare neajuns : tînărului nu-i plăcea să muncească. Reporterii care scriu însemnări la rubricile *Familia şi şcoala, Probleme de educaţie, Pe teme morale* ajung de obicei la concluzia că de acest păcat sînt vinovaţi laolaltă : familia, şcoala şi colegii care nu i-au dat la timp o mînă de ajutor cutărui sau cutărui pierde-vară.

Nouă nu ne rămîne altceva decît să fim de acord cu această nu prea originală concluzie.

La 25 de ani Sanka părea cu mult mai în vîrstă. Era un blond bine legat, cu nasul lung şi pleoştit, cu ochii uşor bulbucaţi, de un albastru-deschis. Pieptul lui oferea un original tatuaj : pe o stîncă, un vultur ţinea în cioc inscripţia : „Nu există fericire pe pămînt !“

Sanka lucra ca şofer la un depozit de spirt. Transporta spre centrele de distribuţie lichidul care face să-ţi ia gura foc. Tînărul Buhvostov căuta cîştiguri pe sub mînă, care nu presupuneau vreo cheltuială de muncă fizică şi intelectuală. Căutările sale l-au atras şi pe cunoscutul Fedea Akundin, un zdrahon şi parazit începător. Acesta i l-a prezentat lui Sanka pe Kakoriakin, magazionerul fabricii de spirt. Întîlnirea a avut loc în restaurantul centrului regional. S-au aşezat într-un colţ, o draperie grea de pluş de un verde-intens, ca al veninului, îi ascundea privirilor curioase, şi au comandat votcă, cartofi şi cîte două porţii de chiftele.

— Şi aşa-i cu viaţa asta a noastră tîmpită, spuse magazionerul, servindu-se pentru a cincea oară cu votcă din clondir. La bufet blestemata de votcă o măsori cu gramul, iar la noi o comoară ca asta — cît îi marea şi oceanul ! Ce-s trei sute de grame pentru mine ? Ptiu ! Pricepe şi tu singur ce-nseamnă cifra asta pentru mine dacă eu am de-a face cu recipiente unde spirtul curat se măsoară în mii de hectolitri.

— Ochii văd, inima cere, spuse Sanka, zdrobind un cartof.

— Depinde, începu misterios Fedea Akundin, clătinîndu-şi capul cîrlionţat, aşezat pe gîtul scurt de bivol.

— Spirt — cît în lună şi în stele, continuă magazionerul. Nu-i chip să-i măsori cantitatea ! Poţi lua un litru, poţi lua cincizeci că nici un inspector nu bagă de seamă.

— Cum aşa ? întrebă Sanka.

— De aia, că spirtul e în recipiente !

— O ţii una şi bună : Recipiente ! Recipiente ! Mai bine m-ai lămuri ca lumea.

— Păi asta şi fac. Recipientele sînt gradate, ca să zic aşa, din vremea lui Papură-Vodă... Poţi să tragi, să zicem, cincizeci de litri fără nici un risc.

— Tragi, pe dracu ! bombăni Sanka. Apoi o să ţi se tragă şi ţie una din codul penal de o să-ţi pîrîie oasele !

— Da' ce, crezi că-s mai prost ca tine ? spuse magazionerul, nici eu n-am chef să intru la gherlă şi să hăpăi lături.

— Şi de ce nu tragi ? se interesă Sanka.

— Nu-i greu să tragi. Toată chestia-i cum să scoţi blestematul ăsta de spirt, spuse magazionerul.

— Pui bidonul sub perna maşinii şi basta ! propuse Fedea Akundin.

— S-a făcut şi aşa. S-a pus. Doi ani au căpătat.

— Atunci să-l maschezi printre butoaie.

— L-au mascat. Şoferul a nimerit pe banca acuzaţilor.

— Da' sub caroserie ? Acolo unde se ţin sculele !

— Şi asta s-a-ncercat !

— Dar ce nu s-a-ncercat ?

— Totul s-a-ncercat, spuse magazionerul cufundîndu-se în nişte amintiri nu tocmai vesele.

— Atunci, de ce le mai zădăreşti degeaba sufletul oamenilor ? replică pe un ton ofensat Sanka, cam ameţit.

— Dar dacă lichidul ăsta l-am pompa în pneuri ? spuse pe neaşteptate Fedea Akundin.

— Mama ta de pezevenghi ! exclamă cu entuziasm magazionerul... Asta mai zic şi eu idee !

Conferinţa celor trei a luat sfîrşit. A doua zi, Sanka, ajutat de magazioner, pompă spirtul în pneuri şi porni spre ieşire.

În tura aceea intrase de serviciu la poartă paznicul-şef Nedelea, invalid din Marele Război pentru Apărarea Patriei, un bătrîn sever şi meticulos. Sanka n-a avut noroc. Fie de la vreo înţepătură, fie din altă cauză spirtul începu să se prelingă în afară.

— Parcă miroase-a spirt ! spuse Nedelea mergînd bănuitor de jur împrejurul camionului.

— Deh, am fost ieri la soacră-mea la blinele. Am cam întrecut măsura, încercă să glumească Sanka.

— Bună soacră ai ! Să tot dea Dumnezeu aşa soacră la tot omul bun ! spuse Nedelea, adulmecînd ca un

cîine de vînătoare urma vînatului. Nu-i zgîrcită la votcă cînd e vorba de ginerele ei !

— O soacră şi jumătate ! Eu mi-am ales-o, aprobă Sanka, privind cu groază cum Nedelea se lasă pe vine lîngă pneu. Apoi chiţibuşarul bătrîn se ridică şi fără nici o vorbă închise poarta. Sanka se strădui să-l mituiască, vîrîndu-i o bancnotă de 25 de ruble, dar Nedelea, care se mîndrea cu viaţa lui nepătată, se indignă şi mai mult.

Mai departe totul a mers strună. Sanka şi magazionerul au intrat în subzistenţa statului. Doar Fedea Akundin a izbutit să iasă basma curată.

CAPITOLUL XI

Prezbiterul Karabanov. Lăcrimioare, *hei,* Lăcrimioare. *Finalul unei predici. Din nou în libertate. Proroaca Taisia.*

Sanka stătea la închisoare în aceeaşi celulă cu doi delicvenţi de mîna a doua şi cu prezbiterul „comunităţii penticostalilor" — Efim Karabanov.

Prezbiterul, om la 70 de ani, de altminteri un bătrîn viguros, nimerise la puşcărie nu din pricina predicilor. Avînd o muncă evanghelică de răspundere, el învrednicise cu o atenţie nu tocmai păstorească fetele din comunitatea sa şi a ajuns în conflict cu un cunoscut paragraf din codul penal.

Încă din primele zile ale şederii lui în celulă, prezbiterul începu să-i sîcîie pe colocatari cu predici şi pilde sfinte.

— Sîntem pedepsiţi, fraţii mei, pentru păcatele trupului, pentru că am păcătuit greu în faţa preasfîntului din ceruri, îi plictisea Karabanov. Să ne rugăm pentru toate astea, preaiubiţii mei fraţi întru Domnul !

— Fie, tătucule, arde-i o rugăciune pentru noi ! glumeau delicvenţii.

— Nu ne vom plînge de Domnul Dumnezeu pentru grelele încercări prin care trecem, căci cine sîntem noi oare ?

— Ai dreptate. Cine ? se interesau delicvenţii.

— Adevăr grăiesc vouă, ca un vestitor al Domnului, că un vierme, un putregai e omul...

— E tare, n-ai ce zice ! îşi făceau cu ochiul, unul altuia, delicvenţii.

— De o tristeţe nemăsurată este învăluit pămîntul, iar viaţa noastră-i ciuntită şi fără sens !

Karabanov se lăsă în genunchi şi, cu glas zăngănitor, asemenea unui behăit de capră, începu să cînte un psalm :

Eu nu vreau bogăţii
Şi nici arginţi din vistierie

— Îi zice bătrînul, nu glumă ! se minunară delicvenţii. Apoi prezbiterul cîntă cu evlavie :

Precum mieluşelul
Aşa să mă duci şi tu înainte...

— *Lăcrimioare !* Hei, *Lăcrimioare !* [1]

— Zi-i *Mişka* ! [2] Dă-i drumul, artist amator !

Repede însă, recitalul sectantului îi plictisi pe locatarii celulei. Karabanov nu sesiză răceala auditoriului. Credea că a aflat calea spre inima ascultătorilor săi. O obişnuită rătăcire, proprie nu numai prezbiterilor ! Cîte un conferenţiar se încumetă să ţină o ditai conferinţă cam de trei ceasuri, cu convingerea că auditoriul ascultă cu sufletul la gură revelaţiile lui ! În realitate, însă, sala îşi vede de-ale ei. Unii dorm cu mîinile aşezate cuviincios pe burtă, alţii, înecîndu-se de rîs, povestesc anecdote învechite ; unul calculează în gînd cîţi bani trebuie să împrumute pînă la leafă, iar altul, încovoindu-se pînă la pămînt, aproape de-a buşilea, se furişează din sală să iasă la aer.

— Sînt curios să ştiu, tătucule, dacă în vechime, pe timpul lui Isus Hristos, apostolii aveau zile de repaus, se interesă într-o bună zi deţinutul supranumit *Saşenka Ochi de cristal.*

[1] şi [2] Cunoscute cîntece ruseşti.

— Asta, în ce privinţă, fiul meu? întrebă Karabanov, fără a bănui că e vorba de o festă.

— Dacă pisau fără răgaz cu psalmii sau mai şi dădeau pace oamenilor?

Prezbiterul se simţi dator să răspundă că, în ce-l priveşte, el, fără odihnă, seamănă seminţele cuvîntului dumnezeiesc. Doar de aceea şi este vestitorul Domnului!

Şi, înflăcărîndu-se, prezbiterul dădu drumul unei predici nesfîrşite pe tema atît de îndrăgită de el: „nimicnicia pămîntească şi fericirea cerească". Predica avu efecte cu totul neaşteptate. Deţinuţii cîştigară la cărţi tot avutul pămîntesc al lui Karabanov. Prezbiterului i-au rămas doar izmenele şi barba.

— Fiindcă eşti apostol, spuse Saşenka Ochi de cristal, bunurile lumeşti nu-ţi sînt de trebuinţă. Aşa că, umblă, tătucule, mai uşurat!

Cîteva zile prezbiterul se plimbă prin celulă în izmene albe de madipolon. Ciudat! În acest costum cam frivol nu-i mai reuşeau predicile. Bătrînul tăcu şi se posomorî la faţă. Abia după ce a intervenit administraţia închisorii, i-au fost înapoiate vestmintele.

Karabanov îl îndrăgi pe Sanka fiindcă nu luase parte la acel nefast joc de cărţi. Seri de-a rîndul prezbiterul îi povestea şoferului despre secte, despre rugăciunile penticostalilor, despre limba îngerească şi despre Taisia. Sanka îl asculta din plictiseală, dar mai mult pentru că de la apostolul Domnului îi mai pica cîte ceva de mîncare.

Fraţii şi surorile îi aduceau prezbiterului pachete îmbelşugate.

În sfîrşit, Sanka îşi ispăşi pedeapsa. Nu uită însă, cînd părăsi închisoarea să ia, pentru orice eventualitate, adresa proroacei Taisia.

Lunile de detenţiune l-au mai îmbătrînit pe Sanka, dar nu l-au făcut mai înţelept. În concepţiile sale despre lume nu s-au observat progrese şi transformări radicale. Cert este că el nu putea deveni eroul unor schiţe care apar, de obicei, sub titlurile: *Omul îşi găseşte drumul în viaţă*, *Pe o cale nouă*, *A doua naştere a lui Sanea*

Buhvostov. Sanka visa, ca mai înainte, la o bucăţică grasă.

Un succint schimb de păreri cu Fedea Akundin pe această temă îi consolidă lui Sanka hotărîrea de a rămîne statornic în vechile lui rătăciri. Akundin emise opinia că munca îşi are favoriţii ei : catîrii, cămilele şi proştii. Un om isteţ poate trăi şi fără muncă. Sanka nu voia să fie nici prost şi nici catîr. De aceea o căută pe proroacă.

Proroaca Taisia s-a dovedit a fi o femeie pămînteană în carne şi oase, încă foarte tînără şi cu o siluetă destul de atrăgătoare. Numai ochii mari de ţigancă, arzînd în mijlocul feţei înguste şi palide, îl înspăimîntară întrucîtva pe şofer. Totuşi, închirie la ea o cameră.

Proroaca manifesta un viu interes faţă de chiriaşul său. Alesei cerului îi lipseau mîngîierile unui bărbat. Fostul ei concubin, Mihailo Potapcik, dezamăgit de perspectivele şi doctrina sectei, părăsise comunitatea şi începuse să muncească cinstit într-un colhoz.

Proroaca rămăsese singură cu viziunile sale cereşti îndoielnice şi cu autenticele şi neiertătoarele dorinţi pămînteşti. E lesne de înţeles că Sanka deveni concubinul proroacei, trecînd în subzistenţa ei. Viaţa la Taisia se dovedi îmbelşugată. Sanka se convinse, deci, că e bine să ai legături cu Dumnezeu şi se simţi dator să-şi jertfească vechile sale convingeri de ateu. Mai bine zis, Sanka renunţă la ele doar de ochii lumii. În tabăra slujitorilor bisericii, asemenea concesii nu sînt o raritate. Chiar şi în vremurile de demult, cînd credinţa era mai adîncă printre locţiitorii Domnului pe pămînt, s-au aflat teribili hulitori de Dumnezeu. Cîtor soboruri bisericeşti le-au dat de furcă purtările papilor blasfematori !

O comică impresie produceau asupra lui Sanka orele de veghe ale sectei. „Circ curat" îşi spunea el, privind la tremurătorii care se scălîmbăiau în faţa Domnului. Ritualul botezului cu Sfîntul Duh al unui proaspăt aderent al penticostalilor îi întări şoferului convingerea că la mulţi dintre fraţii întru Hristos le lipseşte o doagă. Esenţa ritualului consta în „înălţarea" novicelui aderent pînă la „graiul îngeresc". Şi asta nu era aşa de simplu. Proaspătul iniţiat era nevoit să solicite bote-

zul lui Dumnezeu, bătînd mătănii ore în şir. Cei din jurul lui îi susţineau ruga în cor. Pînă în cele din urmă, novicele, buimăcit de căldură şi ţipete, începea de unul singur să răcnească tot felul de cuvinte de neînţeles, abracadabrante. Şi acesta era limbajul îngeresc.

Sanka a participat la ritualul a trei botezuri de acest fel. Şi de fiecare dată nu se putea descotorosi de un sentiment de scîrbă batjocoritoare faţă de tremurători. Îndeosebi i-a rămas întipărit în minte unul, un flăcăiaş cu chip de adolescent înapoiat. Şase ore încheiate a răcnit cu un glas care parcă nu era al lui :

— Dumnezeule, botează-mă ! Rogu-te, botează-mă !

Iar proroaca Taisia, tîrîndu-se în genunchi prin casa de rugăciuni, măturînd podeaua cu părul despletit, urla isteric :

— O să audă Domnul ruga sufletului ! O s-o audă ! Văd un îngeraş, îl văd !

„Se preface sau e într-adevăr o apucată ? se gîndea cu o uşoară scîrbă Sanka. Din cînd în cînd striga şi el, pentru a nu face notă discordantă cu ceilalţi :

— Botează-l ! Botează-l !

La sfîrşitul celui de a-l şaptelea ceas, băiatul a leşinat. L-au lăsat să-şi vie în fire şi apoi totul a fost luat de la capăt. Spre miezul nopţii, îngerii şi-au ieşit din răbdări şi şi-au dezvăluit secretul argoului lor. Tînărul novice, pe jumătate căpiat, a început să urle :

— Arus — barus — palcu — malcus !...

Pe dată începu o hărmălaie neînchipuită. Tremurătorii săriră din genunchi în picioare şi începură să se sărute, să alerge prin cameră, bucurîndu-se că Domnul a ascultat rugăciunile lor.

Sanka strigă pentru orice eventualitate :

— Madmi — cadmi, arbuz — marbuz !

Dar în vacarmul general nu-l auzi nimeni. Se grăbi să iasă la aer curat. „Ce bandă de smintiţi !“ înjură el cu voce tare, îndreptîndu-se spre restaurantul gării. Aici îi trase zdravăn cu votcă şi bere Pilsen. Ieşi din restaurant bine pilit. Tare mai simţea nevoia să spună tot ce avea pe suflet. Şi începu să blesteme în gura mare pe tremurători :

— Canalii bărboase ! urla Sanka de se-auzea în toată strada. N-are cine să vă ia la bătaie !

Se apropie un miliţian de dînsul :

— Du-te acasă, cetăţene, îi zise dînsul. Trage-i un somn să te trezeşti. Ştii singur drumul ?

— Mersi, şefule ! spuse Sanka înduioşat. Nu sînt demn de mîngîierile dumitale. Sînt o canalie bigotă, un tremurător al evangheliei.

— Bine, du-te ! Acasă ai să te ocupi de autocritică.

— Eşti un om minunat ! Vreau să te rog ceva.

— Ce anume ? întrebă curios miliţianul.

— Nu-mi da mîna, tovarăşe miliţian. Auzi ? În nici un caz nu-mi întinde mîna ! Ne-am înţeles ?

— Bine, ne-am înţeles ! zîmbi miliţianul.

— Care „bine" ? De ce bine ? Că sînt un tremurător ? obiectă Sanka.

— Uite ce-i, întinde-o acasă ! Dar în linişte şi fără prea multă vorbă, adăugă miliţianul.

— Ah, păcat că nu te ocupi cu propaganda antireligioasă, spuse Sanka îndurerat. Eşti bine în totul : ai şi epoleţi... şi diagonală... cizmele-s lustruite... Un singur lucru e prost : nu te ocupi de propagandă, nu faci agitaţie.

— Ascultă, cetăţene, începu să-şi piardă răbdarea miliţianul. Mult o să mai am de furcă cu dumneata ?

— Nu, nu faci agitaţie ! constată cu mîhnire Sanka. După ochi văd. Pe mine nu mă duci în privinţa asta !

— Vrei cu orice preţ să te duc în camera de trezire ? se enervă miliţianul.

— La ce-mi foloseşte camera de trezire, dacă tu nu faci agitaţie ? spuse Sanka.

Miliţianul fluieră scurt.

— Fluieră, fluieră ! Văd după mutra ta că nu te ocupi cu propaganda antireligioasă !

Se apropie o motocicletă. Pe Sanka l-au încărcat în ataş. Tot drumul el a ocărît miliţia. Chiar şi în camera de trezire, sub duşul rece ca gheaţa, striga, înecîndu-se cu apă, sanitarilor vînjoşi :

— Asta-i ! Nu faceţi agitaţie, fii de căţea ce sînteţi !

CAPITOLUL XII

Lupta cu diavolul. Apogeul carierei. Un metru şi jumătate de prepeliţe. Gînduri triste.
Predica nimicitoare.

Cu toate răbufnirile sale ateiste, Sanka nu-şi schimbă felul de viaţă. Continua să frecventeze casa de rugăciuni. Şi-a lăsat chiar şi barbă. Dormea mult, mînca mult ! Haina începu să-i stea mai mult deschisă în faţă. Făcuse burtă.

De plictiseală, Sanka începu să se îmbete tot mai des. Atunci îi spunea Taisiei tot ce credea despre dînsa şi despre frăţia ei religioasă. Proroaca tăcea. Închidea doar uşa, ca nu cumva vreun tremurător rătăcit din întîmplare pe acolo să audă cum ibovnicul ei îl huleşte pe Domnul.

După ce demasca Comuniunea, Sanka adormea împăcat. Şi abia dimineaţa Taisia îi spunea dojenitor :

— Sanea, ieri, în tine, iar s-a dezlănţuit diavolul !

— Se poate, consimţea cu dragă inimă şoferul. Se vede că mi-a slăbit vigilenţa, iar el, cîinele, a pătruns în organismul meu.

— Fii mai atent, Sanea ! îl ruga proroaca.

— Dar ce poţi să-i faci afurisitului ? Mă aşteaptă de fiecare dată lîngă restaurantul *Balciug*. Şi doar mă lupt cu dînsul din răsputeri. El îmi spune : „Intră !“ Eu de colo : „Nu !“ El, din nou : „Trage-i o duşcă !“ „Nu !“îi răspund. „Eu sînt un tremurător şi exercit o funcţiune personală pe lîngă proroacă...“ Măcar tu de m-ai ajuta, Taisia.

— Cum să te ajut, Sanea ?

— Arde-l cu rugăciuni !

Taisia strîngea din buze. Ea nu înţelegea puterea purificatoare a satirei.

De altfel, la atît se limita spiritul de frondă al lui Sanea. Altminteri, era un sectant exemplar. Plăcea chiar fraţilor şi surorilor. Liniştit, nepăsător faţă de orice, nu se amesteca în zîzaniile şi certurile care sfîrtecau trupul comunităţii. Proroaca îşi înconjura concubinul cu o aureolă de sfinţenie şi mucenicie. „Toată

noaptea se roagă", spunea ea confidenţial. A stat la închisoare pe chestiunea credinţei !"

După moartea subită a prezbiterului ce ţinea locul bătrînului Karabanov, Taisia a propus candidatura fratelui Serafim. După o luptă complicată, victoria a fost de partea partizanilor Taisiei. Sanka se văzu pe neaşteptate prezbiter. La început, acest eveniment i-a gîdilat chiar amorul-propriu. „Tremurători, dar se pricep", gîndi el plin de înfumurare.

Rangul de prezbiter i-a adus un venit statornic. Nu mai depindea de Taisia. Bucata cea mai grasă, dobîndită fără griji şi eforturi deosebite se afla zilnic pe masă în faţa lui. Trebuia doar să întindă mîna şi să deschidă gura. Doar s-o deschidă şi să muşte cu dinţii ! Visul lui Sanka a devenit realitate.

Şi nu i-a fost greu să se obişnuiască repede cu rolul de prezbiter în timp ce lua masa de prînz. Îi lipseau experienţa şi acea insolenţă de care dau dovadă predicatorii. Nişte slabe cunoştinţe, culese în timpul discuţiilor din închisoare cu bătrînul Karabanov, alcătuiau întregul său bagaj religios. Taisia i-a cumpărat o biblie cam de o jumătate de pud, care mirosea a babă bolnavă, a şoareci şi a încă ceva, vechi şi scîrbos. Sanka se străduia să citească biblia, dar nu putea. Îl biruiau somnul, îndoielile şi gîndurile blasfematoare.

— De cînd mama m-a făcut, n-am mai citit aşa bazaconii, se plînse el proroacei. Cine-a mai văzut ca din cer să cadă prepeliţe ?

— Tu le încurci, Sanea, spuse cu blîndeţe Taisia. Domnul a presărat pe pămînt mană. Cînd cădea noaptea pe pămînt roua, din cer cădea şi mana...

— Ce fel de mană ? ! Uite, aici scrie limpede : „Şi se porni vîntul la porunca Domnului şi aduse dinspre mare prepeliţe şi le azvîrli grămadă cale de o zi într-o parte a taberei şi cale de o zi de cealaltă parte a taberei, într-un strat de doi coţi de la pămînt. Doi coţi ! Pricepi ? ! Aproape un metru şi jumătate. Îs nişte minciuni gogonate !

— Sfînta carte nu minte !

— S-a scris pentru voi proastele, şi voi, gata, rămîneţi cu gura căscată ! Azi parcă nu se mai aude să

cadă din cer prepeliţe fripte şi nici biftecuri nu se văd. Nici măcar o amărîtă de pîrjoală nu ţi se mai aruncă !

— Nu-l mînia pe Dumnezeu, Sanea ! Mă tem că-ţi va trimite pedeapsă.

— Mi-a şi trimis ! Pe tine, toanto !

Pregătirea pentru predică îl enerva pe şofer. Îi era lehamite cînd se aşeza în faţa cărţii groase să memoreze felurite poveşti despre prepeliţe, despre luptele cu amalikitienii, despre tufişul de mărăcini ce ardea în flăcări şi nu se prefăcea-n cenuşă şi despre multe altele.

Sanka presimţea că lupta corp la corp dintre el şi biblie nu se va sfîrşi cu bine pentru el. Şi el găsi o ieşire, oarecum neobişnuită pentru un vestitor al Domnului. Fără să-l simtă Taisia cumpără o grămadă de broşuri antireligioase. Erau interesante, atractive şi lesne de citit. Îşi alegea din ele citatele şi exemplele necesare la slujbă, lăsînd fireşte, la o parte, critica autorilor. Dacă tremurătorii ar fi ştiut din ce izvor îşi alege prezbiterul lor materialul pentru predici, l-ar fi dat pe uşă afară. Dar şoferul ştia să-şi păstreze mica lui taină. Îl cuprinse o bucurie răutăcioasă. Aceasta era răzbunarea lui pentru ceasurile lungi de veghe şi plictiseală pierdute în strîmta casă de rugăciuni, pentru viaţa-i fără rost, numai toropeală şi indolenţă, care-ncepuse să-l apese. Tot mai des, bucata cea grasă, în loc să alunece-n stomac, îi rămînea în gît.

Într-o zi, Sanka îl întîlni pe prietenul său Mitka Paramonov. Urmaseră cîndva împreună o şcoală de şoferi. Mitka l-a tîrît pe Sanka în vizită la dînsul. În locuinţa confortabilă, cu două camere, s-au adunat colegii de serviciu ai lui Mitka. Au mîncat, au băut cu măsură, au dansat, apoi au băut ceai. Paramonov povestea plin de vervă despre cursa automobilistică Moscova — Praga, mîndrindu-se cu premiul obţinut la poliatlon. Ascultîndu-l, pe Sanka îl copleşi dorul de a se aşeza la volan, de a ieşi la aer curat.

„Au noroc oamenii", gîndi el cu invidie, în timp ce-şi lua rămas bun.

Trebuia să ajungă repede la casa de rugăciuni.

Înfuriat ca un diavol, dădu o raită pe acasă, se schimbă şi porni grăbit către fraţii săi.

În casa de rugăciuni era ca întotdeauna zăpuşeală şi te înţepa mirosul de sudoare bătrînească. „Uf, ce mai mutre !", constată cu ciudă Sanka, privindu-i pe tremurătorii aşezaţi grămadă. Începu să regrete seara pierdută aici. Îi era milă de el însuşi. „Simt cum mă prăpădesc cu această frăţie. Şi pentru ce ? se întreba dînsul. Pentru o bucată de pîine !" îşi răspunse. Argumentul era cu totul neconvingător. Cu o oră mai înainte, Paramonov îi propusese să lucreze la bază, socotind că Sanka a venit din Timofeevka să-şi găsească de lucru. Nu-i greu să te aranjezi ! Atunci, de ce, totuşi, Sanka îşi distruge viaţa ? Era greu de răspuns la o asemenea întrebare.

„Canalii", îi etichetă Sanka, suduindu-i în gînd pe tremurători. Iritat la culme, învălui sala cu privirea. Sectanţii se îngrămădeau pe lîngă amvon.

„Fac coadă la Dumnezeu ! gîndi sarcastic Sanka. Aşteaptă, javrele, sfîntul har !"

Cu toate că aveau ochii învăpăiaţi şi feţele acrecuvioase, cu toate că îşi îndreptau bărbile spre cer, tremurătorii nu semănau cu oamenii ce sînt pradă unui extaz religios. Puteau mai repede să fie luaţi drept nişte speculanţi, adunaţi dimineaţa la uşile unui *Magazin Universal,* sperînd să intre printre primii în clădire ca să apuce un cupon avantajos sau vreo bluză ce lipseşte de pe piaţă.

Tremurătorii băteau apa-n piuă, implorînd de la cel-de-sus fel de fel de binefaceri. Unul făcea demersuri pe lîngă Dumnezeu pentru a obţine o locuinţă, altul pentru cîştiguri pe sub mînă, altul pentru iertarea păcatelor, iar altul pentru sănătatea sa şi boleşniţă pe capul vecinilor.

În casa de rugăciuni era destulă larmă.

— Fraţilor ! răcni Sanea, acoperind vacarmul rugilor. E rău de voi, fraţilor ! Domnul-Dumnezeu vede lăcomia, desfrîul şi minciuna voastră ! Tremurătorii ciuliră urechea şi Sanka îi învălui cu o privire răzbunătoare. Dumnezeu n-o să lase lucrurile să meargă aşa ! Curînd, mai repede decît credeţi, va veni ziua şi fiecăruia i se

va da după fapte şi răsplată. Fiecăruia după păcate! Fiecăruia după faptele-i dezmăţate!

Sanka înfăţişă ascultătorilor un tablou atît de cumplit al pedepselor dumnezeieşti, că tremurătorii simţiră cum li se taie respiraţia. O oră-n cap Sanka descrise caznele ce-i aşteaptă pe păcătoşi. Cazna cea mai nevinovată, după mărturia autoritară a lui Sanea, va fi topirea grăsimii de sub pielea păcătoşilor la o topitorie de seu diavolească, special amenajată pentru aceştia. Cu cît pastorul dezlănţuit zugrăvea mai multe grozăvii, cu atît mai mult se alungeau şi păleau feţele supuşilor din turma sa.

„Ce, nu vă place?" gîndi cu o bucurie răutăcioasă Sanka şi mai oferi auditoriului înspăimîntat încă vreo două pilde de cruzime diavolească, la care Taisia începu să bocească de parcă era la o înmormîntare.

„Şi pe tine te-a răzbit, proasto!", constată el cu satisfacţie.

Urmînd-o pe Taisia, începură să bocească şi alte surori. Tremurătorii căzură în genunchi.

Savurînd atmosfera de rumoare şi panică generală, Sanka îşi continua predica. Înainte de a se lăsa cortina, cum s-ar zice, el comunică despre apropiatul sfîrşit al lumii. Mai întîi vor începe să izbucnească vulcanii din adîncul pămîntului, apoi va fi un uriaş cutremur, iar ca desert, un potop mondial. Într-o beznă de nedescris, urlînd ca avioanele de vînătoare cu reacţie, vor zbura pe cerul pustiu diavolii, iscodind de nu cumva printre dărîmături, fum şi foc rătăceşte vreun păcătos care s-a învîrtit şi a rămas nevătămat prin cine ştie ce minune.

Tabloul sfîrşitului lumii a dat gata turma. Sanea părăsi casa de rugăciuni, lăsînd în urmă urlete şi vaiete.

CAPITOLUL XIII

Fosta soţie a avocatului îl caută pe Dumnezeu. Proroaca Taisia şi nylonul. Izgonirea prezbiterului.

În aceste zile, ca să zicem aşa, de cotitură pentru Sanka, proroaca a adus-o pe Inga Fedorovna.

Frumoasa consoartă a avocatului slăbise, umbre liliachii se aşternuseră sub ochii ei, şi două cute ale durerii apăruseră în colţurile gurii. Cu toate acestea, ea mai era încă tare ademenitoare.

— Frate sfînt, spuse Inga Fedorovna cu o dezarmantă simplitate. Am ajuns foarte rău ! Ajutaţi-mă !

— Domnul te va ajuta ! răspunse cu modestie Sanea.

Nu era întîmplător faptul că Inga Fedorovna se adresa Domnului. Istoria abundă în exemple cînd, după furtuni şi cataclisme sociale, după zguduitoare insuccese personale, oamenii slabi, fără voinţă, pierzînd credinţa în propriile lor puteri, începeau să-l caute pe Dumnezeu. Ca să-şi salveze avutul personal, Inga Fedorovna încerca şi ea să se asocieze cu un reprezentant al cerului.

— Învăţaţi-mă să trăiesc, a repetat Inga Fedorovna o frază citită cîndva, pe undeva.

— Domnul te va învăţa, răspunse Sanea, cu o desăvîrşită spontaneitate de apostol. El ştie, el te va învăţa !

— Te va învăţa, te va învăţa, îl susţinu şi Taisia în timp ce ochii ei împroşcau scîntei. Vino la casa de rugăciuni, porumbiţa mea ! Te vor auzi îngeraşii ! Îţi vor înălţa ruga la Domnul !

— Nici să mă rog cum trebuie nu ştiu, recunoscu Inga.

— Fratele Serafim te va ajuta şi eu mă voi ruga pentru liniştea ta, înaripata mea. Şi fără a pierde timpul preţios, Taisia se lăsă în genunchi.

„Ce-o fi apucat-o pe Taisia ? A căpiat ?“ se întrebă cu duşmănie Sanea şi rosti către musafiră :

— Nu te nelinişti, vor fi înlăturate şi neplăcerile dumitale.

Inga Fedorovna fu mişcată de vorbele de îmbărbătare ale fratelui Serafim. „Cît e de simţitor ! se gîndi ea. Neapărat voi veni la casa de rugăciuni. Unde mai pui că nu-i nici neplăcut la înfăţişare şi, după cum se pare, nu stă prost cu finanţele.“

Inga Fedorovna plecă. Taisia se ridică şi, plimbîndu-se prin cameră, spuse cu un aer preocupat :

— E bogată. Are multe lucruri. Iar blana ei e de o frumuseţe de nedescris. N-am să am niciodată, păcătoasa de mine, o asemenea blană !

Sanka o studiase prea bine pe proroacă. Cu toate acestea n-o înţelegea chiar întotdeauna. Adineauri, cînd Taisia îşi plecase fruntea spre podea, înălţînd rugi fierbinţi pentru salvarea unui suflet rătăcit, el nici măcar nu bănuia că proroaca a pus ochii pe „garderoba“ musafirei.

— Eşti o femeie lacomă, Taisia. Ai înghiţi totul dacă ai putea, îi aruncă şoferul, deşi nici el nu s-ar fi dat în lături dacă ar fi putut ciupi ceva de la aproapele său.

Inga Fedorovna începu să frecventeze cu punctualitate casa de rugăciuni. Pe zi ce trecea Taisia îi cîştiga mai mult încrederea. Proroaca reuşi chiar să primească în dar cîteva rochii purtate. Visa însă perseverent la blana de nylon. De-ar reuşi numai s-o convingă pe sora Inga să se boteze a doua oară ! De-ar aduce-o-n pragul cuvintelor îngereşti !

Sanea nu aproba această idee. Simţea că-i place din ce în ce mai mult Inga, femeia aceasta îngrijită şi frumoasă. Fie din pricina duşmăniei crescînde faţă de Taisia, fie că Sanka mai păstra o fărîmă de cinste, el nu voia s-o supună pe Inga la o încercare atît de crudă. Iar cînd Inga Fedorovna veni să se sfătuiască cu el, Sanea se grăbi s-o convingă că nu e bine să se pripească la cel de-al doilea botez. Domnului nu-i place graba şi nici nu are nevoie de atîta operativitate. Cînd veni-va ziua, Sanka îi va spune.

— Aş mai îndrăzni să vă întreb ceva, frate sfînt, spuse cu încredere Inga Fedorovna. Proroaca mă roagă stăruitor să renunţ la toate bunurile lumeşti. Mă sfătuieşte să dăruiesc comunităţii un anumit obiect.

— Ce obiect ? întrebă sumbru Sanea.

— Blana de nylon.

— Domnul-Dumnezeu nu poartă nylon, remarcă Sanea cu severitate. Nici de perlon n-are nevoie. Purtaţi-o sănătoasă.

Dezinteresul fratelui sfînt o zgudui pe Inga Fedorovna. „Cît e de nobil! Are ceva înălţător în el!“ hotărî ea.

— Mulţumesc, frate Serafim, şopti Inga Fedorovna şi, într-un elan de recunoştinţă, încercă să-i sărute mîna lui Sanea. Sanea îşi trase mîna şi, pe neaşteptate chiar şi pentru el, înclinîndu-se spre musafira în suferinţă, o sărută pe buze. Şoferul avu impresia că femeia îi răspunse la sărut. Se simţi chemat să repete îndrăzneaţa încercare. O îmbrăţişă. În uşă se ivi Taisia. Sanea a fost silit să mîngîie doar cu buzele fruntea Ingăi Fedorovna şi să o pecetluiască cu o neprihănită sărutare de duhovnic.

— Te binecuvîntez, soră, spuse el pentru orice eventualitate.

Inga Fedorovna se grăbi să-şi ia rămas bun.

— Îl ispiteşti pe diavol, spuse proroaca cu fulgere-n priviri.

— Pe mine însumi, pară Sanka.

Proroaca nu răspunse. Sanka trînti uşa şi ieşi în stradă. Restul zilei şi-o petrecu la *Balciug*. Prezbiterul

se îmbătă criță și fu condus la camera de trezire unde îl întîmpinară ca pe o veche cunoștință.

— Iar a venit ateul nostru ! spuse sanitarul de serviciu, ajutîndu-i lui Sanka să-și scoată hainele.

— Canalii ce sînteți ! strigă Sanka. Mi-ați distrus toată truda mea antireligioasă ! Chiar dacă v-ar bate pentru asta și tot nu ar fi de-ajuns.

Inga Fedorovna continua să vină des la casa de rugăciuni. Ulterior, majoritatea păstoriților își exprimară părerea că frumoasa avocată era emisarul diavolului. Niciodată, doar, responsabilul cu infernul nu pierde vreo ocazie să aleagă cheia potrivită pentru un suflet șovăielnic de creștin. În lupta pentru cîștigarea unui asemenea suflet el dă dovadă de o perfidie nemaipomenită, de un excepțional talent organizatoric și o îndîrjire cumplită, neomenească.

Astfel, prin mijlocirea avocatei cuviosul pastor fu prins în mrejele păcatului. Într-adevăr, Sanea visa treaz la frumoasa femeie. Bine-ar fi să aibă o nevastă ca ea ! Bine-ar fi să înceapă o viață omenească ! Să lase dracului turma ! Începu s-o urască pe Taisia. De gelozie proroaca deveni ca turbată. Aproape zilnic se dezlănțuia în scandaluri pătrunse de o furie cu adevărat biblică.

Deznodămîntul se produse în ziua botezului unui novice. Ceremonia dura de patru ore. Recrutul-sectant se străduia zadarnic să ajungă pînă la cuvintele îngerești. Turma Domnului obosise rău. Taisia se tîra în genunchi prin casa de rugăciuni, strigînd diferite prorociri fără însemnătate. Se opri deodată în fața Ingăi Fedorovna.

— Văd ! răcni ea.

Speriată, Inga Fedorovna se trase înapoi.

— O văd pe diavoliță ! spuse apoi șoptit proroaca, arătînd-o cu degetul pe avocată.

— Vino-ți în fire, scumpa mea ! îngăimă Inga Fedorovna, speriată de-a binelea.

Cotropirea de către diavol a domeniilor casei de rugăciuni puse-n gardă turma. Fraţii şi surorile încetară cu înălţarea rugilor. Se lăsă o tăcere rău prevestitoare.

— Domoleşte-te, soră Taisia ! o admonestă sever Sanea, străduindu-se să prevină scandalul care se prevestea.

— Bestie ! Apărător al Satanei ! ţipă Taisia.

„Începe reprezentaţia, se gîndi cu groază Sanka. Acuşi îi dă drumul la toată bobina."

Proroaca justifică în totul cele mai sumbre presupuneri ale şoferului-prezbiter. Ea începu să alerge năucă prin casa de rugăciuni, implorîndu-le pe surori să izgonească diavoliţa. Trînti o criză de isterie de toată frumuseţea : cu plînsete, tremurături, urlete care întărîtară într-atît pe surori, încît ele erau cît pe ce să se repeadă la avocată. În toiul demascărilor sale prorociţa Taisia îşi înfipse mîinile în părul rivalei. Printre sectanţi se stîrni un zumzet ameninţător. Recrutul descoperi, în sfîrşit, cuvintele îngereşti pe care le strigă. Nimeni însă nu-l mai luă în seamă. Sanea reuşi cu greu s-o smulgă pe Inga Fedorovna din mîinile rapace ale proroacei. Frumoasa avocată plîngea cu hohote. Din două salturi Taisia fu la amvon. Înălţîndu-şi mîinile spre cer îl blestemă pe prezbiter. Fără să mai aştepte şi alte posibile demascări, Sanea, urmat de Inga Fedorovna, se grăbi să părăsească casa de rugăciuni.

O săptămînă mai tîrziu, pe şoseaua spre Riazan mergea un camion, cu o uriaşă remorcă argintie. Se impunea atenţiei inscripţia în alb, de-a lungul maşinii, *Transporturi centralizate interurbane*. La volan se afla Sanea, proaspăt ras şi întinerit. Aerul cald, încărcat cu mireasma pinilor pătrundea în cabină. Dinspre pădurea ce străjuia şoseaua se auzea ciripitul zglobiu al păsărelelor. Razele soarelui se zbenguiau pe parbriz. Sanea fluiera un cîntecel ce nu aducea de loc a psalm. Iar Inga Fedorovna, între timp, hotărîse s-o rupă definitiv cu atrăgătorul pastor, căruia, nu se ştie de ce, îi intrase în cap să devină un şofer obişnuit.

După multe nopţi de nesomn, avocata, neglijent îmbrăcată, ofilită, se prezentă la magazinul de consignaţie. Mari lacrimi diamantine curgeau fără oprire din ochii ei. Inga Fedorovna puse cu smerenie blana de nylon pe tejgheaua lustruită. Era atît de abătută încît nici nu a reacţionat la reevaluarea efectuată de Venea-Muzicantul.

— Sărăcuţa, şopti Matilda Semeonovna.

Inga Fedorovna nu răspunse nimic. Ieşi din magazin ca o somnambulă.

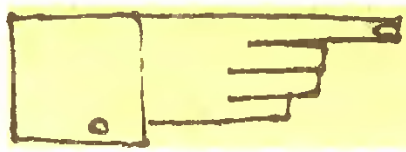

POVESTIRE DESPRE SPECULANTUL DEZLĂNȚUIT

CAPITOLUL XIV

„Fişele de pontaj le ridică numai proştii." Operaţia Mimoza. *Copilul Henrietta şi aruncătorul de ciocan. Autoconvoiul de pătlăgele roşii.*

Şalva Konstantinovici Gogoberaşvili era înalt şi zvelt ca un plop piramidal. Orice balerină i-ar fi invidiat talia, iar părul cărunt cu ape albăstrui i l-ar fi jinduit oricare actor de operetă, trecut în rolurile de „tată nobil".

În afara taliei impecabile şi a părului cărunt Gogoberaşvili mai avea şi multe alte calităţi. Cu toţi cei şaizeci şi şase de ani mai putea cu multă uşurinţă să danseze o lezghinkă, să bea un litru de vin dintr-o sorbitură şi să nu se scoale de la chef opt ore încheiate, exact cît durează o zi de muncă. Dacă petrecerea se întindea şi noaptea, ceea ce se întîmpla adeseori, atunci dimineaţa se dregea cu o strachină de murături păstrate anume în beci şi cu un pahar de vin sec, după care devenea din nou proaspăt ca o floare, spălată în roua dimineţii.

Numerosul neam al Gogoberaşvililor se mîndrea cu cultivatorii lui de ceai, cu energeticieni, oţelari, aviatori şi chiar cu un vestit matematician. Toţi Gogoberaşvilii se speteau muncind şi numai Şalva Konstantinovici nu ridica fişa de pe tabloul de pontaj.

— S-o ridice proştii, am să-mi trăiesc şi aşa viaţa ! spunea el.

— În toată viaţa ta, măcar o zi încheiată n-ai lucrat ca lumea ! se indignau neamurile.

— E-e-e, la ce bun toate reproşurile astea ? se mira sincer Şalva Konstantinovici. N-am lucrat eu la citrice, la tricotajul de lînă ? La frunzele de dafin şi maşinile de cusut ? La articole mărunte de fierărie şi la mimoză ?

— Asta-i muncă ?

— Ei, asta-i bună ! Credeţi că-i un fleac, ca, de pildă, în timpurile noastre aspre să obţii un avion al *Flotei aeriene civile,* care să transporte la Moscova mimozele pentru sărbătorirea zilei de 8 Martie, Ziua femeii ? În orice caz este un lucru cu mult mai greu decît să scîrţîi la vioară sau să lucrezi la o maşină electronică de calculat, ca unchiul Şota, şi să aştepţi pînă ce maşina va rezolva pentru tine o problemă de matematică. N-am nici maşini electronice, nici semiconductori. Cînd Şalva rezolvă probleme, propriul său creier se usucă. Operaţia *Mimoza* ! Ce ştiţi despre ea ? Eu m-am luptat pentru aceste flori ca şi viteazul din legendă, cu singura deosebire că nu aveam pe mine o piele de tigru. Mai întîi trebuia să procur mimozele. Apoi să izbutesc să cumpăr toate locurile la „IL-14". S-a stîrnit un scandal nemaivăzut cînd cei care trebuiau să plece în diferite delegaţii au văzut că în loc de pasageri în avion se încarcă flori ! Printr-o minune am reuşit să mă desprind cu avionul de pămînt. Şi asta nu a fost totul. La Moscova trebuia pregătit un grup de femei neîncadrate în cîmpul muncii ca să pună în vînzare marfa festivă. Şi toate astea le-am făcut eu singur, fără secretară-dactilografă, fără şef-contabil, fără încasator şi fără comitetul de întreprindere ! Şi voi spuneţi că eu nu muncesc !

— O s-o sfîrşeşti rău, Şalva ! îi preziceau rudele.

— Toţi vom sfîrşi rău. Cînd o să ne sune ceasul toţi vom îngrăşa pămîntul. Şi cînd viermii vor începe să mănînce trupul nostru, vă asigur, ei nu vor putea recunoaşte care dintre noi a fost matematician şi care speculant !

Aşa sunau concepţia despre viaţă şi credo-ul filozofic al lui Şalva Konstantinovici.

În ultimii ani afacerile firmei Gogoberaşvili înregistrau un declin vizibil. Firmei nu-i prea reuşeau „operaţiile". Şalva deveni mai precaut.

— Nu vreau să risc, se destăinuia el unui bun prieten. Nu mi-a mai rămas prea mult să calc pe acest pămînt, ca să-mi permit nechibzuinţe. Nu-mi prea surîde perspectiva de a-mi petrece restul zilelor în funcţia electivă de staroste al unei celule de închisoare.

— Şi din ce ai să trăieşti ? De unde chiori ? Sau speri că o să se acorde în curînd pensii pentru vechime în comerţul ireproşabil pe sub mînă ?

— Contez pe intangibilitatea depunerilor. Sînt garantate de stat ! răspundea impasibil Gogoberaşvili.

Absorbit de viaţa sa personală, bătrînul speculant se ocupa intens de fiica sa Henrietta. Copilul nu semăna cu tatăl la înfăţişare. Cîntărea 80 de kilograme, iar diametrul taliei ei era egal, fără a exagera, cu un metru şi zece centimetri. Dacă am adăuga că moştenise de la răposata maică-sa o buză de iepure, un caracter arţăgos şi o încredere de neclintit în farmecele sale, atunci ne-am putea face uşor o idee despre întreaga greutate a misiunii părintelui.

După ani de căutări, însoţite de o reclamă nesănătoasă a zestrei, Şalva Konstantinovici găsi un mire. Oficial, viitorul ginere era contabil la Uzina de reparaţii mecanice, cu toate că nu ţinuse niciodată în mîini un registru de contabilitate. Falsul contabil apăra gloria sportivă a uzinei pe gazonul verde al stadionului. Avea o singură specialitate — sportul. Mirele ştia să arunce foarte bine ciocanul. Lucrul acesta îl cam descurajă la început pe Şalva Konstantinovici.

— Aruncător de ciocan ! Ce-o mai fi şi asta ? Pentru ce trebuie să-l arunci ? Şi de ce tocmai ciocanul şi nu nicovala ?

Auzind acestea, mirele zîmbi îngăduitor.

— Să nu pronunţaţi niciodată cu voce tare asemenea cuvinte, Şalva Konstantinovici ! Nu le arătaţi oamenilor, iertaţi-mi cele ce spun, analfabetismul dumneavoastră sportiv. În închipuirea dumneavoastră ciocanul este un baros de fier. De fapt, însă, este un aparat compus din greutate, bară şi mîner.

— Ce să zic, o asemenea explicaţie m-a liniştit pe deplin, mai mult de o grămadă, i-o întoarse Gogoberaşvili. Să presupunem că omenirii îi este foarte necesar acest fel de sport. Dacă omenirea nu va arunca cu ciocanul va pieri întreaga civilizaţie. Dar vreau să-ţi mai pun şi o altă întrebare : poţi oare să-ţi făureşti o viaţă de familie şi un buget în funcţie de distanţa la care vei arunca ciocanul ?

— Sper că ne veţi ajuta, spuse ginerele fără ocolişuri, şi încă mult !

— E clar ! se posomorî Gogoberaşvili. Fiica lui Şalva Konstantinovici n-a dus niciodată lipsă de nimic, şi nici în viitor nu va şti ce este sărăcia. Dar eu nu sînt nemuritor. Ce veţi face cînd mă vor aşeza pe catafalc?

— Pînă atunci voi deveni antrenor, îl linişti aruncătorul pe viitorul său socru, cu o totală lipsă de tact.

Spre deosebire de tatăl ei, Henriettei îi plăcu mirele din prima clipă. Din toate punctele de vedere.

— Aruncător — este o specialitate sportivă rară, spuse cu competenţă Henrietta. Şi ciocanul nu-i mai puţin important decît cursa cu obstacole sau tirul la talere.

Şalva Konstantinovici renunţă să mai lupte şi-şi dădu consimţămîntul definitiv pentru căsătorie.

Începu apoi să facă pregătiri de nuntă, pe care şi-o imagina ca o grandioasă sărbătoare de familie, ca unul din cele mai mari chefuri particulare ale contemporaneităţii. Nunta trebuia să fie o palmă pentru toţi ceilalţi Gogoberaşvili care-l tratau cu dispreţ pe bătrînul speculant.

— Să vedem ce vor spune vestiţii noştri cultivatori de ceai şi profesori, cînd vor afla ce masă a fost servită pentru două sute de persoane. Ce vor mai zice aceşti truditori cinstiţi cînd două orchestre, cîntînd pe rînd, vor începe să interpreteze dansuri moderne de bal şi altele, iar organizatorul festinului îşi va rosti toasturile la microfon, fiindcă masa de nuntă va fi radioficată.

Programul proiectatei sărbători matrimoniale necesita cheltuieli uriaşe. Şalva Konstantinovici înţelese că fără vreo afacere serioasă n-o va scoate la capăt.

— Plec la Moscova, îi comunică el amicului său. Partea dificilă a problemei este că nu ştiu exact ce să duc, ce să vînd ! În ultimii ani m-am cam rupt de piaţa centrală.

— Cred că acum s-ar vinde bine roşiile, îl sfătui Iracli. După cîte îmi amintesc, în o mie nouă sute cincizeci şi trei, Volodea Lominadze a cîştigat la roşii doar în trei drumuri treizeci de mii !

— Suma aceasta m-ar aranja. Dar de unde să iau vagoane ? Nu mă pot baza pe ministrul Beşcev. Nu-mi va da vagoane-platformă şi nici vagoane-frigorifer.

— Să se milogească cei din gospodărie. Tu poţi să închiriezi un taxi furgonet. Anul trecut un asemenea taxi a costat de la Tbilisi la Moscova zece mii. Încarci trei tone de roşii şi le vinzi la Moscova cu cincisprezece ruble kilogramul. Cîştigul net poţi să-l socoteşti şi singur !

Şalva Konstantinovici socoti cu înfrigurare. Se declară mulţumit. Tobele începură să bată în sufletul lui. Trîmbiţa îl chema la marşul comercial. Fără să stea pe gînduri, el atacă serios carnetul său de C.E.C. Metalul ţîşni în şuvoi. Golind depunerea ce-i putea aduce cîştig, închirie trei taxiuri.

În timp ce maşinile erau încărcate cu marfă, Şalva Konstantinovici se cinstea la locuinţa proprietarilor roşiilor. Se toasta pentru succesul operaţiei, pentru supraprofit, pentru Henrietta, pentru aruncătorul de ciocane, pentru viaţa fericită a viitorilor tineri căsătoriţi, pentru viitorii nepoţi, strănepoţi şi chiar şi pentru ca pe şosea să nu fie cuie şi cauciucurile să ajungă cu bine pînă la Moscova.

Cu toată cantitatea lichidului termonuclear ingurgitat, Şalva Konstantinovici a mai găsit după ospăţ puterea să cerceteze conţinutul camioanelor. În cele trei maşini se aflau roşiile : tari, zemoase, fără nici o pată, fără lovituri, roşii-gemene, de parcă le-ar fi ştanţat pe minunatul său conveier maşina solară.

— Vor ajunge la destinaţie !? întrebă pentru orice eventualitate Gogoberaşvili.

— Marfă prima, calitatea întîi ! îşi sărută degetele băiatul stăpînului, care încărcase roşiile. Vor ajunge pînă la Polul Nord şi chiar mai departe.

— Mai departe nu-i nevoie ! răspunse vesel Şalva Konstantinovici.

Autoconvoiul de roşii porni spre Moscova. Maşinile mergeau cu viteză maximă, oprindu-se doar, din cînd în cînd, în punctele populate. Şalva Konstantinovici îi tot zorea pe şoferi. Fiecare clipă era preţioasă. Vara, preţurile la legume scădeau neîncetat. Gogoberaşvili nu voia să se întreacă în acest domeniu cu magazinele de stat.

Mai aveau puţin pînă la Moscova cînd camionul-amiral avu o pană de cauciuc. Autoconvoiul se opri. Frînă şi camionul care venea din faţă cu o remorcă argintie purtînd pe ambele părţi inscripţia *Transporturi centralizate interurbane*. Din cabină scoase capul şoferul — un blond, cu nas pleoştit.

— Aveţi nevoie de ajutor ? întrebă blondul.

— Ne descurcăm noi ! Spune-mi mai bine, scumpule, cum merg roşiile pe la Moscova ? se interesă Şalva Konstantinovici.

— Ţi le smulg din mîini ! îl încredinţă blondul. Dă-i drumul, mai repede !

— Eşti un om minunat, se bucură de vestea cea bună Gogoberaşvili. Să bem un păhărel de *Tvişi* în sănătatea soţiei tale şi a copilaşilor tăi, ca să nu ştie ce-i nenorocirea o sută douăzeci de ani de-acum încolo !

— Mulţumesc, în cursă nu bem ! răspunse blondul şi băgă maşina în viteză.

Şalva Konstantinovici sosi noaptea la Moscova. Autoconvoiul traversă nestingherit capitala şi se opri într-o ulicioară, cufundată în pîclă violetă.

— Fundătura Şebalinski — ultima staţie, anunţă comandantul expediţiei de pătlăgele.

Un minut mai tîrziu, Şalva Konstantinovici se afla în faţa uşii apartamentului lui Şota Citaşvili, doctor în ştiinţe matematice. După ce soneria se dezlănţui în insistente şi repetate sunete, îi deschise chiar unchiul Şota.

— Ah, tu eşti Şalva ! spuse fără prea mult entuziasm matematicianul. Ce tren soseşte din Tbilisi atît de tîrziu ?

— Sînt cu taxiul, răspunse Şalva. Dă-ne voie să garăm trei maşini în curtea ta.

— Iar te-ai apucat de vechile năravuri ? întrebă ostil profesorul.

— Ferească sfîntul ! se grăbi să mintă Şalva. Am serviciu. Lucrez la *Kahetinminsnabsbît*. Nu ştiai ?

— *Kahetinsnabsbîtmin*, pronunţă bîlbîindu-se matematicianul. Ce organizaţie mai e şi asta ?

— O, este un trust de mare viitor. În Kahetia s-a descoperit un izvor mineral universal, în genul narzanului. Un debit uriaş de apă. Savanţii au calculat că rezervele sale vor ajunge pentru trei sute de ani, dacă o sută de mii de oameni vor bea zilnic cîte trei sticle !

— Nu cumva mă minţi ?

— Să nu mă mişc din locul ăsta ! Să nu-mi văd nepoţii dacă noi nu aprovizionăm cu narzanul din Kahetia întregul Orient Îndepărtat plus Sahalinul de Sud şi Insulele Curile !

— Şi ce cauţi la Moscova ?

— Vezi, organizaţia noastră patronează Căminul de copii numărul şaizeci şi şapte, supra optsprezece, de lîngă Moscova. Le-am adus în dar roşii timpurii, cultivate şi îngrijite în grădina noastră de zarzavat.

Grija mişcătoare pentru micuţii aflaţi sub patronaj îl înduioşă pe bătrînul savant şi îl primi sub acoperişul său pe neplăcutul musafir.

CAPITOLUL XV

Anticomitent. Blana trece în alte mîini. Eufrosinia Arhipovna şi Fedea Akundin. Frumuseţea Kahetiei. Începutul sfîrşitului.

Şalva Konstantinovici dormi bine restul nopţii. Se trezi la orele unsprezece. Ieşi în curte. Şoferii, fără să oprească aparatele de taxat, plecaseră la micul dejun. Gogoberaşvili ieşi în stradă. În faţa magazinelor se înghesuiau o mulţime de cumpărători. Responsabilii de magazine scoteau sigiliile, descuiau lacătele. Din magazine ieşeau cu arme de vînătoare pe umăr paznicii de noapte buimaci de somn. Atunci Şalva Konstantinovici îşi aminti de cadoul de nuntă pentru fiică-sa. Intră în primul magazin de consignaţie ce-i apăru

în cale. După ce se înghesui pe lîngă tejghele, aruncă o privire pe după peretele de placaj.

Acolo era liniște. În așteptarea deponenților, Venea-Muzicantul citea în *Vecernaia Moskva* însemnările unui ornitolog. Matilda Semeonovna picotea pe un scaun, cu mîinile încărcate de brățări, încrucișate sub sîni.

— Spuneți, vă rog, se poate cumpăra la dumneavoastră un cadou ? întrebă Șalva Konstantinovici.

— Aici nu se vinde, răspunse sec Venea-Muzicantul. Aici primim doar pe comitenți.

— Comitent, abiturient, exponent — multe cuvinte frumoase mai sînt pe lume ! Le-am învățat de mult la lecțiile profesorului de literatură de la liceul real. Apropo, ce înseamnă comitent ?

— Persoana care depune lucruri la consignație, îl lămuri Venea binevoitor.

— Dar cum se numește într-o limbă străină persoana care vă dă bani ? Doar în momentul de față eu nu depun nimic. Cumpăr. De aceea, vă rog să mă considerați un anticomitent, care vrea să cumpere cu bani peșin un lucru bun !

— Îmi plac oamenii spirituali, se înmuie Venea-Muzicantul. Ce cadou v-ar interesa ?

— Pentru cine ? puse punctul pe „i" Matilda Semeonovna.

— Pentru o viitoare mireasă. Mai concret — pentru unica mea fiică.

— Avem o splendidă bucată de catifea de import, spuse Matilda Semeonovna, scoțînd de sub tejghea un cupon.

— O asemenea marfă puteam s-o cumpăr și la Ociamcir. Pentru atîta lucru nu făcea să mă deplasez în capitală.

— Văd că sînteți un om care se pricepe, spuse Venea. Am un lucru „extra". O boarfă demnă de regina Tamara.

— În cazul acesta, ce ne mai pierdem vremea ? La ce atîta vorbărie, ca în Comitetul zece al Adunării generale [1].

[1] Ironie la adresa discuțiilor sterile purtate în Comitetul Nr. 10 al Adunării generale a O.N.U.

— Cum să vă explic ? S-a creat o situaţie delicată, îi comunică Venea confidenţial. Avem o blană de nylon, dar am promis-o unui tenor celebru. N-am să-l numesc, am să vă spun doar că pentru un concert primeşte cam patru salarii ! Tomnatecul tenor vrea să-i facă tinerei sale soţii un cadou.

— Eu nu sînt celebrul tenor tomnatec. Dar nu-s nici un student care trăieşte din bursă. Dacă blana îmi va fi pe plac vom căuta împreună să-l uităm pe Caruso al dumitale. Pe deasupra, cum pot să supăr o femeie cu o asemenea siluetă de regină ? spuse Şalva Konstantinovici, cercetînd cu vădită plăcere formele luxuriante ale Matildei Semeonovna.

— Ah, ce tot spui dumneata ? ! rîse Matilda Semeonovna. Îngrozitor mă tem de bărbaţii tomnateci ! La Gagra nu mă lăsau de loc în pace.

— Dumneavoastră nu-i lăsaţi ! Cum poţi trece liniştit pe lîngă o asemenea frumuseţe de femeie ? !

Venea-Muzicantul întinse între timp pe tejghea blana de nylon. După o sumară cercetare, Şalva Konstantinovici aruncă :

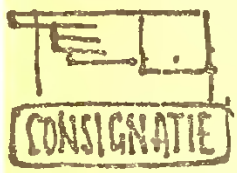

— O iau !

— Şi tenorul ?

— Cîntăm noi împreună şi fără tenor.

Gogoberaşvili achită cinci mii cinci sute de ruble şi duse blana la profesorul Citaşvili. Apoi îi fixă o întîlnire Eufrosiniei Arhipovna, o doamnă care-şi consacrase viaţa comerţului cu mărfuri deficitare. Conducea un artel de desfacere, completat cu nişte muieri bune de gură şi obraznice şi doi pseudoinvalizi.

Eufrosinia Arhipovna nu veni singură, ci însoţită de Fedea Akundin aflat în turneu comercial în capitală. Fedea, fostul cavaler al Glaşei, se făcuse un zdrahon de bărbat, cu un cap pleşuv şi zbîrlit în acelaşi timp, aşezat pe un gît de bivol. Privi pe sub sprîncene cu oarecare dispreţ silueta subţire a lui Gogoberaşvili şi încremeni în poziţia zimbrului de pe radiatorul camioanelor produse de uzinele de automobile din Moscova. Gogoberaşvili o întîmpină cu bucurie pe vechea-i cunoştinţă.

— Eufrosinia Arhipovna ! Arăţi ca o stea de cinema care a cîştigat un automobil la tragerea loto ! începu dintr-o dată cu un entuziasm juvenil Şalva Konstantinovici. Dezvăluie-mi secretul tinereţii dumitale nepieritoare ! Bei dimineaţa jen-şen [1] sau ţi-ai făcut o grefă din pielea unui ren tînăr ?

— Veşnic cu prostiile dumitale, Şalva Konstantinovici ! La anii dumitale ai putea să nu te mai uiţi la femei !

— Dar la cine să mă uit ? La portretul lui Li-Sîn-Man ? La fostul prim-ministru turc, Menderes ? Nu, să-mi fie cu iertare. Să se uite la el reacţionarii turci. Iar eu am să admir mai bine o femeie grozav de interesantă ca dumneata ! Apropo, cît cîntăreşti acum, Eufrosinia Arhipovna ?

— Şase puduri [2] fără ceva.

— Conform sistemului metric ar însemna nouăzeci şi şase de kilograme. Nu-i rău ! Aş fi curios să ştiu

[1] Plantă originară din China, despre care se presupune că ar conţine proprietăţi deosebite pentru păstrarea tinereţii.

[2] Un pud — 16 kg.

cum poate ţine o ghipiură atît de subţire atîta greutate. Şalva Konstantinovici atinse delicat umărul gras al musafirei.

— Jos mîinile ! ordonă scurt Eufrosinia Arhipovna.

Akundin deschise gura mare şi izbucni în hohote de rîs.

— Ai rămas tot „mimoză" cum erai în primul cincinal. Hm ! Tot atît de frumoasă, inaccesibilă şi pricepută în materie de afaceri. Îmi rămîne doar să-l invidiez pe soţul dumitale ! exclamă Gogoberaşvili cu un entuziasm neprefăcut. Ei ! Să trecem la treburile noastre ! Stimată Eufrosinia Arhipovna, trebuie să plasăm repede nişte marfă.

— Asta se poate, spuse Fedea Akundin. Ce-aţi adus ? Pere ?

— Roşii.

— N-am auzit bine ? Ce fel de roşii ? întrebă Eufrosinia Arhipovna.

— Obişnuite. Din acelea care se pun în salată, în supă, în supa-piure. Se mănîncă şi prăjite. Cu ele se garniseşte vînatul, se pot usca sau pune la murat, se sărează... Ce nu se face din roşii alese ? !

— Poţi ciupi cu ele ceva bani ? întrebă Fedea Akundin.

Ieşiră în curte. Eufrosinia Arhipovna îşi aruncă ochii într-unul din camioane. Fedea Akundin degustă o roşie. Pe faţa sa apăru o expresie de scîrbă.

— Nu-i marfă de calitate, spuse el.

— Mai gustaţi ! propuse Şalva Konstantinovici.

— Ce să gust ! Văd şi aşa că nu-s din sortul *Bizon,* nici roşii de sol, şi nici măcar *Alpatiev,* spuse Fedea.

— Desigur ! Nici gînd să fie *Alpatiev.* Este o specie nouă, minţi Şalva Konstantinovici fără să clipească măcar. Se numeşte *Frumuseţea Kahetiei.* După cantitatea de carotină pe care o conţine această specie, ea ocupă primul loc în Europa, inclusiv ducatul Luxemburg.

— Despre ducat nu ştiu nimic, recunoscu Fedea. Iar cît priveşte carotina, puteţi s-o păstraţi pentru dumneavoastră !

Akundin răvăşi stratul de sus al pătlăgelelor şi scoase cîteva roşii de dedesubt. Şalva Konstantinovici simţi cum i se întunecă totul înaintea ochilor. Roşiile erau coapte, răscoapte, gata-gata să plesnească. Erau pe deasupra şi atinse de cancerul bacterial.

„M-au tras pe sfoară ! Au încărcat altă marfă, în timp ce eu eram la al nu ştiu cîtelea pahar, se gîndi cu groază Gogoberaşvili. M-au dus nemernicii, m-au dus de nas !"

— Ai văzut, Eufrosinia Arhipovna, cu ce vor să ne păcălească aceşti oameni cumsecade ? ! zise Fedea, întinzîndu-i o roşie.

— Afaceristule ! Puşcăriaşule ! Nu ţi-e ruşine nici măcar de părul tău sur ! ţipă Eufrosinia Arhipovna şi aruncă roşia la picioarele lui Gogoberaşvili.

Cele două înalte părţi contractante se despărţiră cu răceală. Gogoberaşvili începu să caute cu înfrigurare nişte cumpărători mai concesivi. Cele cîteva întîlniri de afaceri nu-i aduseră însă liniştea rîvnită. Precupeţii din piaţă refuzau cu mîndrie roşiile. Tot mai mult neliniştea se împlînta în sufletul neobositului speculant.

Cu inima strînsă, Şalva Konstantinovici plecă la fostul său asociat, Efim Gavrilovici Şilobreev, cu care rupsese legăturile după o ceartă, cîndva de mult, la împărţeala unor profituri.

Îl găsi pe fostul asociat la un depozit plin de afumături din carne, brînzeturi, mezeluri şi fructe.

— Ai serviciu văd, ridici fişa de pontaj, cum s-ar zice, se miră nespus Gogoberaşvili.

— M-am înhămat şi eu, se plînse Şilobreev.

— Te-au silit să lucrezi. Asta-i bine ! spuse în bătaie de joc Gogoberaşvili. Cine nu munceşte nu mănîncă !

— Şi ce-i bine în asta ? întrebă tragic Şilobreev. Măcar de-ar valora ceva produsele astea. Da' de unde, nu fac nici o para chioară. Nici să muşti din ele şi nici să le vinzi pe sub tejghea. Pînă şi şoarecii le ocolesc !

Afumăturile, şuncile, cîrnaţii şi fructele pe care le distribuia Şilobreev erau artificiale. Maeştrii specialişti le făceau pentru vitrine din gips, ceară şi parafină. Erau

niște reproduceri fidele, reci, copii ale adevăratelor produse.

— M-da, o asemenea marfă nici n-ai pentru ce s-o mai furi, îl compătimi Gogoberaşvili.

— Îţi sfîşie doar sufletul, se destăinui Şilobreev, abia ţinîndu-şi plînsul. Le văd şi mă tot îndeamnă să iau... dar nu iau. Că nu e un produs, mînca-i-ar sufletul ! — ci mulaj !

Cuvîntul „mulaj" devenise pentru Efim Gavrilovici sinonim cu tot ceea ce este mai ieftin, mai de nimic, falsificat.

Efim Gavrilovici încuie depozitul şi atîrnă pe uşă, pentru orice eventualitate, un bilet, prin care înştiinţa că s-a dus la bază după marfă. Îl invită pe Gogoberaşvili la el acasă. Acasă nu era nimeni dacă nu-l socotim pe fiul lui Şilobreev. Aici şi-au putut continua în linişte discuţia.

— Spui că te-au înhămat la treabă ? i se adresă Gogoberaşvili şi îşi plesni jucăuş fostul asociat peste ceafă.

— M-am plasat, prostul de mine !

— Trăieşti fără griji, continuă să-şi bată joc de el Şalva Konstantinovici.

— Ce, asta-i viaţă ? Mulaj !

— Tată, nu te mai văicări, spuse, dezlipindu-se pentru o clipă de planşeta de desen, un flăcăiaş slăbuţ, într-un maieu de la *Spartak*.

— Băiatul meu, Ghenka, îl prezentă Şilobreev. Tînăr cu o conştiinţă înaintată !

— E principial, preciză Gogoberaşvili. Îl ajută pe taică-său să se îndrepte.

Ghenka îşi întoarse către ei faţa cu ochi adînciţi în orbite şi cu bărbie de om hotărît. Spuse cu o nuanţă de dispreţ :

— Zău, nu te înţeleg, tată...

Şilobreev tăcea. În sinea lui se mîndrea cu fiul său. Aprigile discuţii în contradictoriu pe teme politice, morale sau privind însăşi viaţa nu-i zdruncinaseră iubirea paternă.

— Învaţă flăcăul, spuse el.

— Ce vrea să se facă ? întrebă Gogoberaşvili.

— Cînd va termina, vrea să lucreze în problema atomilor.

— Specialitate — nu glumă. Or să fie bine plătiţi cei care lucrează la atomi, încuviinţă Şalva Konstantinovici.

— Ferească sfîntul să vorbeşti la noi despre bani! spuse Şilobreev, prefăcîndu-se îngrozit. Noi nu lucrăm pentru bani!

— Dar pentru ce?

— Pentru idee!

— Tată, cum de nu te-ai plictisit de aceste spirite plate?

— Vezi, am şi încasat-o! Gata! Tac! spuse Şilobreev.

— Am o treabă pentru tine, începu Gogoberaşvili. Mai ţii legătura cu băieţii tăi? Trebuiesc vîndute nişte roşii, şi repede!

— Tata nu se va ocupa cu asta! spuse hotărît Ghenka.

— Aşa-i obiceiul la voi: învaţă oul pe găină şi bobul de icre pe crapul bătrîn? întrebă Gogoberaşvili.

— Nimeni nu învaţă pe nimeni. Dar tata nu va merge la piaţă! Are serviciu! Şi cu trecutul a terminat!

— Nu intra în panică, tinere, îl linişti Gogoberaşvili. Roşiile sînt legale. Le vinde cooperativa *Pensionarul personal* a grădinarilor din Kahetia. Oameni emeriţi care în timpul lor liber, cînd nu-şi scriu memoriile, cresc roşii în sînul naturii. Ce-i rău în asta?

— Într-adevăr, le-au crescut?

— Vrei să-ţi arăt dovada?

— Cunoaştem noi dovezile astea.

— El ştie tot, oftă Şilobreev. Este comandantul unei echipe de voluntari pentru paza ordinii.

— Organizaţie obştească pentru paza ordinii? Am mai auzit! se întunecă Gogoberaşvili.

— Face parte din echipă! Are răspundere mai mare decît alţii! începu din nou să se plîngă Şilobreev. Cară în spate pe beţivi, huliganilor le ia boxul, prinde bandiţi...

— Ocupaţie de intelectual, turnă gaz peste foc Gogoberaşvili.

— Toată chestia asta se va termina într-o zi cînd o să-l înjunghie cu cuţitul...

— E foarte simplu.

— Aşa va fi. Şi-a găsit miliţia ajutoare ! Şi mai ales, fără plată !

— Tată, iar vorbeşti despre bani ?

— Ascultă cuvintele părintelui. Îţi vrea binele, îl sfătui Gogoberaşvili. Iar în ceea ce priveşte roşiile...

— În ce priveşte roşiile, tata nu se va ocupa de vînzarea lor ! repetă Ghenka. Şi nici pe dumneata nu te sfătuiesc. Echipele noastre organizează acum împotriva speculanţilor razii prin pieţele Moscovei.

— După dumneata, eu sînt speculant ?

— Fără îndoială ! răspunse Ghenka fără ocol.

— Să presupunem. Ce mă sfătuieşti să fac cu roşiile ? Să înghit singur trei maşini cu roşii ?

— Predaţi-le la preţ oficial reţelei comerciale.

Şalva Konstantinovici ieşi în stradă în aceeaşi dispoziţie sumbră.

„Trebuia să nimeresc la Moscova tocmai în perioada raziilor masive ale echipelor de voluntari. Cunoştinţa cu procuratura mi-ar mai lipsi acum."

La acest gînd îl apucă ameţeala. Se sprijini de un stîlp de felinar, închise ochii şi şopti :

— Calm, Şalva Konstantinovici, calm, dragule ! Încă nu-i totul pierdut.

CAPITOLUL XVI

O explicaţie neplăcută. Perforarea conştiinţei. Finalul expediţiei.

Pe Şalva Konstantinovici îl aşteptau şoferii în fundătura Şebalinski. Cifrele celor trei aparate de taxat trecuseră de treizeci de mii. Reprezentanţii lumii slobode a taximetriştilor cîrteau surd. Tînjeau după vetrele lor.

— Nu mai daţi din mîini, spuse Gogoberaşvili. Vă dau drumul cînd va veni timpul. Trebuie să reflectez asupra situaţiei !

Pe conducătorul expediţiei de pătlăgele îl aşteptau în casa unchiului Şota neplăceri suplimentare. Matematicianul era ros de îndoieli. Încercase pe căi ocolite să afle de nu cumva roşiile sînt aduse pentru speculă. Citaşvili i-a dat să înţeleagă, într-un mod nu prea delicat, că dacă bănuielile sale se vor confirma, va azvîrli fără ezitare în stradă pe scumpa-i rudă.

În următoarele două zile Şalva Konstantinovici a căutat cu febrilitate un cumpărător cu ridicata. Nu mai visa la cîştiguri suplimentare. Căuta doar să scape de crahul financiar. Noaptea, Gogoberaşvili era chinuit de coşmaruri. A treia noapte somnul îl părăsi cu totul. Spre dimineaţă ieşi din casă şi se apropie de camioane. Şoferii dormeau în cabine. Un sforăit pe trei voci răsuna în curte. Aparatele de taxat făceau să crească suma ce urma să fie plătită. „Dimineaţa, pe rîul Moscova, zîmbi cu amărăciune Şalva Konstantinovici. Simfonia falitului."

Deodată nişte sunete străine îl siliră să devină atent. Gogoberaşvili tresări. În mintea sa înfierbîntată, după

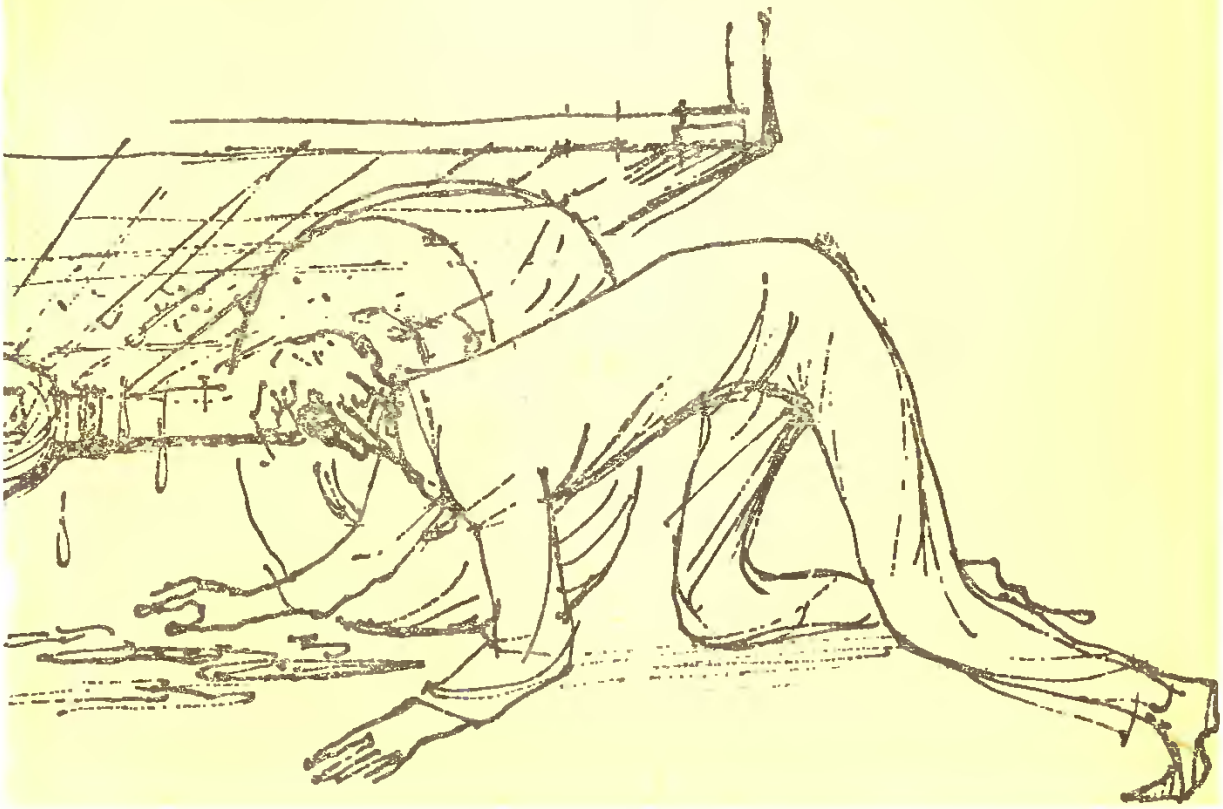

cum scriu autorii romanelor detective, îi străfulgeră o groaznică bănuială. Se lăsă pe vine şi privi sub maşină. Bănuiala se confirmă : roşiile curgeau. Pe asfaltul prăfuit cădeau picături roşii. Sub camioane se formaseră băltoace tivite cu nişte muşte de calibru mare. Dipterele se ospătau cu neobrăzare. Gogoberaşvili urmărea profund îndurerat picătura care cădea lin.

Dintr-un corp de clădire mai mic ieşi Habibulina. Portăreasa era într-o proastă dispoziţie.

Cu o zi în urmă, la consfătuirea portarilor de pe mai multe străzi, sectoristul îi dăduse un avertisment serios în legătură cu starea sanitară a curţii.

— Ce mai e şi obrăznicia asta ? ! începu, din capul locului, cu o notă stridentă, Habibulina. Nu-mi ajung locatarii mei, de teapa hrăpăreţului de Badeev, că-mi mai vin şi din afară. Au murdărit toată curtea !

— Femeie tînără, picantă şi să se enerveze în aşa hal ! spuse linguşitor Gogoberaşvili.

— Cum vine asta „picantă" ? ! se indignă Habibulina. Ce, ai petrecut cu mine, că ştii ?

— Parol, madam, la frumuseţea dumitale nu ţi se potrivesc asemenea urlete !

— Nu mă lua cu de-alde-astea ! Ce, dacă mă vezi cu mătura, crezi că gata, mă şi poţi face în toate felurile ? !

— Te asigur că nu m-ai înţeles cum trebuie, draga mea.

— N-am ce să înţeleg. Şi apoi, nu-ţi sînt nici un fel de dragă. Sînt femeie cinstită. Habibulin ! strigă ea. Habibulin ! Sforăi, diavol blestemat !

Din acelaşi corp de clădire ieşi adormitul Habibulin, un bărbat uriaş, cu cămaşa kaki peste pantaloni şi cu nişte pîslari tăiaţi, încălţaţi pe piciorul gol. Fără să scoată o vorbă se propti în faţa lui Şalva Konstantinovici, fixîndu-l cu privirea.

— Uită-te numai ce se face la noi ! se dezlănţui consoarta lui. Vin tot felul de indivizi şi-ţi mai şi spun tot ce le vine la gură. Ai grijă de ei, faci curăţenie, şi ei... Au murdărit toată curtea. Cînd ţi-oi da una, speculant parşiv ! Şi portăreasa ridică mătura.

— Nu-ţi mai învîrti prin aer inventarul cultural, spuse Gogoberaşvili. Sînt împuternicitul *Kahetinminsnabsbît*-ului. Vei da socoteală pentru actele dumitale de violenţă !

— Îl chem pe sectorist şi aflăm atunci ce fel de împuternicit eşti.

Întîlnirea cu sectoristul nu intra în planurile lui Gogoberaşvili.

— Ai o consoartă foarte nervoasă, tovarăşe Habibulin, se adresă soţului Şalva Konstantinovici. Pentru ce să stîrnim în zori atîta scandal ? Dacă omul munceşte pentru mine, îl plătesc ! Doar nu-s colonialist ! Şi Gogoberaşvili puse în palma lui Habibulin, lată ca o lopată, o hîrtie de zece ruble.

Soţul războinicei portărese băgă neglijent banii în buzunar şi, fără să-i mulţumească lui Gogoberaşvili, porni leneş către casă.

Scandalul din curte îl puse pe roate pe Şalva Konstantinovici. Se îndreptă în fugă spre Poşta Centrală. Ardea de nerăbdare să afle prin telefon dacă nu cumva a început foametea de tomate la Kaluga, dacă nu e vreo criză de roşii la Tambov, sau panică legumicolă la Kostroma.

Zgomotul din sala de aşteptare, acoperit de glasurile telefonistelor care sortau clienţii pe cabine, era asemănător celui din gări la sosirea şi plecarea trenurilor. Telefonista strigă :

— Gogoberaşvili, cabina trei !

Şalva Konstantinovici închise uşa după el. Ridică receptorul, dar imediat îl şi puse la loc. Abia aici înţelese cu claritate că nu va reuşi să transporte roşiile pînă la centrul regional, că pe drum se vor transforma într-un terci nedigerabil. Ieşi în stradă. În fundătura Şebalinski îl aştepta matematicianul turbat de mînie.

— M-ai minţit, neamule ! se aruncă asupra lui profesorul. Aceste roşii nu sînt pentru căminul de copii !

— Să nu apuc ziua să-mi văd nepoţii, dacă nu sînt pentru căminul...

— Şi de ce nu le predai ? !

— Parcă sînt eu vinovat ? S-a îmbolnăvit magazionerul, minţi obosit Gogoberaşvili. I s-a perforat in-

testinul gros. Este internat în salonul numărul patruzeci şi şase!

— Ţie ţi s-a perforat conştiinţa! şuieră profesorul. M-am interesat. Nici nu există un asemenea cămin. Nu voi permite ca locuinţa mea să se transforme într-o bază de manipulare pentru speculanţi!

— Şi asta se cheamă ospitalitate, spuse Şalva Konstantinovici. Noi tăvălim în noroi obiceiurile şi frumoasele noastre tradiţii!

— Specula nu-i tradiţia noastră! i-o tăie profesorul. Şterge-o de aici!

Şalva Konstantinovici ieşi în curte. Şoferii jucau domino.

— Plecăm! spuse Gogoberaşvili.

Convoiul cu roşii părăsi fundătura Şebalinski. Maşinile străbătură porţile Nikitinskie şi se îndreptară spre Krasnaia Presnea, lăsînd pe asfalt o urmă udă şi lipicioasă.

Pe drum, Şalva Konstantinovici mai făcu zadarnic cîteva încercări disperate să-şi vîndă marfa. Nu reuşi să scape nici măcar de un kilogram. Nimeni nu cumpără roşiile. Fugeau toţi de ele. Căpătaseră, cum spun vînzătorii, un aspect nevandabil.

Toată ziua s-au vînturat taximetrele prin capitală. Spre seară, sleit de puteri, Gogoberaşvili ordonă întoarcerea.

— Unde? întrebă şoferul din capul coloanei.

— La groapa cu gunoi.

Groapa era undeva departe, la marginea oraşului. Ieşiră acolo spre seară. Soarele apunea. Cu mîinile pe piept, luminat de razele astrului ce se pregătea să apună, şeful expediţiei urmărea cum se rostogoleau pe pămînt roşiile muiate şi acrite. O dată cu ele se prăpădeau în noroi şi visurile lui cu privire la nunta pompoasă, la masa cu cele două sute de tacîmuri şi la radioficarea petrecerii.

— Distrugere totală, şopti Gogoberaşvili. Sînt mort. A sosit vremea să mă aflu în cipici albi într-un sicriu de zinc.

CAPITOLUL XVII

Deşteptătorul este de vină. Traficantul de valută din Odesa. Dialog în spatele despărţiturii de placaj.

Gogoberaşvili sosi seara tîrziu în oraş. Nu avea chef să meargă la hotel. Îşi aminti de Potapenko. O mai trăi bătrînul ? Sau moartea l-o fi dus cu sine în neant, pe fostul cojocar şi traficant de valută.

Pentru orice eventualitate, Şalva Konstantinovici dădu un telefon. Îi răspunse însuşi Potapenko.

— Puteţi găzdui un cunoscut de-al dumneavoastră, din Tbilisi ? întrebă Gogoberaşvili.

— Dumneata eşti ? se bucură Potapenko. Vino, scumpule, poftеşte, fii oaspetele meu !

Ceva mai tîrziu, Gogoberaşvili se afla în faţa unui bătrînel uscăţiv, îmbrăcat cu o jachetă de şantung, şi-i povestea tragicele întîmplări din ultimele zile.

— Să-mi tai capul, e prea puţin, se bătea cu pumnii în piept Gogoberaşvili. Cum de am putut să-i cred pe aceşti afacerişti ?

— Măsoară de şapte ori şi taie o dată, spuse Evsei Mironovici.

— Întocmai ! Şi am închiriat maşinile şi am pornit-o în goană spre capitală... Ai mai văzut un asemenea degenerat ?

Şalva Konstantinovici se legăna cu amărăciune pe scaun.

— Ce-i pe acasă ? Ce-ţi face copilul ? întrebă Evsei Mironovici, pentru ca, măcar pentru o clipă, să-l scoată pe musafir din prăpastia adîncă şi întunecoasă a disperării.

— Copilul aşteaptă nunta. E sigur că mă voi întoarce cu un geamantan plin de bani.

— Şi cine-i viitorul ginere ?

— Într-un cuvînt : aruncător !

— Iartă-mă, ce înseamnă asta în limbaj conteporan ? Cu ce se ocupă ?

— Aruncă ciocanul.

— După cîte înţeleg eu, din ocupaţia asta nu te poţi îmbogăţi, clătină din cap Potapenko.

Şalva Konstantinovici îşi prinse fruntea cu mîinile.

— Nu face să te omori, îl sfătui fără convingere Evsei Mironovici. Nu-i încă totul pierdut. Ai în faţa ta întreaga viaţă !

— Care viaţă ? ! Roşiile mi-au mîncat bătrîneţile.

— Nu în roşii stă toată chestiunea, spuse moale ex-speculantul de valută.

— Dar în ce ?

— Dacă vrei să-mi cunoşti părerea, află că roşiile sînt un detaliu întîmplător. Puteai să te arzi cu acelaşi succes şi la citrice, la manufactură sau la foi de dafin. Cîndva trebuia să te arzi cu ceva ! Numai deşteptătorul este vinovat.

— Care deşteptător ?

— Cel care ţi-a sunat ceasul ! Ex-speculantul de valută deschise fără grabă cutia de tutun *Zolotoie runo,* răsuci două ţigări şi, după ce întinse una lui Şalva Konstantinovici, continuă :

— Ia-mă, de pildă, pe mine. Am avut o afacere la Odesa, oraşul meu natal, cu marfă solidă, nu ca roşiile dumitale. Eu făceam comerţ cu dolari, lire sterline, lire italiene — într-un cuvînt, cu tot ce participă la circulaţia monetară mondială. Pe mine puteai să mă scoli în toiul nopţii şi să-mi spui : „Evsei Mironovici, am nevoie de franci elveţieni". Dimineaţa primeai banii ca la Banca Angliei. Aşa era organizată treaba. Şi ce s-a întîmplat ? Într-o bună zi toate s-au terminat. S-a auzit o sonerie prelungă. Deşteptătorul mi-a sunat ceasul.

A venit Puterea sovietică ! Ţin minte, ca acum, primii ani ai noii puteri, la noi la Odesa. Aveam discuţii cu fiul meu. Zilnic izbucneau în casă nişte scandaluri înspăimîntătoare. Senea al meu devenise un om pe linie. Pentru Karl Marx, chiar şi fără Friederich Engels, era gata să-şi vîndă mama şi tatăl ca supliment. S-a hotărît să plece de acasă ca să nu mai trăiască din cîştigurile mele nemuncite. S-a hotărît să intre în comsomol. Eu îi spuneam :

„Unde te-ai dus ? Coate-goale ai voştri nu vor rezista nici un an. Vor veni alţii la putere şi ne vor împuşca şi pe noi o dată cu tine."

„Puterea noastră, răspundea el, este cea mai stabilă din lume, să nu uiţi asta, tată."

„De unde ai mai scos că este cea mai stabilă ?"

„Este Puterea muncitorilor şi a ţăranilor !"

„Bine. Eu nu cer prea multe de la Puterea voastră stabilă. Ţine o rublă, fugi la băcănie şi cumpără-mi o sticlă de ulei de floarea-soarelui."

„N-avem ulei."

„Minunat. Atunci cumpără-ţi o pereche de ghete în locul tîrligilor tăi de lemn. Zgomotul lor mă enervează."

„N-avem încă ghete."

„Minunat. Atunci fă-ţi rost pe undeva de o pereche de pantaloni, fiindcă te plimbi pe străzi, scuză-mi expresia, cu fundul gol. După cîte îmi amintesc, reprezentanţii Puterii umblau întotdeauna în pantaloni !"

„N-avem nici pantaloni."

„Aşa va să zică ! Atunci, du-te ! Fugi la ei ! Construieşte-ţi lumea ta nouă fără untdelemn, fără pantaloni, fugi la golanii tăi !"

Şi a plecat. Îmi era milă de el. Şi cine a avut dreptate ? Senea al meu. Au acum şi pantaloni, şi bluming-uri, şi rachete, şi centrale atomice, chiar şi nave cosmice. Şi cu această forţă, Şalva Konstantinovici, dumneata intri într-un conflict de durată. Ţi se pare că este uşor s-o înşeli. Austen Chamberlain n-a putut-o înşela. Nici Lloyd George, Woodrow Wilson. Nici bestia aceea de Hitler — să n-aibă o clipă de linişte pe lumea de apoi — n-a putut, iar dumneata să poţi ? !

— M-am înşelat, se încăpăţînă Gogoberaşvili. N-ar fi trebuit să iau roşii. Mai ţii minte ce afacere reuşită a fost cea cu mimozele ?

— Eşti un prunc, Gogoberaşvili. Îţi lipseşte o babeţică. Nu vrei oare să pricepi că nici atunci n-ai înşelat pe nimeni ? Pur şi simplu atunci n-aveau vreme pentru mimoze, nu le ardea de aşa ceva. O să vină timpul cînd bolşevicii se vor ocupa şi de mimoze. Ştiu chiar cum se va întîmpla. La început în ziar va apare o notiţă cu titlul : „Unde poţi cumpăra mimoze ?" Autorul acestei notiţe va critica aspru Direcţia Comerţului

pentru faptul că el este obligat să cumpere flori de la particulari. El, vezi bine, nu vrea să-i facă soţiei sale de 8 Martie cadou o mimoză de la speculanţi.

Mai departe evenimentele se vor desfăşura astfel: directorul trustului, să zicem *Mosţvetî*[1] va fi chemat la comitetul raional unde va fi săpunit. Directorul, la rîndul său, le va trage o praftură subalternilor să le meargă fulgii. În lupta pentru mimoză vor intra comitetul de partid, comitetul sindical local şi comsomolul. Şi, iată, că din toate colţurile Caucazului împuterniciţii vor trimite cu avioanele în capitală flori timpurii. Şi atunci dumneata te-ai ars. Dai faliment. De ce? Pentru că bolşevicii s-au apucat şi de treaba asta. Pentru că ei ştiu să lucreze. Crede-mă! Au mîini şi capete de aur!

— Ce mi-a fost dat să aud?! exclamă Gogoberaşvili. Dumneata eşti oare Evsei Mironovici? Ai devenit un activist proeminent pe tărîm social!

— Închipuie-ţi că nu!

— Poate te-au promovat în vreo funcţie mai înaltă?

— Nici prin cap nu le-a trecut!

— Ai intrat în sindicat?

— Nici măcar în sindicat!

— Ultima întrebare: Scrii la ziarul de perete sub pseudonimul *Observator?*

— Eu nu-s *Observator,* spuse Evsei Mironovici şi adăugă ruşinat: Sînt numai membru în comisia de sprijinire a administraţiei blocului.

— Acum înţeleg totul. Ai făcut o carieră strălucită. De aici şi pînă la Sovietul Suprem nu-i decît un pas.

— Nu rîde, spuse Potapenko. Am foarte mult timp liber. Nu-s nici măcar pensionar. Sînt un întreţinut. Trebuie să mă ocup de ceva. Fiul meu m-a luat cu o singură condiţie: nu am voie să dublez activitatea secţiei valutare a Băncii de Stat. Şi nici n-o dublez. Îmi dădăcesc nepoţeii şi ajut administraţia blocului. Am amenajat un spaţiu verde în curte şi un teren de joc pentru copii. Ajut administraţia şi citesc mult.

[1] *Mosţveti* — Florile Moscovei.

Citesc zilnic un vagon de periodice. Citesc mult şi gîndesc mult...

— Desigur, dumitale, ca oricărui om de stat, îţi revine sarcina să înţelegi bine căile de construire a comunismului, spuse cu accentuat sarcasm Gogoberaşvili.

— Comunismul îl vor construi şi fără mine, spuse Evsei Mironovici. Şi capitalismul va muri tot fără ajutorul meu.

— Eşti convins de asta ?

— Absolut. Nu demult s-a petrecut cu mine o întîmplare nostimă. Şedeam în părculeţ şi citeam ziarul. Pe ultima pagină se afla un desen. În pat sta culcat capitalul bolnav, înconjurat de perne cu oxigen. Pe ele scria : *Bugetul militar.* Lîngă mine s-a aşezat domnul Holman, corespondent din R.F.G. Mi-a spus :

„Eşti un om bătrîn care a văzut multe. Mă interesează ce crezi dumneata despre unele probleme cardinale ale contemporaneităţii. Răspunde-mi la o singură întrebare !"

„Dacă ştiu — răspund."

„Iată, ţii în mînă un ziar. În el se află o caricatură. Ce crezi despre asemenea caricaturi ?"

„Cred că nu-i o capodoperă."

„Nu s-ar putea mai amănunţit ? Nu-mi voi nota numele dumneavoastră. Puteţi vorbi fără să priviţi cu teamă în jur."

„Nu privesc în jur. Nu mă tem de nimeni. Numele meu este Potapenko. În ceea ce priveşte desenul, nu e o operă din cale-afară de spirituală."

„Imediat vezi omul de treabă, se bucură corespondentul. Nu s-ar putea şi mai amănunţit ?"

„Ce-aş mai putea spune ?... Un singur lucru e bine prins în caricatură : lumea veche e bolnavă, pe ducă. Se mai menţine doar cu oxigen şi cu ulei de camfor. Nu se va mai ridica din pat. Poate doriţi mai amănunţit ?"

„*Danke*", mi-a răspuns domnul Holman şi a şters-o de pe bancă.

— Cine ar fi putut crede că Potapenko, bătrînul speculant de valută, va răspunde astfel unui corespondent de presă străin ? ! se minună Gogoberaşvili.

— Cum ai fi răspuns dumneata ? Tot mai crezi oare că în ţara noastră mai este posibil capitalismul ?

— Sincer vorbind, nu cred aşa ceva, spuse, de astă dată cu seriozitate, Gogoberaşvili.

— Dar cei din ţările capitaliste gîndesc tocmai invers. Ce se întîmplă ? N-ai să-mi spui dumneata că la conducerea ministerelor lor se află numai proşti. Caută şi vei găsi printre miniştri oameni inteligenţi, culţi, cu o erudiţie serioasă. Au studiat la Oxford, Cambridge, Harvard sau Sorbona. Nu le-au ţinut cursuri sacagii. Se naşte întrebarea : de ce atunci cînd vine vorba de ţara noastră, creierul lor refuză să lucreze ?

— Da, de ce ? întrebă Gogoberaşvili.

— Fiul meu spune că datorită unei optici de clasă, deformate, şi al unei gîndiri de clasă. Eu nu sînt marxist. Nu pot să-ţi explic prea bine toate astea..

— Judecînd după ce mi-ai spus, îţi place viaţa pe care o duci. Spune-mi cinstit, Evsei Mironovici : n-ai mai simţit niciodată nevoia, chemarea să te ocupi de lira sterlină şi de drahma grecească ?

— Nu voi ascunde. E plăcut să-ţi aminteşti de tinereţe. Dar nu-s un fantezist. Sînt omul realităţii. Trecutul nu-l mai întorci. Voi muri întreţinut al fiului meu !

— Eu nu vreau să fiu întreţinut ! spuse Gogoberaşvili.

— Dar cine te întreabă ? Doar nu eşti elev dintr-a zecea. Ei sînt întrebaţi : Ce vrei să devii ? Pe dumneata însă, nu te va mai întreba nimeni !

— Ce ne rămîne de făcut în cazul acesta, Evsei Mironovici ? Să ridicăm fişele de pontaj ?

— Dacă vrei...

— Şi ce-o să se întîmple cu copilul meu ?

— Copilul se va apuca să muncească. Henrietta va primi o calificare. Să înceapă să înveţe.

— E tîrziu.

— Nu-i niciodată prea tîrziu să-ţi deschizi capul. Fata va înţelege asta. Copiii sînt mai deştepţi decît

părinţii. Cel mai bun exemplu pentru mine e fiul meu. Acum este un inginer cunoscut. Senea a construit destule furnale pînă acum. Are un cap limpede. Şi eu aş fi putut deveni constructor, dacă m-aş fi gîndit la metal şi nu la modul în care aş putea cîştiga la drahma grecească.

— Fiecare cu ale lui, oftă Gogoberaşvili.

Dimineaţa, cu inima grea, îl părăsi pe ex-speculantul de valută. Trecu şi pe la profesorul Citaşvili. Matematicianul nu era acasă. Şalva Konstantinovici luă blana de nylon. „Va trebui să mă despart de ea", gîndi cu regret Gogoberaşvili. Şeful expediţiei de roşii nu avea bani pentru întoarcere. Duse blana la Consignaţie.

Venea-Muzicantul îl primi pe client cu profesionalul sînge-rece care-l caracteriza.

Responsabilul magazinului îşi trecu degetele de virtuos prin minunea de nylon şi zvîrli ca din întîmplare :

— O preţuim la patru mii.

— Mă iertaţi, n-am auzit bine ? spuse Gogoberaşvili. De ce la patru mii ? S-a produs o scădere a preţurilor ? Cîteva zile în urmă am plătit cinci mii cinci sute !

— Nu ştie încă nimic? interveni Matilda Semeonovna, ocupîndu-şi locul în atac.

— Ce trebuie să ştiu?

— Ieri a fost pe aici o comisie, spuse Venea. Ni s-a atras serios atenţia că am ridicat arbitrar preţurile la nylon.

— Şi nu ţi-au atras atenţia că eşti un pezevenchi? se înfurie Gogoberaşvili.

— Asta-i insultă!

— Nu. Un citat din referinţa încă nescrisă despre dumneata.

— Mersi, spuse Venea. Mai mult însă nu dau.

— N-ai ruşine.

— Ruşine? În fişa personală nu există o astfel de întrebare. În orice caz n-am completat o asemenea rubrică.

— Cinci mii cinci sute!

Venea-Muzicantul zîmbi, dînd la iveală nişte dinţi mici şi regulaţi, mulţi dinţi, mai mulţi decît ar trebui să se afle într-o cavitate bucală normală.

— Cinci mii două sute cincizeci! spuse Gogoberaşvili. Şi asta doar pentru că nu am vreme să alerg pe la consignaţii.

— Patru mii cinci sute, nici o copeică mai mult!

— Profiţi de situaţia mea? Muşti un deponent? Am văzut filmul *În adîncurile mării.* Acolo nişte rechini se năpustesc asupra unei balene rănite de moarte. O sfîşie de vie!

— Matilda Semeonovna, cum îţi place acest orator de forţă? se înfurie Venea. Ascultă, nu fă pe intelectualul. Cam bănuiesc cine-mi eşti. Miroşi a piaţă de la o poştă. Pe încheieturile mîinilor dumitale se văd urmele şireturilor halatului alb. Păstrează-ţi discursurile pentru inspectorul financiar. Pe scurt, vrei cinci mii, poftim! Nu, să fii sănătos! Transmite salutul meu frăţesc grădinii botanice *Gagripsi* din Suhumi şi lacului Riţa.

— Putregai de speculant! nu se putu abţine Gogoberaşvili. N-ai lege! Om fără crucea dreptăţii în suflet!

Venea-Muzicantul începu să scrie chitanţă.

— Banii pe masă ! se înroşi Gogoberaşvili.

Venea nu mai vru să agite spiritele.

— După toate insultele mai trebuie să dau şi bani peşin, spuse el. Fie, uite-i ! Aşa am eu un caracter de aur !

— Cu asemenea caracter să stai doar la celulă, spuse Şalva Konstantinovici, ascunzînd repede banii.

Ieşi fără să-şi ia rămas bun.

Venea-Muzicantul mîngîie cu dragoste blana sintetică şi spuse :

— Ştii dumneata, Matildocika, pentru ce a apărut pe lume blana asta ? Dumnezeu a creat-o pentru ca în fiecare lună să se mărească salariul nostru real.

— Să nu ne fie de deochi, îl rugă, superstiţioasă, Matilda Semeonovna.

Ridică receptorul telefonului, pentru a anunţa apariţia minunii de nylon unui cumpărător din activul Consignaţiei.

POVESTIRE DESPRE SCAMATORUL SOLDI ŞI DESPRE ADMINISTRATORUL LOŞATNIKOV

CAPITOLUL XVIII

Soldi — fiul lui Soldi. Lupta pentru apărarea turbanului. Problemele iluzionismului. Asistenţa de la platforma de debarcare. Inokenti Loşatnikov.

Dintre acţiunile magilor şi iluzioniştilor autohtoni, cele ale lui Gavril Lukianovici Soldi nu erau dintre cele mai bine cotate. Soldi era etichetat drept un conservator, un tradiţionalist. Apărea pe estradă îmbrăcat cu o haină de modă veche, pantaloni negri vărgaţi, de diplomat, ghete de lac cu bombeuri de antilopă gri, care se încheiau cu nasturi. Capul îi era încununat de un turban cu o pană de struţ şi cu un briliant de cinci sute de carate, insuportabil de strălucitor.

Turbanul era unul din cele mai importante elemente din echipamentul bătrînului mag. Despre acest turban se va vorbi mai jos.

Înalt, puţin adus de spate, cu părul lins, Soldi semăna întocmai cu un domn elegant, coborît parcă direct din vreun afiş de reclamă de dinainte de Revoluţie. În revistele ilustrate întîlneai o mulţime de asemenea domni. Făceau reclamă pentru supozitoarele cu efect rapid *Pelerinul*, pentru lame de ras nevătămătoare şi diamante false, din sticlă.

Costumul demodat al lui Soldi era într-o perfectă concordanţă cu întreg arsenalul de minuni, pe care-l păstra ca o moştenire sacră de la tatăl său.

În perioada renunţării în masă la pseudonimele străine cu vizibile nuanţe exotice, Soldi a rămas cre-

dincios numelui său. Cu toate intervenţiile şi presiunile făcute continuu de sindicat, el nu a fost de acord să apară pe estradă purtînd numele mamei sale.

— De ce al mamei ? se întreba magul. Tatăl meu tot Soldi se numea. Deci, eu sînt Soldi — fiul lui Soldi.

— Totuşi, ar fi mai indicat să apăreţi sub numele de Nedorezkov.

— Cum aşa ? ! Mag şi vrăjitor şi, hodoronc-tronc — Nedorezkov ! Publicul n-o să mai creadă nimic.

— După concepţia dumitale, rezultă că numai străinii pot fi magi, a obiectat preşedintele comitetului sindical, Govoruhin. Dintr-o singură trăsătură de condei îi desfiinţezi pe toţi vrăjitorii autohtoni ?

Preşedintele comitetului, în treacăt fie spus, nemembru de partid era un „mare ortodox". Peste tot nu vedea decît îndepărtări de la norme, devieri de la linia sindicală, abateri ideologice, lacune şi lipsuri. Se înţelege că se considera un neîmpăcat luptător împotriva ploconirii. Odată, Govoruhin a trimis către redacţia unui ziar de seară o scrisoare în care acuza vehement fabricile de produse cosmetice şi de cofetărie că ar manifesta o pasiune exagerată pentru denumirile străine.

La scrisoare, drept corp delict, a anexat etichete rupte de pe sticluţe de colonie, creme hrănitoare, cutii de biscuiţi şi marmeladă. În zăpăceală, redacţia a publicat scrisoarea, însă două zile mai tîrziu a fost nevoită să-şi ceară scuze de la cititori, deoarece denumirile de pe etichete se dovediseră a fi letone şi armene ceea ce ortodoxul nostru nu descifrase.

— Gîndeşte-te bine, continuă Govoruhin. Primeşte pînă nu-i prea tîrziu. Vom comanda special pentru dumneata alt afiş.

— Şi cum rămîne cu turbanul ? Dacă devin Nedorezkov va trebui să apar fără turban ?

— Dă-l încolo. Modificăm numărul. Îţi comandăm nişte şalvari de mătase şi cizme de marochin.

— Fără turban nu-s de acord, dădu violent din cap Soldi.

— De te-ar auzi cineva cum te cramponezi de turban, ar putea să creadă că tatăl dumitale a fost muftiu...

— Stră-străbunicul meu a venit în Rusia cu Pinetti ! Iar Pinetti a lucrat împreună cu Katerfelto, Comus I şi Comus al II-lea.

— Şi Comus al II-lea purta turban ?

— Cum să nu. Fără turban nu se poate ! De pildă, eu scot din el un peştişor de aur.

— Vei scoate peştişorul dintr-o căciulă cu clape.

— Din căciulă cu clape nu iese, se împotrivi cu tristeţe magul. Căciula cu clape nu-i ca turbanul. N-are iz de vrăjitorie.

— Înseamnă că dumneata vrei să scoţi crapul dumitale numai şi numai dintr-o podoabă a capului care se poartă peste hotare ! Oh, Soldi, bagă de seamă ca nu cumva această atitudine să nu te aducă la vreun impas în arta dumitale.

Soldi rămase neînduplecat. De două ori la consfătuirile de producţie, preşedintele comitetului l-a prelucrat pe mag. Maestrul prestidigitaţiilor se lupta pentru turban cu înverşunarea şi furia unui mahomedan fanatic. O dată cu turbanul, bătrînul Soldi îşi smulse prin luptă surtucul, ghetele de lac cu nasturi, şi toate accesoriile sale demodate.

Între timp, vremurile îi cam mînau din spate pe magi. Un renumit teoretician al estradei scria în articolul *Problemele estradei şi ultimele iluzionisme :*

„În epoca atomului, a navelor cosmice şi a cibernetichi este din ce în ce mai greu să-l înflăcărezi pe spectator arătîndu-i nişte scamatorii naive cu cărţile de joc, cu ţinerea, schimbarea, ascunderea monezilor în palmă şi cu cutiile speciale cu fund dublu. A venit timpul ca iluzioniştii noştri fruntaşi să-şi îndrepte privirile spre electronică, semiconductori, spre culmile ştiinţei adevărate."

Bătrînul însă se crampona cu încăpăţînare de vechile scamatorii, pierzînd poziţie după poziţie. Cam cu ajutorul lui Govoruhin a fost îndepărtat de la estradele centrale. Se producea, cum spun cineaştii, pe un ecran de mîna a doua. Magul nu cîrtea. Executa cu conştiin-

ciozitate vechile numere : *Monezile din cilindru* sau *Ploaia de aur, Numărul cu tamburina, Vasul de orez al induşilor*. Şi, lucru de mirare, numerele lui plăceau publicului. Lucru cu totul şi cu totul posibil, fiindcă iluzionismul trebuie să fie puţin naiv !

Soţia lui Soldi, Viktorina Arkadievna, suporta mai dureros dizgraţia lui. Viktorinei Soldi nu-i plăceau centrele raionale, vietăţile care păşteau prin tufele de soc de lîngă drum, hotelurile încălzite cu lemne şi zgomotul motoraşului electric în fiecare seară. Toate acestea îi aminteau trecutul nu prea îndepărtat : o staţie de cale ferată depărtată unde fusese casieriţă. Staţia era atît de neînsemnată, încît nici nu avea nume propriu, şi era trecută în mersul trenurilor ca : „Platforma de îmbarcare a kilometrului 35".

De pe această platformă a luat-o Gavril Lukianovici pe viitoarea soţie şi a făcut-o asistenta sa.

În felul ei, Viktorina Arkadievna îl iubea pe bătrînul Soldi. Nu-l cicălea, nu-l înşela, ba respinse chiar curtea directă a unui gladiator din ansamblul circului, un bărbat clădit ca un zeu. Gladiatorul ieşea în arenă doar în chiloţi, vopsit din cap pînă în picioare într-o culoare aurie şi înarmat cu un scut dintr-o imitaţie de blană de leopard. După festivitatea prezentării frumuseţii corpului omenesc, urmaşul luptătorilor anticului Coliseum căra pe scutul din piele de leopard pe lucrătorii circului şi pe toţi spectatorii care doreau acest lucru ; dar nu mai mult de şase inşi odată, lucru prevăzut, de altfel, şi pe afiş.

Gladiatorul i-a oferit Viktorinei Arkadievna inima sa şi i-a promis chiar să o poarte în fiecare seară pe scut, ceea ce nu este dat oricărei femei ! Dar Viktorina Arkadievna l-a refuzat. Îndrăgise arta iluzionismului. În afara iluzionismului îi mai plăceau de asemenea căldura căminului, jeleurile ieftine şi rochiile de catifea pan.

Viktorina Arkadievna şovăi cînd se întîlni cu Inokenti Loşatnikov, noul administrator al trupei. Loşatnikov nu se putea lăuda cu o siluetă de gladiator. Era un om gras, aproape pătrat, cu piept de doică profesionistă. Cu toate aceste dimensiuni nu gîfîia, nu se plîn-

gea de junghiuri în mușchiul inimii sau de distrofie grasă a miocardului, survenită timpuriu. Vioi, plin pînă la refuz de idei de businessman, era considerat un organizator talentat, deși conducerea turneelor se temea oarecum de combinațiile lui. Din cînd în cînd Loșatnikov se dezlănțuia. Toate ideile sale erau la limita nepermisului. De la ele pînă la codul penal nu era decît un pas.

Inokenti Loșatnikov își începuse de timpuriu activitatea în domeniul artei. La douăzeci și doi de ani fusese dat afară din institutul de teatru pentru incapacitate. A plecat cu un colectiv de estradă aiuristic într-un lung turneu prin Kazahstan. Brigada se producea prin cele mai îndepărtate raioane, prin jaileau, adică pășunile de munte, printre ciobanii care păzeau oile de rasa celor cu coadă grasă.

Cînd nu era ocupat cu spectacole, Loșatnikov făcea speculă cu catifea de bumbac cafenie și cu ceai presat. Cu ceaiul s-a ars. Cu ceaiul i s-a întîmplat o mare neplăcere...

CAPITOLUL XIX

Ciobanul Jandarbekov. Momcala foiletonistului. Printre Moși-Gerilă. Încă o lovitură.

La jaileau locuia Tair Jandarbekov, foiletonist la un ziar republican. Foiletonistul nu se deosebea cu nimic de crescătorii de oi. Purta niște pantaloni vătuiți, băgați în cizme roșcate și o căciulă din blană de vulpe, pusă pe-o ureche. Mergea legănat ca toți ciobanii-călăreți, bea kumîs, mesteca nasvai, pe care-l păstra într-un flaconaș, și știa să prindă cu arcanul un armăsar în fugă.

Jandarbekov avea în grijă o turmă de cinci sute de oi. A străbătut cu ea un drum de o sută de kilometri de la aul [1] la pășune, pentru a se transpune exact în

[1] Sat în Caucaz și Asia Centrală.

situaţia ciobanilor şi a se convinge personal dacă crescătorii de oi au asigurate condiţii bune în perioada păşunatului.

Loşatnikov dădu chiar de acest cioban.

— Ei, *joldas!* îl strigă el fără nici un respect. Vino încoa! Blăniţă *bar*[1]?

— Blăniţă? întrebă Jandarbekov fără să-l înţeleagă. Ce fel de blăniţă?

— Blăniţ de oaie, frumos blăniţ, spuse Loşatnikov cu accent, crezînd, se vede, că astfel va fi mai bine înţeles. Un blaniţ bun karakul!

— Şi-ţi trebuiesc mulţi blăniţ de karakul? întrebă Jandarbekov, căruia cel de al şaselea simţ al foiletonistului i-a şoptit că e rost de o conversaţie picantă.

— Mulţi blăniţ, de pe mulţi oi!

— Pentru ce ai nevoie de mulţi blăniţ? întrebă Jandarbekov, muşcînd dintr-un fir de iarbă.

— Cusut palton de purtat iarna.

— Fără bani blăniţ? întrebă cu cea mai mare naivitate Jandarbekov, dîndu-şi căciula pe urechea stîngă.

— De ce fără bani? Bani dam. Schimb facem. Ceai place? Ceai presat. Cu nevasta bei.

— Îhî, cu nevasta şi cu bunica, încuviinţă Jandarbekov.

— Dar catifea de bumbac place? Pantaloni să porţi place?

— Place la mine, confirmă cu ochi strălucitori foiletonistul. Nu putem fără pantaloni!

Loşatnikov îl tîrî pe Jandarbekov în iurtă. Deschise geamantanele. Unul era plin pînă la refuz cu ceai presat, celălalt cu catifea de bumbac.

— Vinzi? întrebă foiletonistul.

Loşatnikov înghiţi pe loc momeala. Pluta[2] foiletonistului începu să danseze vesel pe apă.

[1] Este (în l. armeană).

[2] Parte a undiţei

— E clar, vînd, spuse Loşatnikov. Doar nu le-am cărat pentru mine. Adu-mi blăniţ, facem *business*. Ştii ce-i aia *business* ?

— Berbec ştim, *business* nu ştim.

— Business înseamnă eu vindem, tu cumpărat, tu vindut, eu cumpărăm, îi explică cu bunăvoinţă omul de la estradă.

— Înseamnă că eşti mare om de comerţ, se făcu că pricepe falsul cioban. Atunci pentru ce cînţi, dansezi la noi ?

— Asta-i aşa, un cumul la mine, răspunse strengăreşte Loşatnikov.

— Un cumul, repetă Jandarbekov şi se gîndi că nu-i un titlu rău pentru viitorul său foileton.

Au mai stat mult timp de vorbă. Loşatnikov se lăuda cu combinaţiile sale comerciale, propunîndu-i stabilirea unui schimb „tu trimiţi blăniţ, eu motociclet" ş.a.m.d. El îi înflăcără într-atîta imaginaţia foiletonistului, încît acesta ardea de nerăbdare să se aşeze la maşina de scris. În sfîrşit, Loşatnikov se plictisi să se mai laude şi-i spuse :

— Uite ce-i, cugetătorule, să terminăm odată. Întreb pentru ultima dată : blăniţ *bar* ?

— Djok ! răspunse Jandarbekov şi plecă.

Loşatnikov simţi că ceva nu-i în regulă.

Seara, sosi de la centrul raional preşedintele colhozului. Îi invită pe artişti la el. După un suculent beşbarmak, preparat din miel tînăr, tăiat chiar acolo în spatele iurtei, s-a adus în piale [1] surpa [2]. Sorbind fiertura tare ca coniacul, Loşatnikov întrebă :

— E bun cioban acest Jandarbekov ?

— Bun al naibii, răspunse preşedintele. L-aş fi primit în colhoz.

— Dar ce, nu-i colhoznic ?

— E cioban... prin cumul, zîmbi preşedintele.

— Dar unde lucrează, la raion ?

— Ia-o mai sus !

[1] Vase de servit ciorba din care se soarbe, fără lingură.

[2] Un fel de ciorbă de miel.

— La regiune ?

— Şi mai sus. Citeşti foiletoane ? El le scrie ! La *Soţialistik Kazahstan*. Înţelegi ?

Piala începu să tremure în mîna curajoasă a cupletistului. Împroşcînd surpaua, puse jos piala. Fără să spună o vorbă, Loşatnikov ieşi din iurtă.

Peste munţi se lăsase noaptea. O lună plină trecea prin dreptul unui vîrf ascuţit, încătuşat într-o armură de gheaţă. Lîngă iurtele împrăştiate pe tot platoul stăteau culcate turmele. Behăind, oile se pregăteau de somn. Dulăii de pază, mari, vicleni, cu capetele masive, aşezate pe labe, se prefăceau că moţăie. Aerul plin de minunata prospeţime a zăpezilor din apropiere, de mirosurile atît de felurite ale vegetaţiei alpine şi ale brazilor seculari ce se înălţau drept ca un perete, puţin mai sus de platou, n-au reuşit să-l învioreze pe Loşatnikov.

„Biped idiot ! se ocărî el. Cretin din basme ! Cine te-a tras de limbă ? !"

Răzbătu pînă la el un zgomot sec, sacadat. Parcă ar ţîrîi, ascuns în iarbă, un uriaş greier de metal. Loşatnikov asculta alarmat. Nu mai încăpea nici o îndoială : ţăcănitul venea din iurta lui Jandarbekov. Loşatnikov privi înăuntru. Foiletonistul şedea cu picioarele sub el pe o bucată de pîslă albă. Înaintea sa, pe valiză, se afla o maşină de scris portativă, marca *Moskva*. Jandarbekov bătea repede, dictîndu-şi în şoaptă :

— Foileton ? întrebă cu glas plictisit Loşatnikov.

— Întocmai, spuse Jandarbekov.

— Despre mine ?

— Despre un cumulard.

— Pare-se că şi dumneata eşti un cumulard.

Jandarbekov dădu din cap şi lovi cu sete claviatura.

— Lumea e plină de cumularzi, remarcă cu melancolie Loşatnikov. Nimeni nu se mulţumeşte cu o singură profesie.

— Şi ce te mai interesează ? întrebă cam brutal foiletonistul.

— Cum se va intitula ?

— Titlul nu o să te supere. Găsim ceva potrivit.

— Şi n-o să-ţi tremure mîna ? Sînt doar un slujitor al artei !

— Nu-mi va tremura ! îl încredinţă Jandarbekov.

În zori, Loşatnikov părăsi jaileaua.

Curînd după aceea apăru foiletonul lui Jandarbekov. Cupletistul se împotmoli. O jumătate de an nu mai ferici publicul cu numerele sale. Începu să creadă că viaţa artistică nu i-a reuşit.

Pe neobservate a venit iarna cu agitaţia din zilele de vacanţă. Ca întotdeauna, în sferele înalte ale estradei, a început panica. Se constată că nu sînt destui Moşi-Gerilă. Această istorie se repeta în fiecare an. Pomul de iarnă se organiza în atîtea locuri, încît s-au dovedit a fi mai mulţi decît numărul de bătrîni prevăzuţi. Despre această înspăimîntătoare disproporţie se vorbea foarte mult. Se adoptau nenumărate rezoluţii, se emiteau ordine pe zeci de pagini, moşii însă tot nu ajungeau.

Cu Fetele-de-Zăpadă era mai simplu. Secţia pentru copii a estradei era completată de femei mai în vîrstă în travesti, care treceau uşor drept Fete-de-Zăpadă. Numărul de Babe-Cloanţe asigura de asemenea planul. Dar cu bărboşii din poveste treburile se complicau.

Cînd începu obişnuita panică, lui Loşatnikov i se propuse să devină Moş-Gerilă. Primi fără să mai stea pe gînduri. I s-a înmînat o uniformă de paradă : un armiac din brocart, cizme turceşti cu vîrfuri îndoite, un brîu cu mărgele, o căciulă boierească şi o barbă de o jumătate de metru.

Fără eforturi, Loşatnikov învăţă pe de rost cuvîntul de bun-venit, cîteva numere pentru copii şi cîteva ghicitori. Îşi însuşi cu uşurinţă ritualul de sărbători. Loşatnikov se dovedi a fi unul dintre cei mai mobili Moşi-Gerilă. Reuşea să se producă zilnic pe opt estrade. Taxiul îl aştepta în stradă. Contorul mereu în funcţiune al taxiului îi înflăcăra temperamentul artistic. Năvălind în sală, trîntea salutul vorbind repede cu voce răguşită. După aceea, în acelaşi tempo, zvîrlea cîteva numere, ghicitori, şarade, apoi, urîndu-le tuturor

să aibă numai 10 la învăţătură, părăsea în trap sala. Sărind cîte trei trepte deodată, cu o grabă ce nu-i făcea cinste unui Moş-Gerilă, Loşatnikov alerga spre taxi. Şoferul, cunoscînd bine ruta, fără să scoată vreo vorbă băga maşina în viteză.

La şedinţele operative ale secţiei orăşeneşti a estradei, Loşatnikov era dat drept exemplu de Moş-Gerilă fruntaş, care luptă şi suferă pentru îndeplinirea planului.

— Învăţaţi de la el să economisiţi timpul, spunea Govoruhin. El prînzeşte şi cinează fără ca să-şi scoată măcar obişnuita barbă fabuloasă.

În toiul campaniei pomului de iarnă, cupletistul se simţi obosit peste măsură. De vreo două ori se poticni la textul salutului şi se încurcă la ghicitori. Supraaglomerarea îşi spunea cuvîntul. Pentru a nu cădea din picioare, încercă să se întremeze cu coniac. În ultima zi de vacanţă Moş-Gerilă îşi supraestimă forţele şi subestimă calitatea produselor trustului *Ararat*, sorbind ceva mai mult alcool. Loşatnikov intră alergînd în scenă, vesel, plin de viaţă, cu barba într-o parte.

— Salut, copii ! strigă el.

— Bună ziua, Moş-Gerilă ! răsună glasul colectiv şi prietenos din sală.

— Cum mai merge cu tinereţea ? continuă el degajat. Vă rog să mă iertaţi, am cam întîrziat. M-a reţinut, înţelegeţi, bătrîna intrigantă, Baba-Cloanţa şi cu păcătosul de Lup-Cenuşiu. A trebuit să-i ard peste labe !

— Ce tot îndrugi acolo ? şopti plină de indignare Fata-de-Zăpadă, o femeie de vreo cincizeci de ani care se pretindea încă tînără şi era îmbrăcată într-un sarafan scurt, cu o căciuliţă albă pufoasă, de sub care apărea o coadă falsă, cu diametrul unui odgon de corabie.

— Tacă-ţi gura ! se oţărî Loşatnikov.

— Eşti beat ! se îngrozi Fata-de-Zăpadă.

— Termină cu tocatul, bătrîno ! i-o reteză Loşatnikov. Du-te de-ţi dădăceşte nepoţii !

Zîna pomului de iarnă se smuci de lîngă partenerul său.

— Uitaţi ce este, copii, continuă Moş-Gerilă, în sîngele căruia începură să joace cu toată puterea stelele

coniacului *Ararat*. Ghici-ghicitoarea mea: Deasupra-i coşuleţ, dedesubt cartof, într-o parte-i strachină!

Sala se agită.

— Nu ştiţi? Nici eu nu ştiu! declară senin Loşatnikov. Iar acum să rezolvăm o mică problemă!

Loşatnikov îşi scormoni memoria. Dar ca un făcut nu-şi aminti nici o problemă.

— Hai, mam-mare, scapă-mă, îi şopti el Fetei-de-Zăpadă. De ce taci?!

Fata-de-Zăpadă părăsi scena cu lacrimi în ochi.

— Nu-i nimic, ne-om descurca! hotărî Moş-Gerilă. Face pe fetiţa de la grădiniţă... Vă voi da o problemă din viaţă. Iată, eu, Moş-Gerilă primesc pentru fiecare apariţie cincizeci de ruble. Cît voi primi eu pe zi pentru opt reprezentaţii?

Din sală se auzi limpede rumoarea — rod al indignării nemăsurate a părinţilor.

Se trase cortina. Se stîrni un mare scandal. Loşatnikov nimeri din nou în coloanele ziarelor. I s-a interzis să mai apară pe estrade.

Blamatul Moş-Gerilă o duse toată iarna fără griji, cu banii cîştigaţi în timpul activităţii sale din vacanţă.

Primăvara, prietenii îi găsiră un loc de administrator al unei trupe de circ. Iar după un an păcatele sale se uitară cu desăvîrşire şi fu încadrat din nou la estrada orăşenească.

De data aceasta deveni conducătorul colectivului în care lucra bătrînul iluzionist Soldi — fiul lui Soldi.

CAPITOLUL XX

Seducătorul viclean. Blana de nylon pusă pe balanţă. Planctonul cosmic. Femeia din altă galaxie. *Soldi pleacă în noapte.*

Cu Viktorina Arkadievna, Inokenti Loşatnikov nu era la prima lui pasiune. De cîteva ori sentimente puternice l-au adus în faţa ofiţerului Stării Civile. Cu toate acestea, susţinea cu fermitate că se aseamănă cu Napoleon, cel puţin în ceea ce priveşte femeile, că fe-

meile nu vor putea juca niciodată un rol hotărîtor în viaţa lui.

De Viktorina Arkadievna se îndrăgosti pe neaşteptate. Se simţi deodată atras de această femeie tînără, liniştită şi plăcută la vorbă şi înfăţişare. Cu ardoarea ce-l caracteriza, Loşatnikov se aruncă în această nouă aventură amoroasă. Soţia bătrînului iluzionist i se opuse cu o dîrzenie supraomenească. Loşatnikov nu se dădu bătut. Profita de orice moment prielnic pentru a da un atac frontal.

— Ce-ai găsit la Soldi ? o întreba Loşatnikov cu o nuanţă tragică în glas. Eşti tînără, fermecătoare, o femeie plină de talent lăuntric. Ce ai comun cu acest Matusalem al estradei ?

— Nu-ţi permit să vorbeşti astfel ! Îl iubesc !

— Menirea dumitale e să-i iubeşti pe boşorogi ?

— Îl ador ! repeta cu încăpăţînare asistenta.

— M-ai şi convins, rîdea obraznic Loşatnikov. Ce iubeşti ? Scamatoriile lui ? Reumatismul lui ? Sciatica lui ? Tusea expectorantă pe care şi-o manifestă în fiecare dimineaţă ?

— Cum nu-ţi este ruşine ? Încetează imediat sau plec.

— Nu, explică-mi totul cum se cuvine, exact : eşti îndrăgostită de silueta lui zveltă ? De capul lui frumos de broască ţestoasă ?

— E un om bun, se apăra Viktorina Arkadievna. Are un suflet bun.

— Şi eu am suflet bun... Poate îţi place să-i speli seara dantura falsă şi să-i fierbi ceaiul diuretic din buruieni ? continua, fără milă, Loşatnikov. Dacă-i aşa, atunci eşti o femeie cu ciudăţenii.

— Nu eşti bun ! Eşti rău, brutal ! răspunse Viktorina Arkadievna, gîndindu-se că în unele privinţe Loşatnikov avea dreptate.

Ponegrirea totală a calităţilor de bărbat ale lui Soldi n-a dus la rezultatul scontat. Elocinţa barbară a lui Loşatnikov nu a putut înfrînge rezistenţa Viktorinei Arkadievna.

Se impunea o altă metodă. Cupletistul se hotărî să-l desfiinţeze pe Soldi ca artist.

— Şi la ce-ţi trebuie acest bătrîn iluzionist ? o întreba Loşatnikov. Va ucide în dumneata pe adevărata artistă !

— M-a învăţat multe !

— Ce poţi învăţa în prăvălioara de antichităţi de estradă ? Să porţi pe cap pene de struţ ? Să vinzi cufăraşul cu fund dublu ? Să întinzi urechea din care el, cică ar scoate o sută de metri de panglică de hîrtie ? Ţine minte cuvintele mele : „Soldi îţi va omorî talentul !“

— Nu pot să fiu atît de nerecunoscătoare ! spunea istovită Viktorina Arkadievna.

— Oare nu i-ai dăruit destul ? I-ai plătit cu tinereţea dumitale. Este un preţ mult prea mare. Lasă-l ! Mai devreme sau mai tîrziu asta tot trebuie să se întîmple ! Zilele lui Soldi la estradă sînt numărate.

— Nu-i adevărat ! Publicul îl iubeşte !

— Dar dumneata ai citit articolul : *Problemele estradei şi sfîrşitul iluzionismului ?* În acest articol stă scris negru pe alb că vechile trucuri iluzioniste trebuie aruncate la lada de gunoi a artei. Foarte curînd Soldi al dumitale va trebui să-şi vîndă briliantul de sticlă şi turbanul. Ăsta va fi sfîrşitul. E prea bătrîn ca să-şi mai poată începe din nou viaţa pe scenă. Va fi pensionat. Din cînd în cînd va fi invitat la seratele absolvenţilor şcolii de estradă. Bunicul scamatoriei de salon îşi va depăna amintirile. Dar dumneata ? Ce vei face atunci ? Vei sta serile la căpătîiul lui şi-i vei aplica sinapisme la ceafă ?

— Şi ce să fac ? izbucni Viktorina Arkadievna.

— Să lucrezi ! Să trăieşti în artă ! Ai încredere în mine. Voi crea un număr pentru dumneata. Şi văd afişul :

MINUNEA DRESAJULUI !
ZECE FOTBALIŞTI PATRUPEZI.
MECIUL FINAL IN MANEJ !

Am în vedere zece cîini buldogi. Pe ei îi cuprinde furia cînd văd o minge de fotbal. Asta va sta la baza numărului dumitale. Pe estradă nişte porţi de fotbal.

Ieşi în şort cu un tricou stilizat, cu fluierul în gură. Zece buldogi în chiloţi şi maieuri trag de zgardă. Un fluierat ! Dumneata arunci mingea şi dai drumul cîinilor. Încăierare la poartă ! Publicul, din care nouăzeci şi nouă la sută suporteri, geme la combinaţiile reuşite. Succesul este asigurat !

— Mă tem de cîini, spuse Viktorina Arkadievna, lăsînd ochii în jos, semn că a înţeles că într-adevăr zilele lui Soldi sînt numărate.

— Atunci, la naiba cu cîinii ! exclamă Loşatnikov cu o însufleţire neobişnuită. Creăm un alt număr ! Atracţie supercontemporană ! *Femeia din cosmos !* Estrada e cufundată în întuneric. Un răpăit de tobă alarmant. Razele reflectoarelor prind în centrul lor proiectilul cosmic. Iată-l, coboară. Se deschide o uşiţă. Şi... ieşi dumneata, femeia dintr-o altă galaxie. Porţi un tricou din solzi şi un costum de cosmonaut. Muzică din alte lumi. Interpretezi începutul unui *Dans marţian*. Apoi, scoţi costumul şi începi să faci scamatorii !

— Sînt de acord ! şopti Viktorina Arkadievna, strivită de măreţia ideii.

Viktorina Arkadievna se apucă să-l pregătească din timp pe bătrînul Soldi. Iluzionistul începu să se frămînte. Vagi presupuneri îi chinuiau sufletul. Ca şi în trecut, îşi diviniza soţia.

La Moscova, unde brigada sosise pentru reorganizarea pe linie de estradă, bătrînul dublă grija pentru soţia-asistentă. O duioşie neexprimată îi strîngea inima atinsă de scleroză. Se gîndea : „Sărmana fetiţă, are atît de puţine bucurii ! Nu mă îngrijesc de ea. În tot timpul convieţuirii noastre nu i-am făcut un cadou ca lumea."

Cînd bătrînul se simţi pe deplin copt pentru hotărîri eroice şi fapte necugetate se duse la Consignaţie.

— Maestro, spuse Venea-Muzicantul, nu vă prea arătaţi pe la noi. V-aţi întors dintr-un turneu în Occident ?

— Din Răsărit ! răspunse monosilabic Soldi şi adăugă : Am nevoie de un cadou pentru o doamnă.

— Dacă nu vă veţi zgîrci, atunci veţi obţine o blană minunată, interveni Matilda Semeonovna.

— Sînt prea bătrîn ca să mă zgîrcesc pentru o soţie tînără, răspunse cu tristă şi amară ironie iluzionistul.

Dădu banii cu bărbăţie. Triumfînd, aduse acasă minunea de nylon. Viktorina Arkadievna îi mulţumi reţinut soţului. Blana îşi făcea apariţia mult prea tîrziu. Ea îngreuna doar ruptura. Viktorina Arkadievna ardea de nerăbdare să-l părăsească pe bătrîn. Nu vedea decît *Femeia dintr-o altă galaxie*. Şi lui Loşatnikov îi plăcea din ce în ce mai mult ideea lansată în clipa de elan amoros. „Ar putea să iasă un număr grandios, gîndea el. Cosmosul este o afacere !"

De altfel, aşa gîndea nu numai Loşatnikov. Cîrpacii tuturor armelor literare, scheunînd de nerăbdare, se lansau în urma rachetelor în spaţiul interplanetar. În cosmos îşi descoperiseră o hrană consistentă. Planctonul cosmic. Cu lăcomie s-au aruncat asupra lui.

Datorită eforturilor literare, nemărginitul spaţiu al Universului s-a îngustat pînă la dimensiunile unei mici alei de promenadă dintr-un parc periferic. Măreaţa problemă a cuceririi cosmosului a fost redusă la scara obişnuitelor fleacuri amoroase. Despre asta s-au scris

povestiri, monologuri de estradă, se compuneau cîntece, versuri şi cuplete. Luna, oftînd, îi aştepta pe cavalerii cosmici. Marte s-a îndrăgostit de Venus. Pămîntul e gelos pe Lună. Racheta cosmică cochetează cu asteroidul.

Nici caricaturiştii nu au rămas în urma poeţilor şi prozatorilor estradei. Pătrunderea geniului uman în cosmos era privită din punctul de vedere al unui obişnuit pasager de autobuz. Teme erau cîte vrei ! Trenul cosmic întîrzie. În nava cosmică nu i s-a cedat locul unei bătrîne. Taxatorul unui expres intergalacteic nu a dat restul.

Cupletiştii lansau în necunoscut săgeţile de foc ale satirei lor. În constelaţia Orionului pasagerul nu-şi poate cumpăra cvas. Pe Vărsător... locuiesc birocraţi. În constelaţia Racului nu se servesc la bere raci, iar în cea a Gemenilor nu-ţi poţi da copiii la grădiniţă.

Loşatnikov tare ar fi vrut să se prindă în hora cîrpacilor cu *Femeia dintr-o altă Galaxie.*

Viktorina Arkadievna precipită evenimentele. A avut loc în sfîrşit o explicaţie apăsătoare cu bătrînul iluzionist. Ea a plecat de la Soldi, lăsîndu-i verigheta, fotografia şi blana de nylon. Conştiinţa nobleţei gestului său i-a permis să suporte uşor despărţirea.

Bătrînul a fost copleşit de durere. Abia se mai mişca sub ruinele căminului familiar. Cîteva zile nici nu şi-a părăsit camera. Nu se bărbierea, se hrănea cu biscuiţi şi plîngea în fiecare noapte.

La lumina zilei l-a scos administratorul. L-a dus la un spectacol. Bătrînul reuşea cu greu să-şi demonstreze scamatoriile. Îi cădeau pe jos obiectele fermecate, se încurca ; băgase o raţă vie în alt sertar decît acela în care trebuia şi mult timp nu o putu găsi. Mîinile îi tremurau. Mişca din buze, continuînd pe scenă dialogul cu sine însuşi, început încă în cameră.

Comperul spectacolului povestea după aceea :

— Cu bătrînul Soldi e de rău... Trebuie dat la fiare vechi !

În turneul următor pe Soldi nu l-au mai inclus... I s-a sugerat că a sosit timpul să se gîndească mai serios

la pensie. Bătrînul iluzionist şi-a ascultat condamnarea cu un calm neobişnuit. Nu s-a împotrivit. A plecat fără să arunce vreun cuvînt, parcă nici n-ar fi fost vorba despre el.

Pe drum a cumpărat trei rotogoale de salam afumat, un sfert de ceai, pîine şi biscuiţi. S-a încuiat pentru multă vreme în camera sa. Zile întregi a stat întins pe sofa, slab, cu părul crescut ca o perie căruntă şi aspră — asemenea lui Don Quijotte pe patul de suferinţă. Mişca din buze, pronunţînd încetişor acelaşi monolog :

— Ce să facă ea la mine ? ! N-are ce. Sînt bătrîn. Un cuc bătrîn. Ea e tînără. Ce să caute la mine ? ! Vrea să trăiască. N-are ce să facă la mine ! Cadouri nu-i cumpăram. Ce să facă la mine... Şi aşa mai departe, fără sfîrşit, pînă la epuizare.

După o săptămînă se ridică din pat. Din pricina biscuiţilor şi a salamului afumat, iluzionistul fu apucat de o colită groaznică. În silă bătrînul se duse la farmacie.

Era o zi însorită. Vara pusese stăpînire pe oraş. Scuarul era năpădit de un frunziş des care foşnea, înfloreau brumărelele, gladiolele îşi întindeau frunzele verzi şi bogaţii trandafiri de Krasnodar emanau nişte arome ireal de plăcute. Pe *Pension-street* [1], cum a fost denumită în glumă aleea principală a parcului, bătrînii jucau dame, punîndu-şi cutiile pe valijoarele aduse de acasă, valijoare asemănătoare cu cele purtate de balerine. Tinerele mame se topeau de admiraţie lîngă cărucioarele aerodinamice. Copiii se jucau de-a astronauţii. Pe străzi, în mari şuvoaie, se plimba mulţimea pestriţă şi gălăgioasă a zilelor de vară.

Moscova semăna cu o corabie uriaşă ce şi-a arborat fanioanele de sărbătoare.

Bătrînul se opri în parc. Soarele îl învălui în îmbrăţişarea sa. Simţi că vrea din nou să trăiască. Fără

[1] Strada pensionarilor.

să mai intre la farmacie se întoarse acasă. Îşi rase barba, neglijată o săptămînă, îşi puse papionul, o haină gri ajustată pe talie şi porni spre direcţia orăşenească a estradei.

CAPITOLUL XXI

Bastionul estradei. Direcţia spre Timofeevka. Noua asistentă.

Conducerea centrală a teatrului de estradă îşi avea sediul într-o casă veche care a aparţinut cîndva unor negustori, cu pereţi solizi din trei rînduri de cărămizi. Pesemne că după asemenea pereţi e bine să stai în stare de asediu, aşteptînd clipa cînd caii de cavalerie ai inamicului vor începe să crape de foame.

Camerele erau mici, cu ferestre ca nişte metereze. Prin uşile înguste de-abia putea să se strecoare într-o parte un singur om. În coridoarele întunecoase mirosea a vremuri tulburi. În asemenea coridoare nu-ţi venea să te întîlneşti nici măcar cu protagonistele estradei. Îţi venea să faci temenele, să ţeşi comploturi sau să aştepţi, ţinîndu-ţi răsuflarea, într-o nişă cu un pumnal de un metru în mînă. Pe pereţii luminaţi cu zgîrcenie atîrnau tăbliţe :

Camera pentru discuţii
Nu intraţi cu galoşi.
Secţia de încheiere a contractelor pentru spectacolele extraordinare.

Pe tabla de anunţuri era prinsă o hîrtie scrisă de mînă :

La matineul pentru copii se caută :
Iepure care să ştie să cînte cuplete.
Lup cu blană de oaie proprie.

Bătrînul Soldi îşi făcu stagiul în coridorul întunecat, citi numărul festiv al gazetei de perete şi ieşi în stradă.

În jur erau mulţi cunoscuţi. Bătrînul schimbă cu ei cîteva fraze, fără importanţă.

— Cum e cu călătoria, Soldi ? îl strigă un tînăr într-o haină cafenie, fără revere, cu două şliţuri obraznice în părţi. Există posibilitatea să se facă un turneu pe blat. Itinerar nou-nouţ. Un măr încă nemuşcat !

— Nu plec ca un sălbatic ! răspunse Soldi cu răceală.

— De ce atîta principialitate ? ! spuse tînărul. Noi nu sîntem sălbatici. Sîntem de la A.O.O.

— Ce înseamnă A.O.O. ?

— Asociaţia orăşenească a orbilor. Reprezentăm oraşul Malaia Vişera. E o muncă cinstită.

— Lucraţi pe sub mînă pentru orbi, se îndoi Soldi.

— Ferească sfîntul ! Totu-i legal. Cîştigul net al brigăzii noastre va fi folosit pentru culturalizarea maselor. Pentru orbi se vor face abonamente la cărţi şi la revista *Viaţa celor care văd.*

Tinerelul cu haină cafenie scoase o hîrtie cu antet şi cu ştampile. O flutură pe sub nasul bătrînului. Soldi, ca toţi scamatorii, era foarte credul.

— Vezi, nu mă păcăli, Iliuşa ! spuse el. Eu ţin la numele meu.

— Credeţi că eu nu ? ! Tuturor le trebuie un nume nepătat !

Tînărul scoase un carneţel soios, a cărui copertă atîrna ferfeniţă.

— Cum ordonaţi să fiţi trecut pe afiş ? Să amintim şi de yogi hinduşi ! Aveţi turban ? Cu turban puteţi trece drept fiul zeului Vişnu.

— Nu-mi place asta, spuse iluzionistul.

— Cît sînteţi de scrupulos ! Bine. Atunci ce spuneţi despre nişte experienţe psihologice ?

Bătrînul clătină din cap.

— Nu vă temeţi. Într-un fund de ţară cum e Timofeevka poţi face şi ocultism. Deveniţi medium şi chemaţi spiritul lui Napoleon, al contelui de Monte-Cristo şi al tătucului Mahno, presa nu vă va atinge nici măcar cu un deget. Nu ajunge pînă acolo...

— Lasă glumele. Nu voi chema spiritele !

— Bine, tac. Sînteţi un om cinstit pînă la indecenţă, Soldi !

— Da, Iliuşa, sînt cinstit !

— Atunci punem pe afiş ceva ştiinţific. Ce părere aveţi despre biocurenţi ? Acuma sînt foarte la modă. Dumneata captezi biocurenţii pe care îi emană din creierii lor spectatorii, aflaţi în primul rînd. Le ghiciţi gîndurile.

— Aranjament ? întrebă Soldi cu dezaprobare.

— Ei, aranjăm, pentru mai multă siguranţă, cu vreo doi omuleţi !

— Cu aranjamente nu lucrez !

— Nu aş fi crezut niciodată că sînteţi un om atît de dificil, spuse cu amărăciune Iliuşa. Ce să scriu ?

— Scrieţi pe afiş adevărul : *Scamatoriile lui Soldi !*

— Insipid ! Dar ce să-i faci ! Sînteţi un mare original, Soldi. Vă includ în program. Plecarea peste o săptămînă.

— N-am asistentă, mărturisi bătrînul.

— Măruntă problemă ! ridică din umeri Iliuşa şi strigă : Albina !

Din mulţime se strecură o jună slabă, cu nişte buze groase şi cu cercei atît de mari, încît puteau s-o invidieze cele mai cochete femei din Mozambic.

— Albina, n-ai putea să-i fii asistenta prietenului meu, Soldi, maestru emerit al ştiinţelor magice şi al altor asemenea ştiinţe ?

— Cum să înţeleg asta ? Să-l asist toată viaţa sau numai într-o singură deplasare ?

Bătrînul privi la tînăra fîţîită şi se grăbi să spună :

— Iliuşa, am glumit. Am asistentă !

— Pentru glumele proaste se plesneşte peste bot. Dar mă abţin. Sînt bună la suflet, spuse fata, şi, clătinîndu-şi cerceii, se pierdu în mulţime.

— Ce nu v-a plăcut la copiliţa asta ? întrebă Iliuşa.

— E prea cultă pentru mine, îl lămuri Soldi.

Soldi îşi căută o săptămînă întreagă o asistentă. Toate candidatele nici pe departe măcar nu sufereau comparaţie cu Viktorina Arkadievna.

Într-o zi, stînd în parc, Soldi aţipi pe bancă, trăgîndu-şi între umeri capul de broască ţestoasă. L-a trezit o femeie ce s-a aşezat alături. Soldi s-a frecat la ochi. A văzut-o pe Inga Fedorovna. Frumoasa avocată slă-

bise mult. Cearcăne vinete îi înconjurau ochii. Era îmbrăcată modest.

Iluzionistul, cu o galanterie de modă veche, s-a ridicat de pe locul său şi şi-a scos pălăria. S-a scuzat pentru că adormise. Au intrat în vorbă.

Ingăi Fedorovna îi făcu o impresie plăcută acest bătrîn politicos. Fără să bage de seamă îi prinse amiaza. Se simţeau bine unul cu celălalt.

Au prînzit împreună la un lactobar. Au mîncat cîte o porţie de caşă de hrişcă special preparată şi cîte o aripă de pui rasol. În timp ce-şi beau cocteilul de lapte, specialitatea barului, Inga Fedorovna i-a povestit despre situaţia ei grea. Bătrînul şi-a deschis şi el inima. I-a povestit pe larg viaţa sa.

În ziua următoare s-au întîlnit pe aceeaşi bancă a *Pension-street*-ului. Iar după alte două zile noua asistentă a iluzionistului Soldi se afla în compartimentul de clasa a doua a trenului accelerat. În plasa de bagaje stătea cufărul mare al bătrînului, cu aparatura fermecată. În geamantanul încăpător se aflau costumele, turbanul şi blana de nylon, unica amintire materială rămasă de la Viktorina Arkadievna.

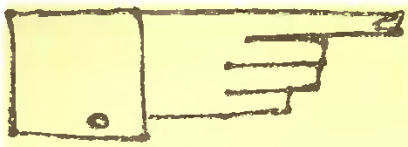

CONTINUAREA POVESTIRII DESPRE RENUMITUL CRESCĂTOR DE PORCI, AFANASI KORJ, ŞI ÎNCEPUTUL POVESTIRII DESPRE HANS HOLMAN ŞI FEDEA AKUNDIN

CAPITOLUL XXII

Poşta — barometrul sensibil al gloriei. Victima radiocivilizaţiei.

Spune-mi cîte scrisori primeşti, şi-ţi voi spune cine eşti. Numărul scrisorilor primite este proporţional cu popularitatea. Aşa susţin unii lucrători de la telecomunicaţii. Noi nu sîntem înclinaţi să considerăm asemenea afirmaţii drept literă de lege. Doar pe această temă nu există nici o lucrare ştiinţifică mai serioasă şi nici o disertaţie. Totuşi, exemplul lui Korj confirmă într-o oarecare măsură punctul de vedere al poştaşilor. Din momentul în care echipa sa mecanizată a hrănit într-un an 13 mii de porci, obţinînd mai mult de şapte mii de chintale la sporul în greutate, telegramele, scrisorile, recomandatele curgeau în casa modestă a lui Korj. Poştaşii cădeau din picioare. Nu prideau să-şi golească genţile. Şeful secţiei poştale raionale a cerut două posturi suplimentare în schemă.

Crescătorul de porci din Timofeevka a simţit deodată că este peste măsură de necesar multor oameni. Pînă noaptea tîrziu el răspundea celor care-i scriau. Purta cu curaj povara gloriei.

Soţia sa, Katerina Trofimovna, a început să urască poşta din momentul cînd dintr-un plic, în aparenţă inofensiv, a căzut fotografia unei tinere necunoscute, cu breton obraznic şi cu gene false, răsucite în sus. Tînăra îi propunea lui Korj să corespondeze cu ea. În eventuali-

tatea unei potriviri spirituale, dădea ea să se înţeleagă, legătura lor poştală ar putea avea urmări nebănuite.

Mai spunea, printre altele, că e foarte singură, că are douăzeci şi şapte de ani şi că poate deveni o tovarăşă demnă a oricărui om renumit, dacă acesta nu s-a înfumurat.

Katerina Trofimovna făcea parte din acele femei despre care în Ucraina se spune că ele poartă o măciucă gata pregătită. Afanasi Korj se temea de ea, deşi în aparenţă era o femeie timidă. El se pierdea în faţa Katerinei Trofimovna, cînd venea vorba despre asemenea categorii etice delicate şi sentimente puternice cum sînt iubirea, credinţa, gelozia.

— Se lipesc de tine gagicele, vin ca muştele la miere, spuse încet Katerina Trofimovna, examinînd fotografia.

— Auzi, frumuseţe ! A deschis o gură de parcă ar vrea să înghită slănină ! îşi susţinu nora Gorpina Alexeevna, mama lui Korj.

Bătrîna Gorpina se distingea prin modul ei deschis de a judeca şi caracterul tăios al formulărilor.

— Păi ea nu ştie că am o soţie bună, spuse diplomatic Korj.

— Dacă nu ştii atunci nu-ţi băga nasul unde nu-ţi fierbe oala ! Dă încoace fotografia, ordonă Gorpina Alexeevna.

Fără prea multă vorbă zvîrli fotografia în foc.

Din acea zi corespondenţa lui Korj era sistematic supusă cenzurii materne. Toate fotografiile de tinere erau sortite neîntîrziat arderii, după care corespondenţa astfel purificată era înmînată emeritului crescător de porci.

Poşta din acea zi, cercetată de Gorpina Alexeevna, nu conţinea nici un fel de material ce ar fi putut să ameninţe temelia căminului familial.

Colhoznicii de lîngă Kokcetav cereau să li se trimită o listă cu raţiile de hrană.

Editura regională îi propunea să scrie o carte despre regimul porcului adult.

Casa de creaţie populară se interesa dacă nu cumva Korj cîntă la bandură, fagot sau tamburin (să se sublinieze instrumentul la care cîntă). Dacă da, atunci n-ar dori să se înscrie într-o orchestră de amatori ?

O casă de mode cerea să lase la o parte toate treburile şi să trimită neîntîrziat un referat în scris, bătut la două rînduri, despre ultimele modele de rochii de seară şi salopete pentru mulgătoare (mulgători), pentru îngrijitoare (îngrijitori) de porci.

Mai departe urmau invitaţii :

din partea unui studio cinematografic la vizionarea noii comedii cinematografice — *Ultimul fătat* ;

din partea restaurantului *Tian-Şan* — la degustarea colţunaşilor cu carne, de Asia Centrală, cunoscuţi sub denumirea de *Manta,* şi a tăiţeilor de *Dungan* ;

din partea hipodromului — la alergarea cailor de trei ani pentru Marele premiu ;

a filateliştilor, la deschiderea unei noi expoziţii de timbre ;

a medicilor helmintologi la conferinţa despre limbricii la paricopitate.

Afanasi Korj trase lîngă el un teanc de hîrtii şi vru să înceapă să scrie răspunsurile, cînd apăru în uşă Paşa Semirekov, nebunul satului.

— Pentru ce ai venit, Paşa ? întrebă cu blîndeţe Korj.

Paşa se schimbă cu delicateţe de pe un picior pe celălalt.

— Bine, să aşteptăm, spuse Korj, punînd mîna pe toc.

— Programul trei, trînti deodată Paşa.

— A, înţeleg, dădu Korj din cap.

Nebunia lui Paşa se manifesta într-un mod cam neobişnuit. Era nebun după radio. Zile întregi stătea în piaţa satului, sub vechiul difuzor prins de un stîlp şi pătat de rugină. Şedea demn pe un scăunel nevopsit şi asculta tot ce se transmitea, de la început la sfîrşit. Spre seară era complet zăpăcit şi începea să toarne vrute şi nevrute.

În drum spre casă, oprea pe rarii trecători şi le cerea să-i ghicească ghicitorile transmise în cadrul emisiunii *Clipa de odihnă.* De cele mai multe ori cei solicitaţi nu puteau răspunde, ceea ce îl făcea pe Paşa să plîngă. Pîngea cu lacrimi amare, dacă trecătorii nu-i puteau

răspunde nici la întrebările din cadrul altor emisiuni, ca de exemplu : în ce an a fost scris preludiul pentru orgă şi fuga în sol minor de Bach-Liszt ? Există oxigen pe Venus ? Prin ce se deosebesc raţele de Pekin de cele albe moscovite ?

În celelalte privinţe Paşa era un om pe deplin normal.

— Am o întrebare, începu din nou Paşa. Spuneţi-mi vă rog, tovarăşe Korj, motivele democratice şi sociale care răsună cu mai multă claritate şi vigoare în nuvelele Mariei Ebner-Eschenbach.

— Nu ştiu, recunoscu Korj.

— Dar ce puteţi spune despre elementul emotiv din povestirile Elizei Orzeszkowa ?

— Nu te supăra pe mine, Paşa, îl rugă crescătorul de porci, dar nici măcar nu înţeleg bine despre ce vorbeşti.

Paşa se posomorî.

— Dar ce este o lampă de radio palmată ? Nu ştiţi ? Universul are oare început şi sfîrşit ? Care este media de lapte a vacilor de rasă elveţiană ? Unde este mai bine să culegi salbie medicală ? Ce a scris Imre Emmerik Kalman, afară de *Silvia* şi *Contesa Maritza* ?

Toate emisiunile din cursul zilei se amestecau în capul nefericitului. Korj se uită cu compătimire la victima radiocivilizaţiei.

— Nu le ascultaţi ? ! Cum nu vă e ruşine ? ! îl acuză Paşa, abia ţinîndu-şi hohotele.

— Voi asculta toate emisiunile la rînd, promise Korj. Numai nu te mai agita.

— Ultima întrebare, spuse Paşa, ce a scris în ultimii doi ani Alexandr Ţfasman ?

— Am ştiut, spuse crescătorul de porci, dar acum am uitat. Iartă-mă, Paşa.

Paşa începu să plîngă cu hohote.

— Linişteşte-te, nu trebuie. Aminteşte-ţi pentru ce te-au trimis aici.

Pentru o clipă faţa nebunului căpătă o expresie normală.

— Vă cheamă la sovietul sătesc, spuse el şi, acoperindu-şi faţa cu mîinile, ieşi glonţ din cameră.

CAPITOLUL XXIII

Întîlnirea cu Hans Holman. Există oare domnul Korj? Crunta dezamăgire.

La sovietul sătesc pe Korj îl aştepta Hans Holman, corespondent special din R.F.G., un lungan, plat ca o scîndură de călcat. Parcă fusese şi el călcat o dată cu costumul.

— Dumneata eşti domnul Korj? întrebă Holman, consultîndu-şi blocnotesul.

— În persoană, confirmă crescătorul.

Holman scoase dintr-o servietă ce aducea cu un geamantan o fotografie şi începu s-o compare cu originalul.

— Da, dumneata eşti! Pare-se...

— Vă îndoiaţi?

— Aşezaţi-vă vă rog, e-e-e-e-e, cum se spune asta la dumneavoastră, într-o parte.

— De amprente nu aveţi nevoie? glumi Korj, aşezîndu-se în profil.

Holman mai compară încă o dată fotografia cu originalul şi, în sfîrşit, spuse:

— Mulţumesc. Acum văd că eşti chiar dumneata!

— Vă mulţumesc, se înclină crescătorul de porci. Începusem să am îndoieli eu însumi.

Hans Holman era un om foarte neîncrezător. Neîncrederea se transformase în manie, de cum trecuse graniţa sovietică.

I se părea că toţi, începînd cu simpaticul portar de la hotel şi terminînd cu ministrul, s-au vorbit să-l ducă. Chiar şi biftecul care i se servea la restaurant stîrnea în Holman mari îndoieli: nu cumva era făcut din materiale propagandistice necunoscute, ce înlocuiau muşchiul file?

La Moscova, la Expoziţia realizărilor economici naţionale, Holman studiase cu maximum de atenţie standul consacrat lui Korj. Îndoieli sumbre se cuibăriseră în sufletul lui. Şi el se considera întrucîtva specialist în creşterea porcilor. Tatăl său creştea porci la moşia sa şi trecea drept un proprietar model. Dar Hans nu văzuse niciodată acasă asemenea animale. Îl uimiseră mai ales

pe Holman-junior vierii, aprigi şi masivi ca nişte hipopotami. Asemenea lor erau şi scroafele şi purceii vînjoşi.

„În fotografii, toate acestea apar foarte convingătoare, îşi zise corespondentul, dar nu cumva e un truc la mijloc ? Uneltiri propagandistice ? Înşelătorii vulgare ?"

La aceste gînduri Holman începuse să scurme pămîntul cu călcîiul întocmai ca un armăsar care a amorţit stînd pe loc. Titlurile de efect ale viitoarei corespondenţe trecură cu sclipiri de neon prin creierul său : *O fermă-mit, Există oare domnul Korj ? Escrocheria bolşevicilor !*

În această zi Holman se simţea din cale-afară de agitat. Toată noaptea n-a închis ochii, zvîrcolindu-se în patul de hotel cu canelură, uriaş cît o masă de biliard. Capul înfierbîntat cocea un plan, demn de Alfred Schlieffen, autorul lucrării de strategie *Cannae*.

De două ori se ridicase din aşternut ca să tragă o duşcă din sticla cu şnaps rusesc. Minunata băutură înfierbîntă peste măsură imaginaţia corespondentului special. Dacă seara Holman-junior se gîndea să demaşte doar o singură fermă-mit, spre dimineaţă el începu să se gîndească la ceva mai grandios. Ferma de porci era doar un amănunt, un detaliu. Prin acest exemplu el va arăta metodele propagandistice folosite de bolşevici. Opinia publică mondială va afla de la el pe baza căror materiale şi exponate îşi deschid bolşevicii expoziţiile pe care apoi le trimit în lumea întreagă.

Dimineaţa, Holman luă hotărîrea definitivă. Se îmbrăcă repede, bău vreo două ceşti cu cafea, şi fără să mai numere restul de la cinci ruble, ceea ce denota o stare de agitaţie extremă, se grăbi spre aeroport. Două ore mai tîrziu se şi afla în avionul confortabil.

Dar să ne întoarcem la sovietul sătesc.

Convingîndu-se că Korj este cu adevărat Korj, şiretul Holman îl rugă să-l ducă imediat la porci. Se temea că bolşevicii, aflînd de sosirea sa, vor aduce la Timofeevka porcii cei mai buni din împrejurimi.

— Vreau să mă duc acum la toţi porcii, îşi compuse Holman propoziţia necesară nu fără ajutorul unui îndreptar de conversaţie.

— Nu v-aş sfătui s-o faceţi, zîmbi Korj.

— Nu cumva e interzis ? Este oare un secret ?

— Nu. Nu-i vorba de asta. N-aţi spus-o bine. Vreţi să vă uitaţi la porci, desigur. Am înţeles bine ?

— Nu vreau să mă uit, se înfurie Holman. Vreau să merg la toţi porcii !

— Ei, dacă aşa vreţi, atunci poftim. Nu ne opunem. Poate vreţi să vă odihniţi după drum ?

— Eu nu este obosit ! se grăbi să-l asigure corespondentul. Eu este un bărbat vînjos. Vreau să merg repede, repede !

Holman se temea să nu piardă iniţiativa, să nu scape momentul surprizei, să-i dea timp lui Korj să ia contramăsuri organizatorice.

„Curios neamţ", gîndi Korj şi spuse :

— Vreau doar să vă simţiţi mai bine. Spălaţi-vă, culcaţi-vă puţin...

— Nu trebuie să-mi fie mai bine, să-mi este mai rău, se grăbi să răspundă Holman, bucurîndu-se de perspicacitatea sa şi cutremurîndu-se la gîndul presimţirilor ce se adevereau. Lasă să-mi este rău de tot !

— Nici să cinaţi nu vreţi ?

— La naiba cină !

— Cum vreţi, să mergem !

„E interesant de ştiut, gîndea Holman, abia ţinîndu-se după paşii mari ai lui Korj, cum se va descurca acum acest *rusischer Fermer*. Ce va spune despre porci ? Unde sînt ? Sînt vînduţi ? La păscutul de vară ? Tăiaţi la abator ? Cum va explica dispariţia lor ?"

Au ajuns în tăcere la cocină. Korj a deschis uşa. Un aer cald i-a lovit în nas. Mirosea a porumb însilozat, a dezinfectant şi a carne de porc, vie încă, netăvălită prin pesmet, nefiartă, neprăjită, carne de porc fără garnitură.

Au pornit-o pe o cărare largă de beton. Holman tăcea abătut. La lumina şovăielnică a „liliacului" porcii păreau şi mai masivi decît în fotografii. Erau indecent

de mari. Indecent de graşi. Atît de reali, încît Holman simţi că i se face greaţă.

— Cocina a devenit mică, spuse Korj. Construim una nouă. Din beton armat.

Holman mergea încovoiat ca şi cum l-ar fi pocnit cineva peste şira spinării. La capătul cocinii văzu vierii. Îl recunoscu pe Iahont, care îl uimise atît la expoziţie. Cînd se apropie, Iahont se ridică cu greu de parcă ar fi vrut să-l salute pe corespondent. Patru sute de kilograme de slănină, şniţele, şunci, precum şi crenvurşti se apropiară de îngrăditură. Lui Holman i se păru că vierul îi face conspirativ cu ochiul.

Corespondentul se întoarse. Nu prea era în apele lui. „Nervii", îşi zise el. Se făcea resimţită încordarea din ultimele zile. Holman simţi nevoia să iasă la aer, să bea un şnaps. Îşi aminti că are în valiză o sticlă cu *belaia golovka*.

Ieşiră în stradă. Holman păşea mormăind ceva. Privindu-i silueta tristă, încovoiată, călcată parcă cu fierul, faţa lipsită de culoare şi ochii de un albastru-spălăcit, Korj se gîndi : „Reuşit exemplar, nimic de zis. Şi pentru ce o fi poftit la noi ?"

CAPITOLUL XXIV

Un afiş măreţ. Convorbiri ce n-au adus nici o consolare.

Holman petrecu noaptea la casa de oaspeţi. Dimineaţa următoare nu-i aduse uşurarea dorită. Se sculă tîrziu şi ieşi pe stradă. Era frig, umezeală şi urît. Holman se zgribuli. Pe lîngă el trecu o căruţă cu două pancarte de placaj pe margini. Ele anunţau :

Clubul 1 Mai
Numai două zile

Grandioasă reprezentaţie de estradă şi

circ în două părţi.

„Să facem cunoştinţă !"
Inokenti Loşatnikov
Foileton. Parodie. Repriză. Cuplet.

Nuntă la surdo-muţi.
Scenetă — pantomimică cu muzică.
„Tamerlan !“
Ursul-gigant din Himalaia sub
conducerea lui Lavruşaitis.
Voinicul-minune — Ivan Bubnov !
Podul record. Dansul greutăţilor. Un
camion de o tonă şi jumătate pe piept.
Zdrobitoarea blocurilor din beton armat.
Răsfăţaţii publicului,
Gemenii—satirici,
Jora şi Vitold Deribas !
Ah, n-avem nevoie de cucaracha ! O poveste
cu cow-boy. La ei pe avenue.
Demonstraţie şi demascarea rock-and-roll-ului
precum şi ciastuşti [1] critice :
„Două prietene voioase
O să cînte îndată ciastuşti,
Poţi în ele, numeroase
Teme locale să guşti.“

Spectacolul începe la orele 7 seara. Se pot face reţineri colective de bilete.

Holman citi afişul şi o porni pe strada străjuită de plopi. După plopii măreţi se ascundeau curatele căsuţe tip. Peisajul nu era pentru ziar. Holman înciudat închise obiectivul aparatului de fotografiat.

În piaţa din faţa sediului conducerii colhozului, stăteau camioanele elegante ale uzinei din Kutaissi, iar lîngă conovăţ se aflau cîteva motociclete şi scutere *Viatka*. Lîngă stîlp, sub difuzor, şedea Paşa Semirekov. Asculta muzica, întinzîndu-şi gîtul de cocor. Holman se pregăti repede şi aparatul fotografic ţăcăni. „Nu-i rău subiectul“, gîndi el şi compuse legenda din mers : „Ajuns în mizerie, strivit, colhoznicul sovietic nu-i în stare să-şi cumpere un radio din cauza uriaşelor impozite ce se percep pe un aparat. El este nevoit să asculte radio stînd în stradă.“

[1] Strigături populare.

Holman intră în cîteva case. Stătu mult timp de vorbă cu colhoznicii. Discuţiile nu-i aduseră bucuria profesională, localnicii părîndu-i-se nişte oameni mărginiţi la culme. Nici unul dintre ei nu visa la o iniţiativă particulară, la sistemul parlamentar cu mai multe partide, la alegerile majoritare, la filmele cu cow-boy, la societăţile pe acţiuni, la guma de mestecat şi la arta abstracţionistă. De la localnici nu se putea stoarce nici măcar un citat ca lumea.

Holman se întristă. Nu, pe drept cuvînt nu-i mergea. Se duse la cantină. Comandă o cană cu rachiu şi o porţie de şaşlîc de porc.

În faţa lui, la o măsuţă plină cu sticle goale de bere, şedea un om fălcos, plin de sănătate şi de bere. Pe masă avea o tigaie cu omletă. Holman numără maşinal: opt ouă!

Zdrahonul turnă în cana de bere votcă, apoi o diluă cu bere. Pe faţa lui apăru o expresie grozav de veselă şi dintr-o sorbitură bău conţinutul cănii. Puse apoi cu zgomot cana pe masă, bătu pe sub masă cu copita şi-şi mişcă capul cîrlionţat, cu un început de chelie, aşezat pe un gît de boxer de categorie grea.

— Uf, te dărîmă a naibii! şoptea, tăind din omletă o bucată zdravănă.

Holman urmărea oarecum palpitînd micul dejun al vecinului său. În mai puţin de o jumătate de oră Holman repetă de două ori porţia de şnaps. Ochii îi deveniră roşii de parcă ar fi fost unşi cu sînge de bivol.

— Ce caşti ochii, vierme? îl întrebă vecinul fără să ţină seama de protocol.

— Eu... nimic, se grăbi să-l asigure Holman.

— „Nimic, ni-mi-c"! Tot vin pe aici diverşi cu serviete!

— Fedea Akundin! Lasă omul în pace! strigă bufetiera.

— Zît! se înfurie Fedea, şi întorcîndu-se către Holman continuă: Însărcinat, spui? Ţi-ai burduşit servieta cu obiele şi te plimbi? Şi pentru tine să lucreze Fedea Akundin? Fedea are greabănul tare! Va trage! Iar tu vei face semne cu servieta? Aşa?

Akundin turnă din nou votcă în cană, adăugă bere şi dintr-o înghiţitură, bău amestecul ucigător. Esenţa demascatoare a tiradei lui Akundin, rostită cu limba împleticită nu ajunse pînă la Holman. Corespondentul îl întrebă cu un zîmbet amabil :

— Scuzaţi-mă, ce beţi ? Acesta este un cocteil rusesc ?

— Tu nu mă duce cu vorba ! se răsti la el Akundin, prăvălindu-se cu pieptul pe masă. Răspunde-mi cum trebuie : cît încasezi, vierme ?

— Cum trebuie să înţeleg cuvintele „încasezi" şi „vierme" ? întrebă Holman zîmbind mereu. Eu n-am învăţat niciodată asta cuvinte.

— Canalia, bestia, face pe prostul, se indignă Akundin. Ei, ce spui ! Pentru ce ai venit nas-lung ? Te pomeneşti că la Korj ?

— Da, eu este musafirul la Korj.

— Eşti un prost în cazul acesta !

De data asta Holman înţelese.

— Pentru ce-mi aduci insulta ? Pe mine nu e voie insulta ! spuse el cu demnitate.

— Ah, cum m-am speriat ! Mă duci la miliţie ? Mă pocneşti cu servieta ? Tu, rahiticule !... Şi ce-i cu Korj ? Mare brînză ! Ce vă tot aflaţi în treabă cu el ? Korj nu-i nimic. Doi bani nu face ! Şi despre el scriu la ziar, îl arată la cinema, artiştii compun cîntece : tra-la-la, tra-la-la ! Dansează !

Akundin prinse cu vîrfurile degetelor pantalonii săi bufanţi şi, izmenindu-se, făcu pe vîrfuri cîţiva paşi în jurul mesei.

— Fedea, încetează imediat ! strigă bufetiera.

— Şi ce-o să-mi faci ? La miliţian aţi renunţat singuri, iar brigada de miliţie voluntară e la lucru ! Rîse înveselit. Înţelegi, nu-i convine secţiei raionale să ţină aici un miliţian numai pentru Fedea Akundin ! Iată, asta-i situaţia... Şi cum rămîne cu Korj ? Ce fel de om este ? Mare scofală, l-a crescut pe Iahont, campionul, recordmanul. Eu însumi am avut un porc. Porcul tuturor porcilor ! Soţia îl îngrijea ! A murit !

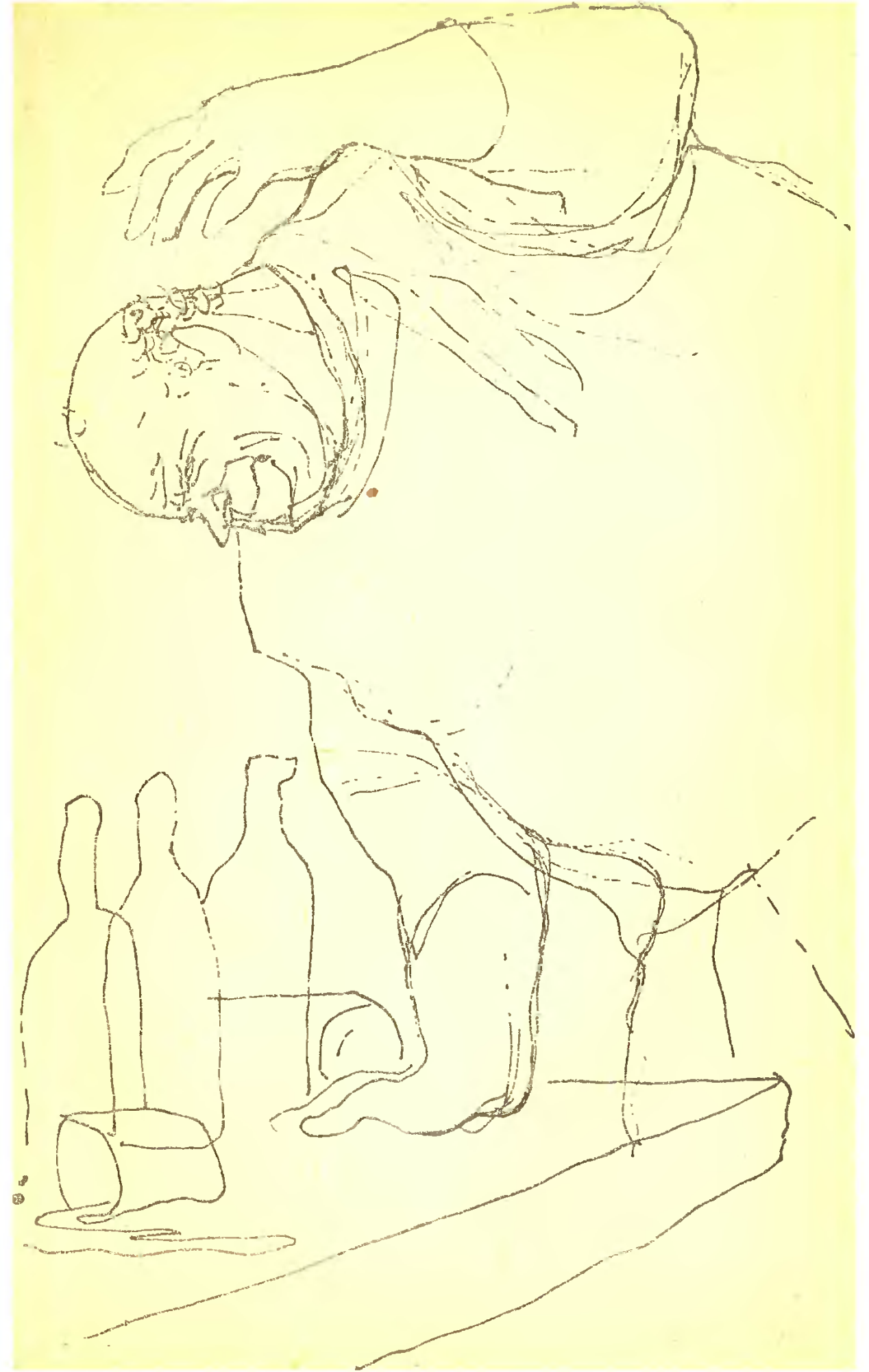

Akundin îşi duse mîna la piept şi trase de cămaşă.

— M-au nenorocit canaliile ! M-au nenorocit !

— Soţia dumitale a murit tînăr ? întrebă Holman cu falsă compătimire.

— Te interesezi ? Vrei să-ţi notezi ? Să bagi în servietă ? U-u-u-u, ce te-aş mai lua de guler ! spuse Akundin cu atîta furie încît Holman chemă scheunat :

— Chelner !

— Chel-ner, îl imită Akundin.

Cuvîntul acesta îl înveseli peste măsură.

— Chelner ! Da, ştii că-mi placi ? ! Ha-ha ! Eşti un om de treabă, iată ce-ţi zic, spuse Akundin cu lipsa de logică specifică beţivilor.

Luă o sticlă de votcă şi una de bere, puse sub braţ tigaia şi strîngînd-o pentru ca bucăţile de omletă să nu cadă pe jos, se mută la masa corespondentului.

— Eşti un om de treabă, deşi eşti ca un vierme !

Stropind în dreapta şi în stînga cu votcă şi bere, Akundin îşi compuse amestecul ucigător. Ciocnind repede, goli cana. Apoi apucă din farfuria lui Holman un beţişor cu şaşlîk, îl apăsă de sus cu furculiţa. Carnea se răspîndi pe masă. Îşi zvîrli repede bucăţile în gură ca pe nişte seminţe.

— Eşti artist. Se vede după mutră !

— Eu nu este artist, încercă să nege Holman.

— Minţi ! Eşti artist. Tu dresezi ursul. Nu mă duci tu pe mine. Spune-mi, cum stă el cu haleala ?

Fedea îşi puse coatele pe masă şi continuă cu un ton aferat :

— Să hrăneşti aşa o namilă, nu-i glumă ! Să-i tot dai ! Dar miere îi dai ? O să capete el miere de la tine ! Pe dracu ! Tu, bestia naibii, îl hrăneşti cu mortăciuni. Chinuieşti un animal din Himalaia ! Chinuieşti ursul ! Ce caşti ochii prin cameră ? Răspunde ! Nu vrei ? Ţi-ai luat-o în cap ? Toată seara mi-ai băut votca şi mă dispreţuieşti ?

Holman era foarte bătăios şi agresiv în articolele sale pe teme internaţionale, dar în viaţa de toate zilele îi plăcea să aplaneze conflictele pe cale paşnică.

— Eu plătesc pentru votca, spuse el.

— Eu îţi plătesc ! Pe Akundin nu-l cumperi ! Vezi ? duse el un pumn de hîrtii mototolite la nasul corespondentului.

Delectîndu-se de efectul produs, Akundin ar fi vrut să-şi bage banii înapoi în buzunar, dar nu reuşi şi hîrtiile căzură pe jos. Înjurînd, se lăsă în patru labe. Folosindu-se de momentul prielnic, Holman o şterse în mod ruşinos, fără să-şi mai termine de băut votca.

CAPITOLUL XXV

Biografia unui pierde-vară. Frosia, Fedea şi vierul.

Lui Holman iar nu i-a mers. Ar fi trebuit să-şi învingă frica şi să nu se salveze fugind. Akundin era unicul om cu care corespondentul ar fi fost necesar să stea de vorbă. El ar fi putut să-i fie de folos.

Fedea era obsedat de spiritul comercial. El nu-şi ascundea necazul pe care-l avea pe Puterea sovietică. Ea nu-i dădea posibilităţi să-şi desfăşoare în toată plenitudinea capacităţile şi talentele sale.

În orice ţară capitalistă Fedea ar fi fost *persona grata.* Ar fi făcut o carieră strălucită. Ar fi deschis o prăvălie, ar fi devenit patronul unui tripou, misit la bursă sau un boss sindical. Era unul din acei indivizi pe care se bizuie Măreaţa Civilizaţie a Societăţii Deschise a Lumii Libere.

În Timofeevka colhoznică însă, Fedea Akundin era ultimul dintre oameni. Consătenii nu-l numeau niciodată după tată, ci-i spuneau direct Fedea, adăugîndu-i de obicei epitete jignitoare ca „Fedea-şperţarul", „Fedea-blat", „Fedea-ardegaz" şi altele.

Demonul liberei iniţiative îl făcea pe Fedea să alerge prin toată ţara în căutare de cîştiguri uşoare şi afaceri mănoase. Obţinea cărămidă deficitară şi fier de acoperiş pentru viitorii proprietari de vile („Lasă şefule, că facem rost. Am la depozit omul meu...").

Adesea îl găseai pe la staţiunile balneare în faţa casei de bilete („Un bilet de înapoiere ? Se face. Ba-

rem în gemuleţul casei, ni se va deschide. Va trebui însă, boierule, să-i dăm ceva casierului pentru un lăptişor...").

La Moscova vindea legume şi fructe („Tovarăşe şef, eu nu-s speculant, sînt colhoznic din Timofeevka").

La Erevan vindea tuburi cinescopice, la Alma-Ata peşte alb, iar la Karaganda mandarine.

Colecta în Republica Autonomă Sovietică Socialistă Komi cherestea pentru colhozul *Viticultorul Sudului* din Crimeia („Te asigur, tovarăşe preşedinte, punem deoparte şi lătunoaie, şi lemn rotund de construcţie şi buşteni").

O vară şi-a petrecut-o pe o plută şubredă pe lacul Biserovo de lîngă Moscova, a mînuit minciogul, înfipt în vîrful unui băţ lung de aluminiu, a prins larve de ţînţari (Pfui, drăcie, s-ar părea că e o pacoste, acolo, larva de ţînţar. Şi ce bani se plătesc pentru ea! Scoteam cîte două sute cincizeci de ruble pe zi din fundul lacului).

La Timofeevka, Fedea venea din cînd în cînd. Nevastă-sa, Frosia, slabă, bolnăvicioasă, o femeie îmbătrînită înainte de vreme, rareori încerca să-şi exprime slab protestul:

— Toţi gospodarii buni stau pe acasă, lucrează în colhoz, doar pe tine te poartă diavolul prin lume.

— Zît, se înfuria Fedea, să lucrez pentru ei?! Şi-au găsit prostul...

— Dar Korj?

— Ce-i cu Korj?

— E tot prost?

— Afanasi linge tălpile conducerii, de aia trăieşte cum trăieşte!

Akundin ştia că toate acestea nu-s adevărate. În adîncul sufletului său îl invidia pe Korj.

Printre consătenii săi, Fedea căuta o popularitate ieftină. Se asemăna cu acei senatori americani care, în ajunul alegerilor, dau alegătorilor să bea gratuit wisky-ul *Calul alb* şi împart bomboane învelite în hîrtiuţe cu portretul lor.

În zilele scurtelor sale opriri în sat, Fedea îi invita pe vecini la cantină, le dădea să bea votcă în contul său şi se lăuda cu cîştigul. Dar, curios, abia se-ncepea discu-

ţia despre treburile săteşti şi se şi pronunţa numele lui Korj, pe care cum îl auzea i se făcea rău.

— La Korj al nostru iar a venit o delegaţie. Mi se pare că-s cehi.

— O nimerişi ! Poloneji ! Cehii, luna trecută au fost, în schimb de experienţă.

— „Experienţă, experienţă", se înfuria Fedea. Ce experienţă mai e şi asta ? Să dai porcului să mănînce, asta-i toată experienţa !

— Demonstrează şi tu.

— Voi demonstra.

— Cum ai să demonstrezi, dacă n-ai nici porc ?

— Îl voi avea.

— Păi, tot anu' eşti mereu pe drumuri. Cine-l va hrăni ?

— Într-un vagon cu tichete rezervate, împreună cu el, va merge şi porcul.

— Mai bine pe motocicletă. El la ghidon şi porcul în ataş.

Tovarăşii de băutură rîdeau zgomotos şi obraznic. Fedea înjura. O dată, întorcîndu-se din voiajul obişnuit, a adus un purcel.

— E de rasă ! spuse el Frosiei. Uită-te.

Purcelul era înalt, vînjos, slab ca un iepure primăvara. Era sprinten, arţăgos, într-un cuvînt, la fire semăna mai mult cu un căţel. Mînca puţin. Toată ziua umbla năuc, de colo pînă colo prin magazie. Acest lucru îl amăra pe Fedea.

— Cu o fire ca a ta n-ai să pui slănină ! Ce te tot fîţîi atîta, suflet de porc ? Dacă o ţii aşa, nu scapi de cuţit, fiu de căţea ce eşti !

Cu timpul, purcelul se linişti. Începu să mănînce bine. Dădea cu rîtul în picioarele slabe ca nişte cîrje ale Frosiei, cerînd supliment.

— Ţi-a venit mintea la cap, derbedeule ? constata mulţumit Akundin.

Acum începu să se laude în faţa celor cu care bea :

— O să vă arăt eu vouă cum trebuie crescut un vier. O să-l bage sub masă pe Iahontul lui Korj.

— Chiar aşa ?

— Nici n-o să se vadă de sub masă.

— E uşor să te lauzi, să te vedem la fapte !

— Dacă a spus Fedea Akundin, aşa va fi !

Fedea nu ezită în faţa cheltuielilor. De trei ori îi dădu să bea omului de la fabrica de bere pînă cînd acesta îi obţinu o aprobare pentru borhot. Bolnăvicioasa Frosia primi o nouă sarcină. Zilnic, aşeza pe un cărucior anemic un bac de zinc şi se îndrepta spre fabrica de bere care se afla la 3 kilometri de sat.

Drumul era greu. Roţile căruciorului — scoase de la un cărucior vechi de copil — se înfundau pînă la osie. Drumul de întoarcere, la deal, era şi mai chinuitor. Roţile patinau. Din bac curgea borhotul. Ca edecarii de pe Volga, aplecîndu-se spre pămînt, Frosia trăgea de băţul căruciorului.

Era în acel an o vară foarte călduroasă. Zăpuşeala plutea deasupra grădinilor, a drumului nisipos, deasupra cîmpului de porumb. Sub puternicele raze ale soarelui, grădinile deveniseră cenuşii şi chiar vîrfurile frunzelor de porumb, atît de avide de soare, se uscaseră, deveniseră fărîmicioase, cădeau la cea mai mică atingere.

Gîfîind, Frosia trăgea căruciorul cu hrana pentru porc. Se tîra pînă acasă scăldată toată în sudoare. Inima o durea, urechile îi ţiuiau.

Vierul bucura ochii de gospodar ai lui Akundin. Porcul începuse să prindă carne, să se umple de sînge şi grăsime.

— Porcul meu începe să prindă formă, se lăuda Akundin. Înghite la bucate ca un sac fără fund. Din cauza lui, Froska şi-a scos limba de un cot. Să fiu al naibii dacă nu voi scoate cinci sute de kilograme din el. Să ţineţi minte vorbele mele, îl întrece pe Iahont al vostru.

— Îl duci la expoziţie ?

— N-am nevoie de medalii. Îl halesc singur.

Luna august se dovedi ploioasă. Înotînd în noroi, Frosia trăgea căruciorul cu borhot. Uneori, neavînd putere să-l tragă din noroiul cleios, arunca în drum o parte din hrana porcului.

Vierul o aştepta în faţa uşii magaziei. O tresărire nervoasă trecea prin părul aspru, galben-argintiu al porcului. Cu chiu cu vai Frosia transporta bacul pînă

la troacă. Vierul se arunca cu furie asupra hranei. Îngropîndu-şi rîtul în troacă, plescăia şi scotea nişte sunete şuierătoare, de parcă în stomacul lui lucra o pompă stricată. Înecîndu-se şi împrăştiind lichidul, golea cu o viteză fulgerătoare troaca. Nu-i ajungea hrana. Cu un guiţat furios, vierul se apropia de Frosia, de parc-ar fi ştiut că nu i s-a adus toată porţia, că a fost furat.

Din cauza muncii istovitoare, boala Frosiei se accentuă. Nopţile, se trezea adeseori din cauza unei dureri surde. I se părea că un călcîi de fier îi striveşte inima, fără milă. Stătea culcată cu ochii deschişi, fiindu-i frică să respire.

În sfîrşit, nu s-a mai putut abţine.

— Fedea, vinde vierul, se rugă Frosia.

— Ce, ai înnebunit ? Abia acum e gata să ajungă în deplinătatea forţelor sale.

— M-am îmbolnăvit, nu mai am putere !

— Nu crăpi nimica, de-aia te îmbolnăveşti. Crapă mai mult, mai bea, cum fac eu, şi-ţi trec toate boalele, spuse Fedea cu convingere şi cu egoismul omului care n-a fost bolnav niciodată.

— Nu pot, Fedea, mi se opreşte în gît mîncarea.

— Bagă în tine, atunci să vezi cum intră.

— O să mă mănînce vierul, începu să plîngă Frosia.

Vierul se îngrăşa. Fedea se minuna la vederea pieptului lui cît un butoi, a spatelui lat şi drept, la vederea şuncilor bine dezvoltate, a picioarelor solide. Zile întregi vierul stătea culcat pe o parte. Ochii îi înotau în grăsime ; îi deschidea doar cînd auzea scîrţîitul căruciorului.

— Dobitoc fundamental, se entuziasma Akundin. Zgîrie-nori, nu porc.

Frosia slăbea mereu. O dată, pe drum se întîlni cu Korj, care o ajută să aducă căruciorul pînă în faţa casei.

— Ce, te-ai tocmit cal lăturaş la mine ? spuse în batjocură Akundin.

— Mai bine ţi-ai cruţa soţia, răspunse Korj.

— Văzurăţi, s-a găsit cin' s-o compătimească. Mai bine ţi-ar părea rău de crescătoarele de porci din colhoz. Ele cîţi porci hrănesc fiecare ? Sute. Iar Froska mea, unul singur. Exploatator colhoznic ce eşti !

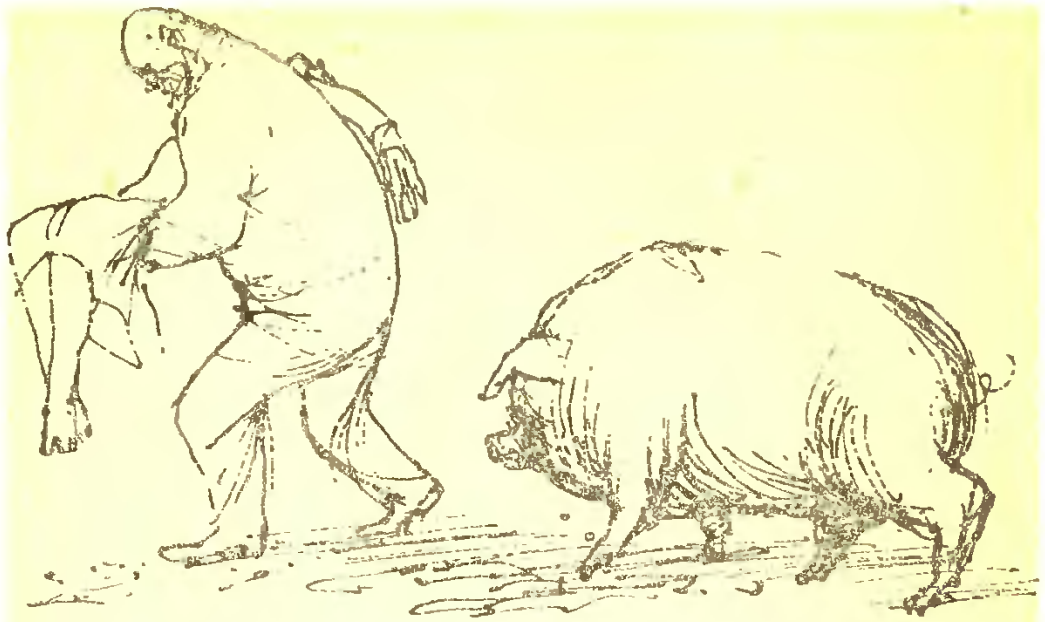

— Fetele noastre n-o pornesc să frămînte noroiul cale de cinci kilometri. La noi totu-i mecanizat, cap sec ce eşti ! Banda rulantă aduce hrana. Crescătoarele noastre de porci învaţă, şi mai merg şi la teatru !...

— Ei, o să aibă Dumnezeu grijă de mine, încheie discuţia Akundin. Du-te la brigadă şi fă agitaţie, iar noi ne-om descurca şi fără tine.

Într-o bună zi, Fedea se întoarse acasă după o lipsă de vreo lună. Casa era deschisă. Vîntul clătina uşa de la intrare.

— Froska ! strigă Akundin. Pe unde dracu umbli, pacoste ? !

Nimeni nu răspunse. Akundin intră în magazie. Văzu capul soţiei ce sta întinsă peste prag. Frosia zăcea nemişcată, pe podeaua de lut plină de borhot. Alături era trîntit bacul gol. Vierul lingea borhotul prinzînd din lăcomie şi poalele rochiei de stambă a Frosiei.

Akundin îşi ridică soţia, uşoară ca un fulg. O duse în casă. Vierul, sfornăind şi grohăind, o porni după el. Abia mişcîndu-se, mergea pe urmele lui Akundin cerîndu-i hrană.

Pe Frosia au îngropat-o după cîteva zile. Muierile se uitau cu ură la Akundin. O pomeneau de bine pe Frosia şi le părea rău că în locul ei nu-l îngroapă pe Fedea.

La praznic, Fedea supse votcă în neştire. Scînci, îl ponegri pe Korj, ameninţă că va aduce de la oraş pentru mormîntul Frosiei un postament de granit şi, din cînd în cînd, intra în fugă în magazie să se sărute cu vierul.

Dimineaţa, bău nişte zeamă de castraveţi muraţi şi o porni să-i aducă vierului de mîncare. Trebui să se înhame la cărucior, cum făcea răposata Frosia. Se întoarse înfuriat, leoarcă de transpiraţie, plin de noroi din cap pînă în picioare.

Aşa începu viaţa lui fără Frosia.

Drumurile zilnice după borhot nu-l mai inspirau pe Fedea la o întrecere cu Korj. Hotărî să se însoare, ca să treacă pe umerii noii sale alese grijile porcului lacom.

Akundin îşi opri alegerea asupra vechii sale cunoştinţe, Glaşa, fosta femeie de serviciu din casa stomatologului Badeev.

CAPITOLUL XXVI

Ultima întîlnire a stomatologului cu Venea. Glaşa, în rol de polemist.

Glaşa sosi la Timofeevka după moartea lui Badeev. Dentistul cu cabinet particular muri pe neaşteptate la postul său stomatologic. Se prăvăli lîngă bormaşina în funcţiune.

În acea zi, Isidor Andrianovici îl primi pe Venea-Muzicantul. Lucrătorul de la *Skuptorg* nu arăta bine. Se poate spune, dimpotrivă. Se trăsese la faţă, se ofilise, iar mutrişoara lui de jder exprima o nelinişte ascunsă.

La vederea lui Venea-Muzicantul, stomatologul nu încercă nici un sentiment de bucurie. Uită chiar de jurămîntul său, să se răzbune pe responsabilul magazinului, dacă acesta îi va încăpea în mîini. Nu-i mai aminti lui Venea-Muzicantul nici măcar de discuţia neplăcută avută în despărţitura de placaj în legătură cu blana de nylon. Stomatologul era el însuşi scos din circulaţie. După plecarea fiicei şi furtul frumoasei-bej, ceva se rupsese înlăuntrul dentistului cu cabinet particular. El deve-

nise posac, apatic, iar viaţa pierduse pentru el frumuseţea şi farmecul din trecut.

Venea-Muzicantul se aşeză în fotoliu şi deschise gura. Badeev văzu mulţi dinţi şi i se părură mai mulţi decît sînt în mod normal într-un maxilar obişnuit.

— De ce te plîngi ? puse întrebarea clasică Isidor Andrianovici.

— De viaţă, zîmbi cu amărăciune Venea.

— Dar în ce priveşte dinţii ?

— De nimic.

— Pentru ce ai venit atunci ? Ai vrut să-mi arăţi zîmbetul dumitale orbitor ?

— Vreau să-mi pui nişte coroane de aur.

— Pe dinţi sănătoşi ?

— Aşa mi-a venit.

— Dar cercei nu vrei să-ţi pui la ureche ? Ce, eşti nebun, ai nişte dinţi ideali ! O asemenea gură întîlneşti una la o mie.

— Plătesc bine, doctore ! spuse cu glas oficial Venea.

Stomatologul se dumiri : Venea-Muzicantul voia să-şi schimbe înfăţişarea !

Isidor Andrianovici nu se înşelă. Responsabilul magazinului hotărîse într-adevăr să-şi recompună întrucîtva înfăţişarea. Venea la rînd vopsitul părului, o uşoară operaţie plastică în scopul de a moderniza forma nasului. Întreg acest plan nu era nicidecum dictat de raţiuni estetice. „Mai bine să fiu o urîţenie în libertate, decît o frumuseţe în închisoare“ gîndea Venea. Propusa recompunere trebuia, după intenţia responsabilului magazinului, să îngreuneze ceea ce la miliţie se numeşte „identificarea persoanei după trăsăturile feţei“.

Venea abia aştepta să-şi facă operaţiile necesare şi să părăsească capitala. Deasupra capului responsabilului magazinului şi al Matildei Semeonovna atîrnau nori negri de furtună.

Şi totul începuse după o revizie inofensivă, efectuată din senin, de controlul obştesc. Venea încercase să scape cu o mită mică, însă dăduse peste o neplăcere mare.

Se pregătea o catastrofă. Acest lucru îl intuia fără greşeală Venea. Matilda Semeonovna plîngea şi, pentru orice eventualitate, transporta pe la prieteni şi cunos-

cuţi valize întregi cu lucruri. După meditaţii profunde, responsabilul magazinului hotărî să dispară pentru un timp undeva într-un fund de provincie.

Isidor Andrianovici mai examină o dată gura pacientului şi-i spuse :

— În definitiv, faci cum crezi, sînt dinţii dumitale. Dacă vrei, punem coroane.

Dădu drumul la bormaşină şi... începu să alunece spre podea.

— Ce-i cu dumneata, doctore ? se aruncă spre el Venea.

— Nimic, şopti stomatologul şi-şi dădu duhul.

Pe Isidor Andrianovici îl îngropară după trei zile. Sicriul era urmat de fostele sale paciente bătrîne mirosind a naftalină, în pelerine de doliu.

Soţia lui Badeev vîndu bormaşina şi alte lucruri, plus firma : *Plombe, coroane, pioree — după colţ* ! şi plecă la fiică-sa în Siberia.

Glaşa, luînd cu sine valizele în care-şi păstra bogăţiile de bumbac adunate în decursul anilor, o porni spre Timofeevka.

Ea nu-şi mai recunoscu satul natal. Case noi, grădini noi, un club nou. Totul era atît de nou, încît ea îşi pierdu cumpătul. Se grăbi spre noul magazin sătesc, pentru a se orienta în ce priveşte preţurile la mărfurile textile.

Realitatea întrecu cele mai îndrăzneţe aşteptări ale Glaşei. Rafturile erau pline pînă în vîrf cu stambă, maia, satin, marchizet, şi cu alte pînzeturi cu denumiri fără nici un sens de tipul : *Mattgoldoni, Lizette, Tvill.*

Glaşa cumpără, din obişnuinţă (dacă mai tîrziu nu se va mai găsi), opt metri de *Mattgoldoni* şi şapte metri de *Tvill.* Din acest moment se hotărî să-şi petreacă restul zilelor la Timofeevka.

Cei din partea locului nu au lăsat-o să lîncezească prea mult. Nu trecu nici o săptămînă şi lucra ca soră medicală în noul spital sătesc.

Feodor Akundin, care înainte respinsese avansurile inimii Glaşei, nu se îndoia de succesul tratativelor în perspectivă. Şi într-adevăr, văzîndu-l pe Fedea, inima Glaşei avu cîteva rateuri, ca soldatul care pierde cadenţa, iar apoi se zbătu şi sări încă mult timp, înainte de a-şi

relua ritmul normal. E drept însă că în acest bărbat plesuv, solid, cu greu mai găsea Glaşa pe Fedea cel de altădată vesel, mlădios ca un trunchi de răchită.

Toate acestea nu au împiedicat-o însă să privească favorabil intenţiile matrimoniale ale lui Akundin.

Spre sfîrşitul acestei întîlniri memorabile, după ce au fost discutate problemele legate de locuinţă şi de viaţă, precum şi cele privind educaţia vierului şi transportul borhotului, după ce Fedea a dat un jurămînt mincinos că va bea numai la marile sărbători sovietice şi bisericeşti, Glaşa îl întrebă :

— Unde lucrezi, Fedea ?

— Nicăieri.

— Cum să-nţeleg asta ?

— Mă hrănesc cu ce dă Dumnezeu.

— Faci speculă ?

— Se întîmplă.

— Faci speculă şi cu textile ? Glaşa nu putea să-i sufere pe speculanţii de manufactură.

— Se întîmplă şi cu textile.

— Cum de nu ţi-e ruşine să-i priveşti pe oameni în ochi ?

— Puţin îmi pasă de ei !

— Vezi, Fedea, o să te-nchidă.

— Acuma nu se dau pedepse prea mari. Ai s-o scoţi cumva la capăt, îmi vei aduce pachete, glumi Fedea.

— N-am să-ţi aduc.

— De ce ?

— Nu mă mărit cu un speculant, oftă Glaşa, luîndu-şi rămas bun de la visul ei de fată.

— Nu sînt bun pentru dumneavoastră. Mă rog ! Sînteţi de la oraş, cultă. Ne-am încălţat în sandale şi... ne-am şi luat nasu' la purtare.

Fedea scuipă cu năduf.

— Să scuipi pe nevastă-ta, eu nu-ţi sînt încă nevastă, spuse cu asprime Glaşa.

— N-am nevoie de tine ca nevastă cu o asemenea mutră, spuse Fedea, jignit de refuz. Uită-te în oglindă. Cu asemenea mutră să te bagi sub vălul de mireasă !

Akundin nu a apreciat la justa lor valoare capacităţile polemice ale Glaşei. Aceasta i-a fost greşeala. Înde-

lungatul antrenament la diferite cozi făurise din Glaşa un polemist de forţă, cu un stil foarte tăios de atac. De asemeni, practica zilnică îi dezvoltase în mod neobişnuit coardele vocale. Ea, fără vreo greutate deosebită, putea să strige mai tare în troleibuz decît microbiştii ce se grăbeau la meci, chiar dacă aceştia, toţi într-un glas, vorbeau despre şansele lui *Spartak* şi *Torpedo*.

— Ieşi-ţi-ar gingiile, începu ea relativ liniştit. Săriţi-ar coroanele ! Să dea Domnu' ca la o injecţie să ţi se rupă acul în gură !

Fedea tăcu, străduindu-se să pătrundă sensul acestor înjurături nemaiauzite.

— Oameni buni ! ţipă ea deodată cu atîta putere, încît glasul ei acoperi urletul difuzorului ce transmitea tocmai marşul din *Tannhäuser* în interpretarea unei fanfare. Oameni buni ! Uitaţi-vă la acest paralitic !

Din casele apropiate au apărut colhoznicele.

— Uitaţi-vă la acest pungaş ! Şi-a băgat nevasta în mormînt şi acum dă tîrcoale altora. Unde ţi-e ruşinea, speculant nefericit ? !

— Ia-o mai încet, că... te pocnesc, o ameninţă Akundin.

El se cam temea de opinia publică feminină din Timofeevka.

— Nu încerca să-mi închizi gura ! ţipă strident Glaşa. Crezi că dacă pe răposata o purtai în pumni, poţi să-ţi dai drumu' şi asupra mea ? Am să-ţi arăt eu ţie, infecţie !

Colhoznicele vuiră aprobator.

— A venit în peţit, lămuri Glaşa opinia publică, cu mîinile în şold, fără să-şi ascundă sarcasmul. Mare nevoie am eu de tine ! Se mai şi laudă cu specula ! Ce face miliţia voastră pe aici ? La Moscova, asemenea paraziţi sînt expediaţi foarte repede. Cum îl mai suportă colhozul ?

Colhoznicele începură să vocifereze :

— Ai dreptate, Glaşa.

— Face de ruşine colhozul.

— La Sovietul sătesc cu el. Să ne plîngem lui Korj.

— Să-l izgonim pe speculant.

— Muierilor, luaţi-o mai domol, încerca Fedea să le liniştească pe femei. Doar nu fac rău nimănui.

— Dar pe Frosia cine a băgat-o în mormînt, ucigaşule ?

Akundin nu avu altceva de făcut decît să se retragă ruşinos. Restul zilei şi-l petrecu la cantină, unde se îmbătă crunt. Seara, Fedea, turtit de votcă şi înfuriat la culme, tăie vierul.

Toată săptămîna Akundin şi-o petrecu la centrul raional. După ce vîndu carnea la piaţă, se întoarse la Timofeevka şi începu din nou să bea. În aceste zile negre pentru Fedea, se întîlni cu el la bufet Hans Holman, corespondent special.

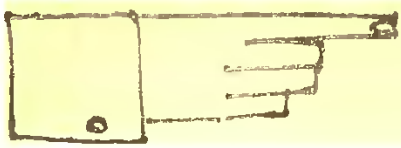

SFÎRȘITUL POVESTIRII DESPRE
ILUZIONISTUL SOLDI ȘI
ADMINISTRATORUL LOȘATNIKOV

CAPITOLUL XXVII

Unde-i oaza? Gemenii-satirici. Tragedia unui administrator din zilele noastre.

Brigada sălbatecă de estradă a lui Loşatnikov intrase în criză de timp. Umbla fără rost prin regiune sperînd să facă vreo şuşana avantajoasă. Se ţineau scai de ea insuccesele financiare şi neiertătoarele recenzii de ziar.

Presa de provincie avea o părere cu totul lipsită de consideraţie pentru colectivul *Să facem cunoştinţă.* Pagina a patra a ziarelor era împestriţată cu titluri ca : *Păziţi-vă, Loşatnikov !, Atenţiune ! Printre noi se află fraţii Deribas !, Trei ore în captivitate la cîrpaci !*

Puterile morale ale brigăzii erau subminate însă nu atît de recenzii, cît de pierderile materiale. Acestea i-au costat pe fraţii gemeni Deribas două haine elegante de culoarea zmeurii, în care prezentau sceneta *Ah, n-avem nevoie de cucaracha* ! şi *La ei pe avenue* ! Voinicul-minune şi-a vîndut la piaţă blana tăbăcită. Lavruşaitis hrănea pe gigantul Himalaiei cu resturile producţiei culinare a bufetelor raionale şi cu colţunaşi pe care-i fierbea pe un reşou electric. Din cauza acestei hrane, lui Tamerlan începuse să-i slăbească memoria şi să-i cadă blana. Aproape zilnic bătea la uşa lor spectrul foamei şi membrii brigăzii sălbatice se aruncau cu toţii asupra uşii ca să nu intre temutul musafir.

Loşatnikov îşi punea mari speranţe în Timofeevka, mare centru raional, unde se afla colhozul-milionar *Partizanul roşu.*

— Să ajungem noi numai pînă la Timofeevka! spunea el.

Loşatnikov semăna cu acei conducători de caravane care susţin moralul tovarăşilor lor de drum, menţinîndu-le speranţa de a ajunge la oază. La acea oază unde, la umbra piersicilor, extenuaţi de drumul lung, de arşiţă şi sete, călătorii vor putea, în sfîrşit, să se întindă pe un covor de Buhara şi să mănînce un plov parfumat, stropindu-l cu un ceai din cele mai aromate! La Timofeevka, brigăzii îi fu dat să suporte o grea dezamăgire. Sala era jignitor de goală. Doar în colţ, pe locurile cele mai ieftine o duzină de mucoşi ardeau de nerăbdare să se întîlnească cu gigantul Himalaiei — Tamerlan.

Loşatnikov, temîndu-se de scandal, înapoie banii şi anulă reprezentaţia.

Întreaga brigadă, într-o tăcere îndurerată, porni spre casa de oaspeţi. Înainte mergea Ivan Bubnov, căinîndu-şi şi plîngîndu-şi soarta. Lavruşaitis ducea de lanţ pe îmbătrînitul Tamerlan. După ei veneau Loşatnikov cu Viktorina Arkadievna, care nu avusese parte să devină *Femeia din altă galaxie*; Loşatnikov nu reuşise să prezinte acest număr cu Viktorina Arkadievna, care-şi amintea uneori cu regret de bătrînul Soldi. În urmă se tîrau fraţii-gemeni.

— Iată şi mult aşteptata Timofeevka, spuse Jora. Iar dăm faliment! Ne-am ars rău, ce mai...

— La foc curat, fără fum! confirmă Vitold.

— Fără panică! Rămîneţi la locurile voastre! Fiecare îşi vede de treaba sa! spuse Loşatnikov, chinuindu-se să rezolve în minte problema: să fugă din Timofeevka singur sau s-o ia şi pe Viktorina Arkadievna?

— Ce vă pasă, spuse Jora. Nu v-aţi vîndut hainele.

— Nu fi invidios, Jora, răspunse Loşatnikov. Invidia este un sentiment nedemn de omul nou!

— Poţi fi filozof cînd ai economii, se oţărî Vitold.

— Şi cine v-a împiedicat să le aveţi? De cîte ori statul vi s-a adresat cu rugămintea „Păstraţi banii la

casa de economii“ ? Şi voi nu acordaţi acestui lucru nici o atenţie. Oare nu aţi citit afişele : „Plecînd într-o călătorie lungă, nu uita să-ţi iei carnetul de economii“ ?

— Afişul nostru nu e bun ! se tîngui voinicul Bubnov. Din cauza lui dăm faliment. Îmi amintesc că în anul nouă sute patruzeci şi opt am avut un afiş în trei culori. Stam culcat într-un maieu alb în manej, pe piept aveam o autobasculă verde, iar în autobasculă o vacă galbenă. Am avut atunci reţetă completă.

— Se vede că nu se poate să spargi pe cap cărămizi şi să rupi pe piept blocuri din beton armat şi intelectul să nu sufere de loc, rîse Loşatnikov acru şi adăugă fără răutate : Necopt eşti Vanea. Nu-i afişul de vină !

— Ba afişul ! se încăpăţîna voinicul.

— Tu, Vanea, hotărît nu eşti făcut pentru o gîndire analitică, continuă Loşatnikov, zîmbind cu blîndeţe. Poţi să-ţi aşezi pe piept o autobasculă cu un mamut în ea şi tot nu vine publicul. Spectatorul nu mai e acelaşi. E altul nou. Încă nu-l cunoaştem bine. Înainte îl cunoşteam. Da, ştiam că la Timofeevka sînt divinizaţi scamatorii care înghit gaz şi alte produse petrolifere. Piatihatkăi îi plăceau fachirii, la Gorlovka erau iubite campionatele de lupte franceze cu „măştile morţii“, cu campionii din Ceylon şi Madagascar, precum şi cu luptătorul polonez Zbîşka al II-lea, iar în Iasinovataia puteau fi ascultate ore în şir cupletele lui Jora şi Vitold...

— Ne bucurăm de succes, spuse arţăgos Jora.

— Deie-vă Domnul vouă un asemenea succes, adăugă Vitold.

— N-am vrut să vă jignesc. Am vrut numai să spun că noi nu-l cunoaştem pe noul spectator. Prin ce trăieşte ? Cu ce respiră ? Şi în ce cazuri îţi aduce în palmă hîrtiuţa de zece ruble ? Iată în ce constă tragedia administratorului de estradă din zilele noastre.

— Lasă-te de teorie ! spuse Jora. Timofeevka e cea de mai înainte. Locuitorii de aici sînt pasionaţi după porcii lor, după roşii şi castraveţi. Sînt îndrăgostiţi de semănăturile lor în cuiburi aşezate în pătrat. Îngrijesc regina cîmpurilor. Nu le arde de artă.

— Se culcă devreme, se asocie Vitold. La orele nouă pică de somn. Este o boală comună tuturor locuitorilor de la sate.

— N-o să deveniţi niciodată nişte satirici renumiţi, clătină cu tristeţe din cap Loşatnikov. Pentru satirici sînteţi prea lipsiţi de spirit de observaţie. Nu, dragi prieteni, Timofeevka nu mai e aceeaşi. Aici sînt mulţi intelectuali: agronomi, medici, învăţători. La ferme lucrează două promoţii ale şcolilor medii. Noi am greşit adresa. Avem nevoie de o altă Timofeevkă. Dar, unde s-o căutăm? N-o văd prin apropiere.

— O găsim, spuse primul geamăn.

— Pentru cît mai avem noi de trăit om găsi ce ne trebuie!

— Să vă fie gura aurită! spuse Loşatnikov uitînd că este obligat să susţină moralul. Ce rău îmi pare că eu nu sînt un asemenea optimist cu ochi albaştri. Mi-ar fi mai uşor să trăiesc. Am sufletul atît de greu, prieteni!

În clipa aceea, ca şi cum ar fi vrut să ilustreze cuvintele conducătorului brigăzii sălbatece, Tamerlan, spaima Himalaiei, se întinse cît era de lung şi scoase un răget trist şi surd:

— Eeee! Ioooo!

— E flămînd, spuse Lavruşaitis îmbrăcat în piele din cap pînă-n picioare. Mă doare cînd îi aud urletul.

— Nu face din asta o melodramă, spuse Jora. În condiţii naturale urşii nu mănîncă o iarnă întreagă...

— Îşi sug laba în bîrlog, continuă Vitold.

— Nu-i obişnuit cu aşa ceva, spuse dresorul. Nu-i sălbatec, e domesticit, e învăţat, nu poate aşa...

— Dar noi putem? spuse Jora iritat.

— Bună educaţie îi mai dă ursului. Îi forţează natura, învăţîndu-l să se hrănească tot anul, adăugă Vitold.

— Colegi! se rugă Lavruşaitis, nu fiţi cruzi. Trebuie să întreprindem ceva. Uitaţi-vă la el cu cîtă răbdare suportă toate intemperiile vieţii. Puneţi-vă în situaţia lui de urs...

— Pe noi nu ne înduioşezi, spuse Jora. Tot nu voi alerga să-mi vînd ultimul meu costum ca să-i dau vitamine ursului dumitale !

— Toată viaţa n-a dus lipsă de nimic. A avut legume, miere şi fructe. Acum flămînzeşte, spuse Lavruşaitis, abia reţinîndu-şi plînsul. Mă simt vinovat faţă de el. L-aş fi putut da la centrul zoologic. Au vrut să-l ia într-un ansamblu de circ pentru o cavalcadă. Apoi, au fost gata să-l cumpere cineaştii pentru filmul *Povestiri din tabără*. Nu l-am dat. Şi la ce mi-a trebuit această călătorie ? Sînt doar pensionar.

— Vei da pe moş Martin la centrul zoologic cu o lună mai tîrziu, şi gata socoteala, spuse Loşatnikov.

— O lună de asemenea viaţă ! Ursul nu va rezista.

Cîtva timp au mers cu toţii în tăcere.

În faţa casei de oaspeţi Loşatnikov se scutură şi spuse făcînd pe curajosul :

— Şi totuşi, sus capul, prieteni ! Eu v-am adus la Timofeevka, eu vă scot de aci !

În aceeaşi noapte Loşatnikov, împreună cu Viktorina Arkadievna, fugiră din centrul raional, lăsînd în voia soartei brigada sălbatecă şi ursul domesticit.

CAPITOLUL XXVIII

Criza se adînceşte. Ridică greutăţi numai pe scenă. Spaima Himalaiei ajunge în alte mîini.

Dispariţia lui Loşatnikov stîrni o adîncă tulburare în rîndurile ansamblului *Să facem cunoştinţă*. Membrii brigăzii îşi pierdură cumpătul. Pentru o clipă toţi îngheţară. Apoi urmă o reacţie furtunoasă. Se auziră ţipete de răzbunare, ameninţări şi blesteme. Cel mai mult se dezlănţuiră gemenii-satirici :

— N-o să rămînă nici o fărîmă de urmă din el, urla Jora.

— O să-l desfiinţăm, repeta Vitold.

— Va sfîrşi prost ! ameninţă Lavruşaitis. Doar voinicul-minune Ivan Bubnov, slab de înger, scîncea :

— Ce va fi cu noi atunci ?

După amenințările și demascările zgomotoase veniră din nou ceasurile de depresiune.

Gemenii-satirici căutau în tăcere prin valize doar or găsi ceva de vînzare. Lavruşaitis umbla prin curte îmbrățişînd ursul şi ofta de ți se rupea inima. Ivan Bubnov, desculț, şedea pe pat şi îşi cerceta prosteşte cizmele dacă nu cumva a slăbit talpa şi nu s-a tocit tocul turnat din cauciuc.

Seara se adunară toți la cantină. În afara membrilor brigăzii se afla aci şi Akundin beat. Masa celor de la estradă nu prea abunda în bunătăți. Pe o tavă de tablă erau trîntite o legătură de covrigi uscați şi cîteva lipii, iar alături stătea un ceainic pîntecos.

Din cînd în cînd, se auzea de afară urletul flămînd al lui Tamerlan. Lavruşaitis tresărea şi-şi astupa urechile cu palmele.

— Asta n-am s-o suport mult, spunea el.

— Dar noi o să suportăm ? întreba Jora.

— Ursul îi e mai scump decît un om viu, se indigna Vitold.

— Vreau să mănînc, mi-e foame, se smiorcăia voinicul. Ce fac eu la greutatea mea cu o jumătate kilogram de lipii ?

— Trebuie să munceşti, îl sfătui Jora.

— Eu nu refuz. Dați-mi o scenă unde să joc !

— Nu despre asta e vorba, îl lămuri Vitold. Eşti tînăr, puternic, voinic, înzestrat de la natură. Să fiu în locul dumitale aş lucra vreo zece zile ca hamal şi i-aş scoate pe toți de aici.

— Da' de ce să nu lucrați şi voi ? se înfurie voinicul.

— Noi nu putem, spuse Jora.

— Sîntem slăbănogi, se grăbi să adauge Vitold.

— Aşa sîntem din copilărie...

— Dacă vă hotărîți să lucrați, spuse bufetiera, duceți-vă la fabrica de cărămizi. Acolo hamalii sînt plătiți foarte bine...

— După mine e mai bine să cari cărămizile, decît să le spargi pe piept.

— Munca înnobilează pe om, adăugă Vitold.

Gemenii se dezlănţuiră :

— Cine sădeşte vie din rodul ei mănîncă.

— Omul care nu munceşte în lipsă trăieşte.

— Lucrul bun, care-ţi place, nu-ntrebi în cît timp se face.

— Cine trapădă capătă.

Voinicul înzestrat de la natură dădea negativ din cap.

— Eu sînt artist, zise el cu mîndrie. Ridic greutăţi numai pe scenă.

Gemenii-satirici se întristară. De pe stradă se auzi urletul jalnic al lui Tamerlan. Lavruşaitis se chirci ca de o lovitură.

Deodată Jora avu o idee strălucită :

— Ce-ar fi dacă am vinde ursul ? zise el.

— E o idee, îl susţinu Vitold, neîntîrziat.

— Lavruşaitis, vinde ursul, scînci voinicul. Fii om, Lavruşa, vinde animalul.

— Jertfeşte ursul...

— De dragul colectivului, termină gîndul fratelui său Vitold.

— Da' cine-l cumpără, cui îi trebuie ? se apără Lavruşaitis.

— Mie-mi trebuie ! se auzi glasul cuiva.

Toţi se întoarseră. Fedea Akundin se ridică cu greutate de pe locul său.

— Iacă, vezi, tovarăşului îi trebuie un urs, se bucură Jora.

— Pentru ce aveţi nevoie de el ? întrebă dresorul.

— Ce te interesează ? Omul cumpără şi basta.

— Nu te amesteca în viaţa lui particulară, spuse Vitold.

— Nu pot aşa, răspunse cu tristeţe Lavruşaitis. Tamerlan a trăit la mine mulţi ani ! L-am hrănit cu biberonul. Nu pot. Vreau să ştiu pe ce mîini îl dau.

— Nu fi bănuitor, Lavruşaitis, interveni Jora. În faţa dumitale e un locuitor de rînd al Timofeevkăi. Un simplu om sovietic.

— Un colhoznic de-al nostru, îl încredinţă Vitold.

— Un maestru al recoltelor bogate, dezvoltă aceeaşi temă Jora.

— Un renumit cultivator de porumb...

Gemenii se înfipseră în dresor într-o încleştare de moarte. El se apără mult timp, cerînd ca Akundin să-i spună pentru ce are nevoie de urs.

Akundin nu reuşea de loc să explice limpede capriciul ce-l avea. O săptămînă încheiată de beţie neîntreruptă întunecă rău creierul businessman-ului din Timofeevka.

— Am nevoie de el, înţelegi? spuse abia învîrtindu-şi limba Fedea. Îmi va fi de folos în gospodărie... Vreau să-i arăt lui Korj, înţelegi. El are de toate... Soţie, medalii, ordine, cinste, îl are şi pe Iahont... dar urs n-are. Am dreptate?...

— Tot nu-nţeleg, se încăpăţînă Lavruşaitis. Pentru ce aveţi nevoie de urs?

— Ce curios eşti! se înfierbîntă Jora. Oare nu înţelegi, omul iubeşte animalele.

— E un colhoznic animalist, se dumiri Vitold.

— Iubesc, confirmă Akundin. Am iubit şi vierul... era un vier cît un zgîrie-nori. A murit... Şi soţia mi-a murit. Trăiesc singur...

Lavruşaitis se dădu bătut. După o scurtă tîrguială, Akundin îi înmînă dresorului un pachet mototolit de bani.

— Să-l udăm pe Timoşka, propuse Fedea, rebotezîndu-l din mers pe Tamerlan.

După o oră, cantina răsuna de urletul asemănător tunetului, produs de coardele vocale ale voinicului dezlănţuit. Clătinîndu-şi capul cîrliontat şi pleşuv, Akundin îi ţinea isonul. Fraţii-satirici se lăudau în gura mare cu succesele lor scenice, ponegrind pe toţi maeştrii cunoscuţi ai comerajului. Doar singur, Lavruşaitis, tăcea. Nu se atingea de băutură.

— Nu mai făcea dramă, Lavruşaitis, spuse Jora. Ascultă mai bine ce succes am avut noi la Sîzran...

— Ne-au dus din sala de spectacol pe braţe, minţi Vitold. Admiratoarele ne-au rupt fularele în bucăţi.

— Mi-au mîncat galoşii...

Lavruşaitis nu-i asculta. Îşi ştergea pe ascuns lacrimile, luîndu-şi în gînd rămas bun de la prietenul său îmblănit.

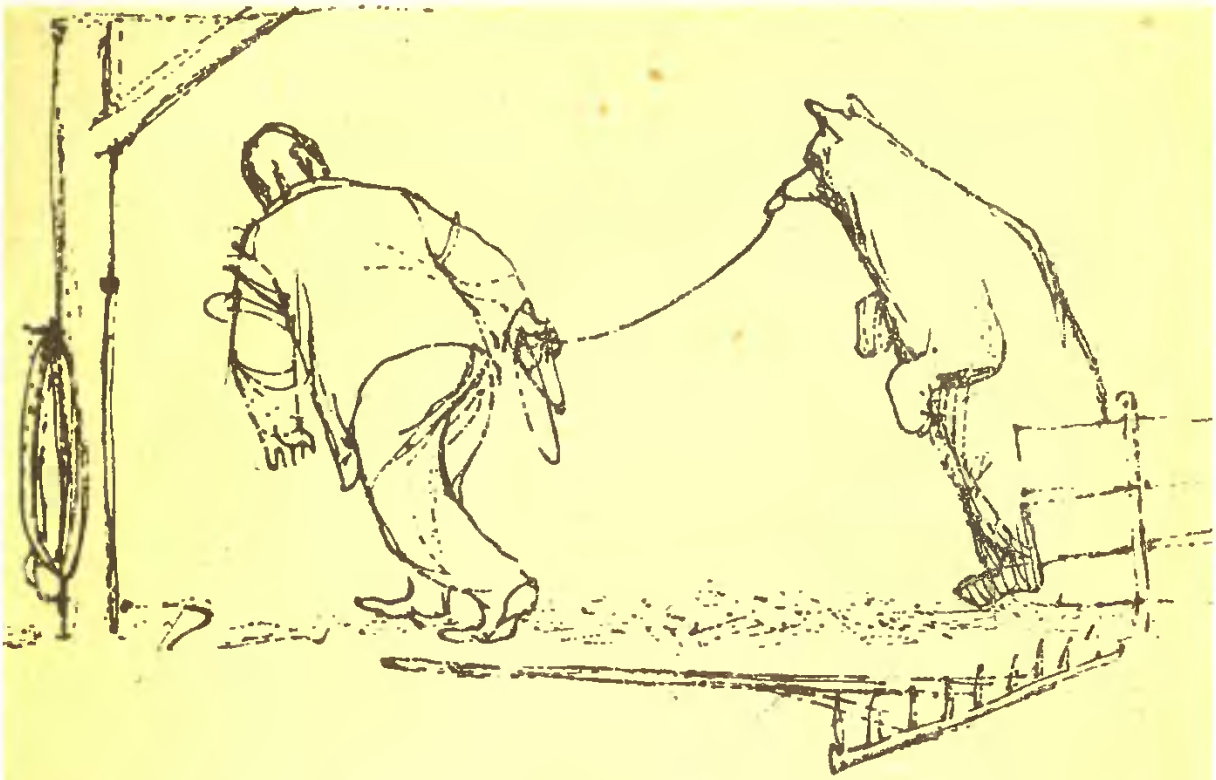

În aceeaşi seară, dresorul însoţit de întreaga brigadă îl duseră pe Tamerlan la Akundin.

Fedea legă ursul în magazia în care înainte locuise vierul şi se duse să se culce.

CAPITOLUL XXIX

Careta trecutului. Marele marş comercial. Blana de nylon şi Korj.

Dacă ar fi să schiţez traseul brigăzilor sălbatece, el ar arăta fantastic. În faţa dumneavoastră ar fi o încurcătură de linii curbe, drepte, paralele, intersectate şi întortocheate. În acest haos grafic este foarte greu să stabileşti vreo lege oarecare. Între altele, brigăzile se mişcă după legi proprii. În mişcarea lor există totuşi o anumită logică.

Sălbatecii de la estradă caută să nimerească în cele mai îndepărtate şi populate raioane ale ţării.

Cînd membrii brigăzii conduşi de Iliuşa Samarski (solo ghitară, saxofon şi xilofon) au sosit la Timofeevka, le-au sărit în ochi afişele stridente ale ansamblului *Să facem cunoştinţă.*

— Ne-au luat-o înainte, constată cu regret Iliuşa. Aici pasc flăcăii lui Loşatnikov.

La auzul numelui lui Loşatnikov, bătrînul Soldi tresări instinctiv.

— Va trebui să căutăm o altă bază, continuă Samarski. Timofeevka nu va suporta două reprezentaţii de gală. Iar acum, prieteni, un scurt popas, cum s-ar spune, o zi de repetiţii şi igienă.

Brigada se opri la casa de oaspeţi. La intrare, cei de la estradă se ciocniră cu voinicul-minune.

Samarski îl cercetă cu privirea pe Bubnov şi spuse :

— Dacă nu mă înşel, am înaintea mea pe dublura lui Alioşa Popovici [1].

— Ce spui ? nu înţelese voinicul.

— Am vrut să spun că, judecînd după înfăţişarea dumitale de erou din bîlină, prezinţi numărul voinicesc *Dansul greutăţilor, Drug record,* iar la cererea publicului *Puntea morţii.*

— Cum de aţi ghicit ? întrebă plăcut surprins atletul.

— Intuiţie profesională. Pe scurt, eşti talentul nativ al lui Loşatnikov ?

— Nu mai sînt al lui Loşatnikov, oftă Bubnov.

— Ce s-a întîmplat ? S-au ivit dezbinări în probleme de creaţie ? El consideră că dumneata trebuie să spargi pe cap greutăţi de două puduri şi să rupi cu dinţii lacăte de hambar ? Iar dumneata vrei tot cărămizi ?

— Eu nu vreau nimic. Loşatnikov a fugit.

— Cum ? Fără să-şi ia rămas bun ?

— Noaptea. Pe ascuns...

[1] Erou al bîlinelor ruse.

— Ei, dacă n-au fost sărutări de despărţire înseamnă că a luat cu el şi casa, ghici fără prea multă greutate Samarski.

— Casa era goală...

Gemenii-satirici, venind în fugă pe cerdac, intrară din mers în discuţie.

Întrerupîndu-se unul pe celălalt, minţind care mai de care, ei povestiră despre nenorocirile ce se abătuseră asupra ansamblului. Dar întîlnirea cea mai emoţionantă şi caldă a fost cea a lui Lavruşaitis cu Soldi. Prietenii nu se văzuseră de mulţi ani. Minunatele amintiri ale trecutului le apărură în faţa ochilor ca nişte viziuni minunate.

— Mai ţii minte numărul meu de jocheu ?

— Acum nu se mai lucrează aşa.

— Dar pe unchiul Vanea ?

— Oare mai găseşti un asemenea arbitru ?

— Dar pe Fratellini îl mai găseşti ?

— Dar pe Tonti ?

— Dar zborul în sac ? Sau un trapezist ca Svidrigailo ?

— Dar o călăreaţă ca Maria Ogurţova ? Nicăieri nu mai găseşti !

Coborîră din careta trecutului abia seara obosiţi-morţi de lunga călătorie pe drumurile tinereţii.

— Ce lucrezi acum ? întrebă Soldi. Tamerlan e bine, sănătos ?

La rostirea numelui favoritului său, Lavruşaitis duse batista la ochi :

— M-am purtat ca un netrebnic, se destăinui el vechiului său prieten. L-am trădat. Şi vinovat de toate este necinstitul Loşatnikov şi caracterul meu slab.

Dresorul neînfricat începu să smiorcăie.

— Nu trebuie, linişteşte-te, se sperie Soldi.

— M-a hrănit atîţia ani. Şi cum i-am mulţumit ? ! L-am vîndut unui necunoscut. Sărmana fiară ! Cînd a îmbătrînit m-am grăbit să scap de ea !

Lavruşaitis continua să se autobiciuiască. Mult timp s-a mai auzit şuieratul biciului autocriticii. Inima bunului Soldi nu mai rezistă.

— Nu te frămînta. Voi căuta să te ajut. Ursul mai e în Timofeevka ?

În aceeaşi seară, bătrînul iluzionist se sfătui cu asistenta sa, Inga Fedorovna.

— Unde aş putea vinde obiectul ăsta ? întrebă el, scoţînd din valiză blana de nylon de culoarea razelor lunii.

Inga Fedorovna duse mîinile la inimă.

— Ce-i cu dumneata ? se sperie Soldi.

Inga Fedorovna se uită la căptuşeala gulerului : pinguinul regal ţinea în cioc o bucată de nylon. Nu mai încăpea nici o îndoială :

— De unde aţi luat-o ? întrebă ea.

— Am cumpărat-o.

— De la Consignaţia unde vinde Veniamin Pavlovici ? O, blana asta o ştiu ! spuse Inga Fedorovna şi se gîndi : „Cît de stupid este făcută lumea, mă întîlnesc din nou cu ea, şi încă unde, la Timofeevka !"

— Cui i-aş putea-o vinde ? repetă Soldi întrebarea.

— Drept să spun, nu ştiu. Sfătuieşte-te cu Iliuşa.

Soldi se duse la Samarski.

„Dacă l-aş ruga frumos pe bătrîn, se gîndi Inga Fedorovna, l-aş putea convinge să nu vîndă minunea de nylon. Face oare ?"

Nu avea chef, nici ea nu ştia de ce, să facă acest lucru. „Îmbătrînesc", îşi zise cu tristeţe.

Diagnosticul ei nu era tocmai precis. Pe neobservate, pentru Inga Fedorovna viaţa căpăta un alt conţinut. Îşi însuşea repede şi neaşteptat de uşor îndatoririle de asistentă a magului. După o săptămînă apărea cu calm şi siguranţă pe scenă, într-un tricou negru strîns pe corp şi cu o pelerină de mătase, aruncată neglijent pe umeri. Pe cap se înălţa cu mîndrie o parură din pene, cum purtau de obicei indienii lui Fenimore Cooper, cînd porneau pe cărările războiului, avîntînd deasupra capului topoarele de luptă.

Nu mai trebuie să spunem că era împodobită de bijuterii regale, pe care le păstra într-un borcan de trei kilograme de la marinata de peşte. Învăţase să se apropie de bătrînul mag fără să-şi îndoaie genunchii,

ceea ce dăruia mersului ei o demnitate cuceritoare, obligatorie şi pentru înfăptuirea celei mai mici minuni.

Cu un deosebit şic de estradă, Inga Fedorovna îi servea bătrînului mag accesoriile fermecate : lădiţa cu fund dublu, inele metalice, ţigări de foi care explodau, evantaie, lanţuri, cărţi de joc, batiste, jobene şi pe docila raţă Eleonora care, ca toate raţele, avea fericita calitate „de a se strînge", ceea ce permitea să fie ascunsă în cele mai neaşteptate şi nebănuite colţuri ale aparaturii.

Ziua, Inga Fedorovna pregătea recuzita, curăţa aparatele, repeta. Se antrena pentru a menţine în echilibru pe palmă diferite obiecte, pentru a ţine o monedă în mîna deschisă, strîngînd-o în podul palmei, învăţa filarea, adică schimbarea pe neobservate a cărţilor de joc — şi multe altele. Pe scurt, Inga Fedorovna era pasionată de munca ei nouă şi atît de originală. Poate că pentru prima oară în viaţa ei a aflat cu mirare că nu numai lucrurile pot aduce bucurie. Soldi se întoarse cu Samarski. Ghitaristul, cu aerul unui cunoscător — participant permanent la vînzarea la licitaţie a blănurilor — cercetă blana.

— Straşnică învelitoare ! preciză el. La asemenea blănuri îndrăznesc să năzuiască femeile numai în visurile sărbătoreşti.

— În Timofeevka nu o vinzi, remarcă Inga Fedorovna.

— Degeaba spui asta. Înainte de a vă aduce aici am cules unele informaţii.

El scoase blocnotesul şi citi cu glas tare :

— Timofeevka. Trei mii de locuitori. Colhozul *Partizanul roşu*. Venit : opt milioane de ruble. În folosinţa comună : porci, oi, vite cornute mari. Biblioteci personale, automobile, motociclete. Interes pentru cultură. Oameni renumiţi : profesorul Slavinov — selecţionar, felcerul emerit Miasoedov...

— La ce ai nevoie de oameni renumiţi ? întrebă Inga Fedorovna.

— Pentru referinţe ! O referinţă semnată de un asemenea om este valuta estradei. Citim mai departe :

învăţătoarea emerită Gurova, crescătorul de porci Korj...

— Stai ! Korj ? Îl cunosc ! exclamă Inga Fedorovna. A vrut să cumpere la Moscova o astfel de blană !

— Atunci să nu mai pierdem vremea ! Sunaţi marele marş comercial !

Afanasi Korj avea o bună memorie a figurilor. O recunoscu imediat pe Inga Fedorovna.

„Numai această cuconiţă zurlie mai lipsea aici, gîndi crescătorul de porci. Pesemne e în misiune. O fi venit pentru datele statistice“, îşi zise el.

— Dumneavoastră n-aţi venit cumva la fermă ? întrebă Korj.

— Porcii o interesează numai după prelucrarea lor culinară, glumi Iliuşa, strîngînd la piept blana de nylon, învelită într-un ziar. În clipa de faţă sîntem aici pe linie de comerţ.

— Lucraţi din partea vreunui magazin ambulant, sau la vreun magazin universal pe roţi ? Cum scrie în ziarele noastre, a venit magazinul la domiciliu ?

— Noi nu sîntem de la magazin. Noi venim de la noi, îl lămuri Samarski.

— Comerţ particular de amatori ?

— Cam aşa ceva.

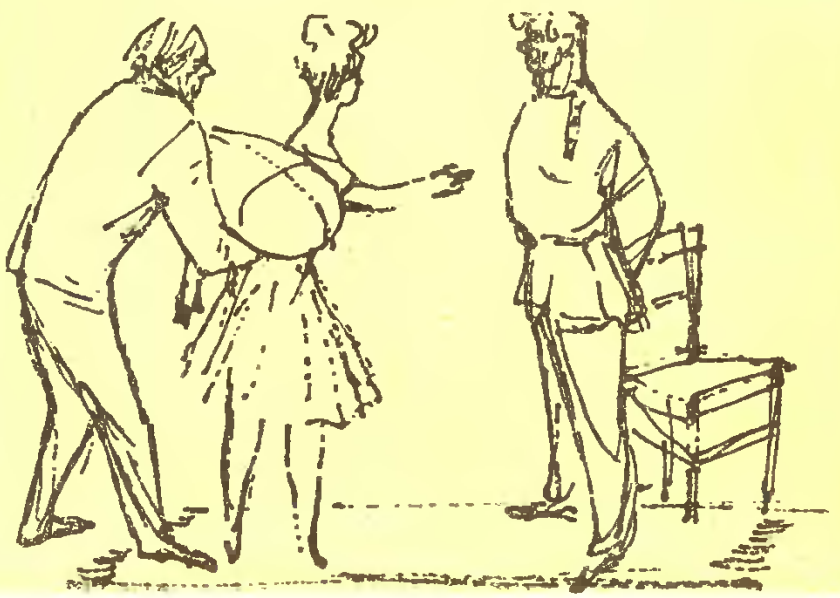

— Atunci, iertaţi-mă, va trebui să căutaţi un alt cumpărător.

— Atît de principial sînteţi ?

— Atît de principial !

— Nici nu ştiţi ce vrem să vă propunem.

— Nu cumpăr pe sub mînă. Îmi ajung magazinele.

— Iliuşa, desfă ziarul ! îl rugă Inga Fedorovna.

Ghitaristul-solist smulse blana din ziar.

— O recunoaşteţi ? întrebă Inga Fedorovna.

— Chiar aceea ! confirmă Korj.

— Asta şi vindem.

— Nu v-a venit pe măsură ?

— Oare un lucru ca ăsta poate să nu-ţi vină pe măsură ? spuse Inga Fedorovna.

— Atunci ce e ?

— Împrejurările te obligă, lămuri Iliuşa.

— Ce fel de împrejurări ?

— Complicate...

— Nu cumpăr pe sub mînă, repetă Korj.

Oricît a mai încercat să-l convingă Inga Fedorovna că nu va găsi un cadou mai bun pentru soţie, că nu are dreptul să scape o astfel de ocazie, cît nu s-a jurat Iliuşa că nu e speculant, crescătorul de porci a rămas neînduplecat.

— Păcat, spuse la despărţire ghitaristul-solist, că nu am reuşit să vă convingem. N-am fi vrut să vindem blana asta unui individ străin.

— Cărui individ ? ciuli urechea Korj.

— Umblă pe aici un străin. Corespondent din R.F.G. Întreba de nu-i ceva de cumpărat, iconiţe, aur.

— Vă veţi duce la el ?

— Dar chinurile foamei ? Nu vă gîndiţi ?

„Un pungaş ca ăsta se duce, nici nu se sinchiseşte, gîndi Korj. Ah, ale naibii rămăşiţe ! Se va duce. Iar apoi corespondentul va da de ştire în toată lumea că în colhozul milionar, de foame colhoznicii îşi vînd lucrurile de îmbrăcăminte !"

— O cumpăr ! spuse Korj.

— N-a rezistat sufletul de poet ! rînji Iliuşa. Am ştiut eu că sînteţi un om serios !

Pe stradă, Samarski, strîmbîndu-se de rîs, spuse Ingăi Fedorovna :

— Pare-se că nu-s un prost psiholog ! Ai văzut cum s-a prins renumitul nostru crescător de porci ?

— Chiar te-ai fi dus la străin ?

— Drept cine mă iei, copila mea ? Vai-vai, scumpo ! Iliuşa poate să vîndă un număr vechi de estradă, dar propria-i conştiinţă, nu !

SFÎRȘITUL POVESTIRII DESPRE
CELEBRUL CRESCĂTOR DE PORCI
AFANASI KORJ, HANS HOLMAN
ȘI FEDEA AKUNDIN

CAPITOLUL XXX

Mahmureală apăsătoare. Sfîrşitul lui Tamerlan.

Fedea se trezi din pricina unei groaznice dureri de cap. În cap parcă i se strînsese un adevărat vuiet industrial. În gură avea un gust amar, parcă ar fi fost lăsate să curgă acolo toate apele de scurgere. Otrăvit de rachiu şi de alte băuturi, organismul businessman-ului din Timofeevka cerea zeamă de castraveţi. Dar după moartea Frosiei nimeni nu-i mai prepara acest elixir al alcoolicilor.

Clătinînd capul cîrlionţat şi pleşuv, Akundin se tîrî jos din pat. Ieşi în curte. Era o dimineaţă rece. Mirosea a gunoi de grajd şi a urs nespălat de mult. Din magazie se auzi un mîrîit răguşit. „Ce drăcie o mai fi şi asta?" se miră Fedea.

Mîrîitul se repeta. Akundin deschise magazia. Din penumbră se ivi figura lui Tamerlan. Stătea cu labele întinse, în clasica poziţie a tuturor urşilor din restaurante şi hoteluri, pe care administratorii îi aşază de obicei în vestibuluri, înaintea balustradelor de la scări.

— Eşti viu? întrebă Fedea, încă necrezîndu-şi ochilor.

Drept răspuns ursul mîrîi.

„M-au dus, pungaşii ! gîndi cu obidă Akundin, străduindu-se să-şi amintească cît a dat pentru fiara asta. Au tras pe sfoară un om beat !"

De la duhoarea ursului o nouă undă de greaţă începu să se ridice în gîtlejul lui Fedea. Ieşi repede din magazie.

O jumătate de zi se gîndi ce să facă cu ursul care-i căzuse pleaşcă pe cap. Să-l vîndă ? Nimeni nu-l va cumpăra. Să-l hrănească ? Vor rîde colhoznicii. Să-l lase liber ? Mai face vreo nenorocire. Akundin scrîşni din dinţi. Scremîndu-se să afle o soluţie, nu ajunse decît la dureri de cap violente. „Trebuie să mă dreg după beţie !" hotărî el.

Fedea aruncă ursului pîine şi zahăr, pentru ca acesta să nu urle fără rost, să nu tulbure colectivitatea şi se grăbi spre cantină.

După primele două pahare de rachiu, Fedea recăpătă vechiul optimism. Al treilea pahar îi restabili definitiv puterile morale. Gîndurile lui Akundin se luminară şi căpătară, după cum i se păru, o neobişnuită logică.

„Ce, ursul ? Nu-mi pasă de el ! Şi de vecini ! Şi de Sovietul sătesc ! Şi de Korj ! Vreau — îl hrănesc, vreau — îl ţin în lanţ, vreau — îl duc cu mine, vreau — îl tai !"

Ideea de a-l tăia pe urs îl încîntă pe Fedea prin simplitatea ei primitivă.

„Îl înjunghii şi treaba-i gata ! E al meu — nu-i de furat. Singur l-am hrănit, l-am adăpat, l-am crescut. Cu sudoarea frunţii mele l-am obţinut ! Îl tai pentru carne ! Cu cît se vinde azi la piaţă carnea de urs ?"

— Ei, tu mîncătoare de găini ! strigă el bufetierei. Cu cît se vinde carnea de urs ? Nu ştii ? Atunci haleşte-ţi mai departe găinile !

„Nu se prea vede astăzi la piaţă carne de urs, continuă să se gîndească Fedea. Nu se aduce. Nu taie nimeni urşi. Îi păstrează pentru iarnă. Să crească preţurile."

Mai departe gîndurile trîntorului din Timofeevka au pornit-o pe albia cunoscută.

„O să iau cam cincisprezece ruble pe kilogram. Cît o cîntări ursul? Cam trei chintale, nu mai puţin! Minus capul, labele... Mai e şi blana. *Zagotsîrio* nu o va primi, va cere adeverinţă. O vînd pe sub mînă. Întotdeauna poţi vinde blana unui urs ucis. Cert! Totuşi cincisprezece ruble pe kilogram e cam puţin. Pentru că nu se aduce aşa ceva pe piaţă. Să cauţi cu lumînarea şi nu găseşti pe piaţă carne de urs. Douăzeci şi cinci de ruble pentru kil, nici o copeică mai puţin! Ce-i scump? Da? Du-te de-l omoară. Mergi ca mine prin taiga! Asta nu-i vacă! Îţi rişti viaţa! Vino, aruncă-te, cumpără! Ei, cucoană, ia, nu te păcăleşti! Iată o bucată cu os pentru supă! Un minunat os de urs! Poftim cuconiţă!"

Fedea rîse fericit. Totul se aranja cum nu se poate mai bine. Pe el, Akundin, e greu să-l duci cu preşul! Nu-i el omul! Nu-l prinzi cu mîinile goale!

Se grăbi la Tamerlan.

Acasă, căută un cuţit lung şi ascuţit cu lamă subţire. Îl ascuţi gospodăreşte. Luă cu el şi toporul, o lampă, băgă în buzunar o grămăjoară de zahăr cubic şi se duse spre magazie.

Ursul stătea culcat pe jos cu ochii deschişi.

— Eşti băiat de treabă, moş Martine, spuse cu blîndeţe Akundin, agăţînd de un cîrlig lampa. Ursul se aşează pe labele dinapoi şi-l salută milităreşte.

— Eşti cuminte! spuse Akundin, uitîndu-se unde să-l lovească.

Făcu un pas înainte. Ursul încrezător porni spre el. Fedea se retrase cu teamă.

— Nu merge aşa treaba, cuminţelule, spuse el. Trebuie să-ţi leg labele.

Luă de pe pereţi nişte hăţuri vechi şi uscate.

Ursul stătea drepţi, ca la paradă.

— Vrei zahăr? spuse Akundin şi băgă mîna în buzunar.

Învingîndu-şi teama, îi întinse lui Tamerlan palma cu bucăţile de zahăr. Ursul le luă cu grijă.

— Eşti cuminte, spuse Akundin. Cuminţi ca tine trebuie să-i cauţi mult şi bine. Iar acum îmbrăţişează

stîlpul. Iac-aşa, îi arătă Fedea, îmbrăţişează-l cu labele, hai!

Ursul cuprinse stîlpul cu labele.

— Ei, ce mai spui?! se miră Akundin. Cît e de învăţat şi ce bine înţelege animalul! O raritate de animal! Nu te crede nimeni dacă povesteşti.

Akundin îi prinse labele în laţ. Celălalt capăt al hăţurilor îl înfăşură repede şi strîns în jurul stîlpului.

— Eşti cuminte! Liniştit, învăţat, spuse Fedea şi ridică toporul.

Tamerlan, rănit de moarte, scoase un urlet tînguitor, care se auzi pînă departe...

Locuitorii din Timofeevka ascultau alarmaţi urletul fiarei, ce venea din curtea lui Akundin.

Omul cu toporul era un caz izolat în Timofeevka. În schimb, în străinătate se amintea de el cu o gingăşie mişcătoare.

La radio, la televiziune, de la tribunele conferinţelor, de pe catedrele institutelor, de pe amvoanele bisericeşti, profesori şi generali, predicatori şi politicieni, businessmeni şi filozofi, poeţi şi conducători de sindicate se tînguiau cu amărăciune că bolşevicii l-au lipsit pe Fedea Akundin de nemăsuratele posibilităţi ale Iniţiativei Private, care formează un privilegiu fericit pentru oamenii Lumii Libere!

...Ursul căzu. Akundin se lăsă obosit pe un butuc.

Din curte se auziră voci. Fedea ridică capul. Cineva deschise larg uşa şi Akundin văzu mulţimea indignată a colhoznicilor din Timofeevka şi, printre ei, pe Soldi, Lavruşaitis şi Inga Fedorovna.

CAPITOLUL XXXI

Fuga corespondentului special.

După discuţia cu Akundin, Hans Holman hotărî să nu mai rămînă la Timofeevka mai mult de o zi. El căuta cu înfrigurare material. Să facă în aer atîţia kilometri şi să se întoarcă cu mîinile goale nu era în obiceiul corespondentului.

În timpul căutărilor, Holman dădu din nou peste Paşa Semirekov. Intrară în vorbă. Holman îi puse nebunului o serie de întrebări şirete, mascate, din care căuta să afle „care este atitudinea celor din Timofeevka faţă de «pactul de la Varşovia ?»", „Nu sînt ei cumva înclinaţi să acorde mai multă preferinţă N.A.T.O.-ului ?"

Răspunsurile lui Semirekov aveau un caracter oarecum confuz.

Era agitat, tot timpul privea spre piaţă, unde atîrna vechiul difuzor, plin de pete roşcate de rugină. Holman pricepu de îndată că interlocutorul său era precaut, că se temea de represalii. „Sărmanul, încearcă să-şi ascundă gîndurile în spatele ceţii de cuvinte", gîndi Holman şi spuse cu compătimire :

— Vă înţeleg. Vă e puţin frică să-mi spuneţi adevărul.

Şi Holman începu să-i explice lui Paşa, cu ajutorul dicţionarului, că nu trebuie să-i fie teamă de el, că el ştie să păstreze o taină, deoarece el este „marele nostru prieten de peste graniţă".

Corespondentul nu reuşi să compună frazele necesare. Paşa se agită deodată şi în ochi îi apăru o strălucire înfricoşătoare de maniac. Din difuzor ieşiră nişte sunete răguşite, apoi un gîlgîit de parcă crainicul ar fi făcut gargară, apoi totul se linişti şi un glas îndepărtat spuse cu claritate :

— Continuăm emisiunile noastre. Transmitem concertul pianistului japonez Maţuura !

Paşa apucă scăunelul de care nu se despărţea niciodată şi, strîngîndu-l la piept, o porni în fugă cît îl ţineau picioarele spre piaţă.

Holman se retrase, blestemînd Timofeevka, oamenii de neînţeles pentru el şi călătoria sa stupidă.

În aceeaşi zi, corespondentul special părăsi centrul raional. Pe drumul spre aeroport autobuzul în care mergea Holman întrecu un camion plin de noroi. În

cabină, alături de şofer, şedea Akundin, băut ca întotdeauna. Ochii ageri ai businessman-ului din Timofeevka l-au observat în autobuz pe Holman.

— Mi-a plecat prietenul, spuse Fedea şoferului. Am băut împreună. Cît pe-aci era să-i dau una peste bot.

— Pentru ce ? se interesă şoferul.

— Pesemne că trebuia, răspunse enigmatic Fedea. Şi Holman îl văzu pe Akundin. Corespondentul nu se simţi la îndemînă. Se felicită încă o dată că părăseşte Timofeevka colhoznică.

CAPITOLUL XXXII

Fără nici un cîştig. O întîlnire ratată. Pieirea minunii de nylon.

Moartea lui Tamerlan nu-i aduse lui Akundin nici un cîştig. Beat fiind, Fedea nu ţinu cont de conjunctura pieţei. Locuitorii centrului regional erau obişnuiţi cu carnea de vacă, de berbec, de porc, se înfruptau cu viţel de lapte, erau mari amatori de potîrnichi şi prepeliţe. Faţă de carnea de urs se comportau cu multă suspiciune.

— Unde l-ai omorît ? îl întrebă pe Fedea o gospodină înfiptă, luînd cu scîrbă între două degete o bucată de carne. În Arctica ? Pînă l-ai adus, carnea, cred, s-a şi stricat.

— Pentru Dumnezeu, cucoană ! se agită Fedea. În Arctica sînt numai urşi albi. Iar ăsta-i cenuşiu. Şi tatăl şi mama lui au fost cenuşii. L-am ucis în pădure. Pe lîngă Fundukleevka, poate aţi auzit !

— Minţi de la început pînă la sfîrşit. La noi nu-s urşi. Ştiu precis asta. Bărbatul meu e vînător. L-ai omorît în tundră. Şi nu nega. Pînă l-ai adus s-a acrit !

— Ăsta-i mirosul lui natural !

— Şi unde sînt ochii inspectorului sanitar ? se indignă o altă cumpărătoare. Vînd urşi stricaţi !

Două săptămîni, Fedea se chinui cu carnea de urs. Carnea se strică cu adevărat. Trebui să o îngroape în curte.

Abia îşi reveni de pe urma loviturii, cînd pe capul lui căzu o altă nenorocire. Colhoznicele din Timofeevka înaintară o petiţie Sovietului sătesc. Cereau izgonirea lui Akundin din satul natal.

Fedea începu să se agite ca o fiară sculată din hibernare. Făcu încercarea să-l mituiască pe preşedintele Sovietului sătesc („Ne vom înţelege, şefule ! Tu mie — eu ţie. Akundin nu va rămîne dator. Muşamalizează povestea — n-o să-ţi pară rău !").

Noul preşedinte se dovedi un om îngrozitor de principial. Ca răspuns la bogata făgăduială, era cît pe-aci să zvîrle cu o călimară masivă în capul lui Fedea.

Akundin se gîndi că salvarea îi poate veni numai din partea lui Korj. Dar să se ducă la el şi să-i ceară să-l apere ? Împotriva unei asemenea înjosiri protestă natura mîndră a businessman-ului din Timofeevka. Să i se plîngă lui Korj ? Era peste puterile lui.

Fedea tot amîna vizita la renumitul crescător de porci, pînă i se comunică că judecata tovărăşească se va întruni peste o săptămînă. Nu mai era altă ieşire. A trebuit să se ducă !

În tot cursul acelei zile cu adevărat reci, de toamnă, Fedea bău. Voia să-şi facă curaj. Seara, Akundin luă cu el o sticlă de spirt alb („La un pahar discuţia va merge mai bine"), şi o porni spre Korj.

Abia deschise portiţa că dădu peste mama lui Korj, Gorpina Alexeevna.

— Tu ce vrei ? întrebă bătrîna care nu-i putea suferi pe trîntori şi pe beţivi.

— Vin la Afanasi.

— Dar pînă la el te-ai întîlnit cu rachiul !

— Dar nu sînt beat, o încredinţă Fedea. Foarte puţin am...

— Du-te cu Dumnezeu ! Afanasi nu-i aici !

— Dar unde-i ?

— Nu ştiu, răspunse Gorpina Alexeevna şi trînti portiţa în nasul lui Akundin.

Gorpina Alexeevna nu-i spusese adevărul. Afanasi Korj era acasă. Stătea în faţa nevestei care proba blana de nylon de culoarea argintie a lunii.

— N-am s-o îmbrac, Afanasi, spuse Katerina. Prea bate la ochi. Nu merge, zău, nu merge !

— „Nu merge, nu merge !" Nu te duci la clacă... Şi e şi frig astăzi.

— Mai bine altă dată...

— Unde s-o pui dacă nu la teatru ? !

Katerina se dădu bătută.

În acest timp, Akundin se apropie de cocină. Pe drum trase de cîteva ori cîte o gură zdravănă din sticla cu spirt. Businessman-ul se clătina rău.

Cocina era închisă cu un zăvor greu. Akundin deschise destul de anevoie uşa. În vechea magazie de lemn era curat, luminos.

— Se ţin de igienă, spuse cu sarcasm Fedea, scuipînd un porc pe spate. Alungaţi muştele, spălaţi fructele înainte de masă... Arde-v-ar sufletul !

Porni de-a lungul troacelor individuale. Grohăind de plăcere, porcii topeau hrana.

— Halesc ştiinţific ! spuse cu ură Fedea. Cîştigă pentru Afanasi tinichele, să-şi agaţe la piept.

După un perete despărţitor îl văzu pe Iahont.

— Ia mai dă-te, *von baron* ! spuse Fedea, împingîndu-l cu sticla în şold.

Iahont se întoarse cu demnitate. Lui Fedea i s-a părut că pieptul vierului — pe puţin de doi metri în diametru — a acoperit tot universul.

Iahont îşi băgă rîtul în peretele despărţitor, aşteptînd pesemne hrana. Fedea îi băgă o tiflă sub rît. Iahont grohăi jucăuş.

— Du-te de aici, canalie ! se înfurie Akundin şi ridică piciorul să-l lovească, dar îşi pierdu echilibrul şi căzu cu spatele pe ciment. Sticla îi zbură din mînă şi se sparse.

— U-u-u-u-u, arză-v-ar sufletul ! urlă Fedea.

Era gata să-i dea lacrimile, atît de rău îi părea de spirt. Se ridică de jos. Multă vreme încercă să aprindă chibriturile neascultătoare, dorind să fumeze o ţigară. Pierzînd speranţa să primească hrana de la Fedea, vierul îi întoarse spatele.

Fedea ieşi din cocină, înjurîndu-l urît pe Korj, pe vierul obraznic, colectivitatea colhoznică din Timofeevka.

Dacă Fedea ar mai fi aşteptat cîteva minute l-ar fi văzut pe crescătorul de porci. Korj nu părăsea niciodată Timofeevka fără să arunce şi o privire odraslelor sale patrupede. Şi acuma, înainte de a se duce la teatru, el dădu mai întîi pe la cocină.

— Întîrziem, Afanasi ! spuse soţia din ataşul motocicletei.

— Nu te nelinişti, fetiţo, răspunse vesel Korj, vom ajunge la timp şi în cea mai perfectă stare.

Cînd motocicleta coti pe după deluşor, Korj văzu cocina, uşa larg deschisă şi fumul ce năvălea afară. Crescătorul acceleră şi era cît p-aci să intre în perete.

Chibriturile, scăpate de Akundin, îşi făcuseră datoria. Mai întîi luase foc un braţ de fîn. Apoi flacăra se întinse şi începuse să joace cu limbi albăstrui pe balta de spirt. Pe şuviţa de spirt limbile dansară pînă la colţ, unde prinseră în hora lor ameninţătoare stinghiile aşezate pentru repararea pereţilor despărţitori.

...Korj fugea prin cocină, scoţîndu-şi din fugă scurta de piele. Servindu-se de ea ca de un scut, se aruncă în flăcări. Scurta nu stinse focul.

— Dă blana ! strigă Korj.

Katerina stătu o clipă în cumpănă. Korj smulse de pe nevastă minunea de nylon şi, desfăcînd-o, o aruncă peste foc.

Flacăra nu trecu prin pavăza de nylon. De sub blană năvăli un fum liliachiu. Korj o apăsa tot mai tare pe bîrnele fumegînde.

Ridică blana, cînd nu mai făcea nici două parale.

— Îţi pare rău ? întrebă Korj.

— Îmi pare, recunoscu Katerina. Acum nu mai e bună de nimic. Era un obiect frumos.

— Cum nu e bună ? Dar pentru Iahont ? Ca aşternut !

— Iar glumeşti !

— Ei, ce, să mă omor ? Pentru o blană ! Din pricina nylonului ? Să-i fie de bine !

Katerina îşi privi bărbatul puternic, totdeauna voios şi spuse :

— Să-i fie !

CUPRINSUL

Pag.

POVESTIRE DESPRE NEUROCHIRURGUL MOTOVILIN

Capitolul I. Regina mărfurilor de larg consum. O greşeală a profesorului. Magazinul de consignaţie din paleolitic şi mersul civilizaţiei. Venea-Muzicantul şi ajutoarea sa . . . 7

POVESTIRE DESPRE PROSPERUL STOMATOLOG

Capitolul II. Stomatologul cu cabinet particular. Victima celofibrei. Zeitatea nichelată. Fumul conservat. Manevre de importanţă locală . 19

Capitolul III. Logodnicul din Leningrad. Dă-mi fata înapoi ! Microinfarct 28

POVESTIRE DESPRE INGA FEDOROVNA, FRUMOASA PARAZITĂ

Capitolul IV. Avocatul Sugoneaev, specialist în *Drept civil.* Preţul Galaxiei. Începutul tragediei. *„Arivederci !"* 37

Capitolul V. Libertatea neaşteptată. *Alo, alo, steluţa mea.* Inima blestemată. Din nou blana de nylon 44

Pag.

POVESTIRE DESPRE RENUMITUL CRESCĂTOR DE PORCI, AFANASI KORJ

Capitolul VI. Cariera maiorului. Întîlnirea cu Glaşa. Discuţii despre mărfuri textile 53
Capitolul VII. De la A şi pînă la sfîrşitul alfabetului. Au trăit oare pe pămînt veronezii ? ! Se poartă oare la ţară *uşkuinici* ? Blana îşi schimbă stăpînul 57
Capitolul VIII. Arsenalul cuceririlor de-o clipă. Inga Feodorovna schimbă tactica. Victorie ! Reflexiunile lui Afanasi Korj 67
Capitolul IX. Reacţia în lanţ. Pe ruinele fumegînde. Printre creaţiile lui Jacob, Fischer şi Schmidt. Depresiune morală 72

POVESTIRE DESPRE SFÎNTUL SERAFIM PENTICOSTALUL

Capitolul X. Viaţa sfîntului Serafim. Cîteva cuvinte despre papi. Spirtul din pneuri. În subzistenţa statului 79
Capitolul XI. Prezbiterul Karabanov. *Lăcrimioare,* hei, *Lăcrimioare.* Finalul unei predici. Din nou în libertate. Proroaca Taisia 83
Capitolul XII. Lupta cu diavolul. Apogeul carierei. Un metru şi jumătate de prepeliţe. Gînduri triste. Predica nimicitoare 90
Capitolul XIII. Fosta soţie a avocatului îl caută pe Dumnezeu. Proroaca Taisia şi nylonul. Izgonirea prezbiterului 94

POVESTIRE DESPRE SPECULANTUL DEZLĂNŢUIT

Capitolul XIV. „Fişele de pontaj le ridică numai proştii". Operaţia *Mimoza.* Copilul Henrietta şi aruncătorul de ciocan. Autoconvoiul de pătlăgele roşii 103
Capitolul XV. Anticomitent. Blana trece în alte mîini. Eufrosinia Arhipovna şi Fedea Akundin. Frumuseţea Kahetiei. Începutul sfîrşitului . 110

Pag.

Capitolul XVI. O explicaţie neplăcută. Perforarea conştiinţei. Finalul expediţiei 118

Capitolul XVII. Deşteptătorul este de vină. Traficantul de valută din Odesa. Dialog în spatele despărţiturii de placaj 123

POVESTIRE DESPRE SCAMATORUL SOLDI ŞI DESPRE ADMINISTRATORUL LOŞATNIKOV

Capitolul XVIII. Soldi — fiul lui Soldi. Lupta pentru apărarea turbanului. Problemele iluzionismului. Asistenţa de la platforma de debarcare. Inokenti Loşatnikov 135

Capitolul XIX. Ciobanul Jandarbekov. Momeala foiletonistului. Printre Moşi-Gerilă. Încă o lovitură 140

Capitolul XX. Seducătorul viclean. Blana de nylon pusă pe balanţă. Planctonul cosmic. *Femeia din altă galaxie.* Soldi pleacă în noapte . . 146

Capitolul XXI. Bastionul estradei. Direcţia spre Timofeevka. Noua asistentă 154

CONTINUAREA POVESTIRII DESPRE RENUMITUL CRESCĂTOR DE PORCI, AFANASI KORJ, ŞI ÎNCEPUTUL POVESTIRII DESPRE HANS HOLMAN ŞI FEDEA AKUNDIN

Capitolul XXII. Poşta—barometrul sensibil al gloriei. Victima radiocivilizaţiei 161

Capitolul XXIII. Întîlnirea cu Hans Holman. Există oare domnul Korj? Crunta dezamăgire . . 165

Capitolul XXIV. Un afiş măreţ. Convorbiri ce n-au adus nici o consolare 169

Capitolul XXV. Biografia unui pierde-vară. Frosia, Fedea şi vierul 175

Capitolul XXVI. Ultima întîlnire a stomatologului cu Venea. Glaşa, în rol de polemist . . 181

SFÎRŞITUL POVESTIRII DESPRE ILUZIONISTUL SOLDI ŞI ADMINISTRATORUL LOŞATNIKOV

Capitolul XXVII. Unde-i oaza? Gemenii-satirici. Tragedia unui administrator din zilele noastre 191

Pag.

Capitolul XXVIII. Criza se adînceşte. Ridică greutăţi numai pe scenă. Spaima Himalaiei ajunge în alte mîini 195

Capitolul XXIX. Careta trecutului. Marele marş comercial. Blana de nylon şi Korj . . . 199

SFÎRŞITUL POVESTIRII DESPRE CELEBRUL CRESCĂTOR DE PORCI AFANASI KORJ, HANS HOLMAN ŞI FEDEA AKUNDIN

Capitolul XXX. Mahmureală apăsătoare. Sfîrşitul lui Tamerlan 209

Capitolul XXXI. Fuga corespondentului special . 212

Capitolul XXXII. Fără nici un cîştig. O întîlnire ratată. Pieirea minunii de nylon . . . 214

Redactor responsabil : Manu Linica
Tehnoredactor : Malcaș Sorina

Dat la cules 28.08.1963. Bun de tipar 11.11.1963. Apărut 1963. Tiraj 18.155 ex. broșate. Hîrtie tipar înalt ediții tip B mat. de 63 g/m². Format 540×840/16. Coli ed. 10,55. Coli tipar 14. A. T. 5492. C.Z. pentru bibliotecile mari 8S. C.Z. pentru bibliotecile mici 8S—31=R.

Tiparul executat sub comanda nr. 30.727 la Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii", Piața Scînteii nr. 1, București — R.P.R.
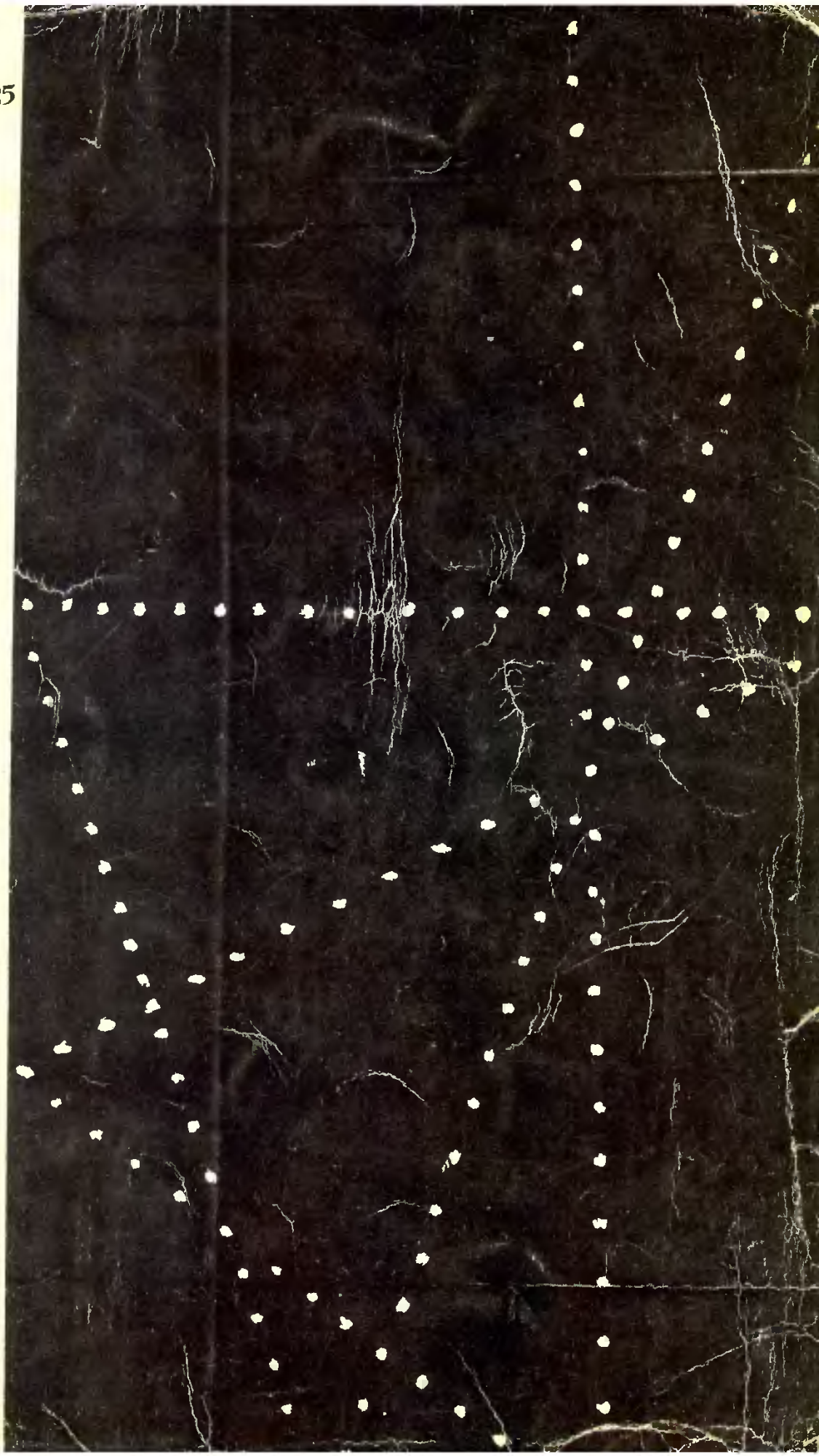
Lei 6,25